

Meld. St. 25

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

Meld. St. 25

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

Innhold

1	Samandrag	7	Del III	Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar	45
1.1	Innleiing	7			
1.2	Samandrag av kvoteavtalane for 2012, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar	7			
Del I	Bakgrunn	11	4	Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar	47
			4.1	Bestandsutrekning og rådgjeving	47
			4.1.1	Bestandsutrekning	47
2	Overordna hovudlinjer i fiskerisamarbeidet med omverda	13	4.1.2	Metodar for utrekning av bestandsstorleik	48
2.1	Noreg som havnasjon	13	4.1.3	Forvaltungsmålsettingar og rådgjeving	48
2.2	Det havrettslege rammeverket	13	4.1.4	Rådgjeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)	51
2.3	Norsk arbeid for å redusere utkast av fisk	15	4.2	Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvattn	52
2.4	Internasjonale havmiljøprosessar	16	4.2.1	Nordaust-arktisk torsk	52
2.5	Internasjonalt arbeid for rett til mat og mattryggleik	17	4.2.2	Nordaust-arktisk hyse	53
2.6	Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske og fiskerikriminalitet	17	4.2.3	Nordaust-arktisk sei	56
2.6.1	Ulovleg, urapportert og uregulert fiske	17	4.2.4	Nordaust-arktisk blåkveite	57
2.6.2	Fiskerikriminalitet	19	4.2.5	Snabeluer i ICES-område I og II	59
2.7	Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde	21	4.2.6	Lodde i Barentshavet	61
2.8	Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde	21	4.2.7	Norsk vårgytande sild	63
2.9	Kontrollsamarbeid	23	4.2.8	Nordsjøsild	64
			4.2.9	Makrell	66
			4.2.10	Sei i Nordsjøen og vest av Skottland	69
			4.2.11	Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen	71
			4.2.12	Kolmule	77
Del II	Dei ulike fiskeriavtalane for 2012	25	Del IV	Fisket etter avtalane i 2010 og 2011	79
3	Dei ulike fiskeriavtalane for 2012	27	5	Fisket etter avtalane i 2010 og 2011	81
3.1	Bakgrunn	27	5.1	Den felles forvaltinga	81
3.2	Det vitskaplege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar	27	5.2	Norsk utnytting av kvotar	81
3.3	Kvoteavtalane for 2012	28	5.3	Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2010 og 2011	90
			5.3.1	Rekefisket ved Svalbard	94

Forklaringsord på forkortinger

ACOM	Advisory Committee on Fisheries Management/ICES sin rådgjevande komité for fiskeriforvaltning.		
CCAMLR	Commision for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources/ Kommisjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Konvensjonen vart vedteken i 1980 og vart gjeldande frå 1982. CCAMLR vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane.	IWC	sjon var oppretta i 1948. IMO er FN sitt spesialiserte kontor som er ansvarleg for å betre maritim sikkerheit og hindre forureining frå skip.
COFI	The Committee on Fisheries/Fiskerikomiteen. FAO sin fiskerikomité etablert i 1965. Mellomstatleg forum der fiskeri og havbruk vert diskuterte.	OSPAR	International Whaling Commission/ Den internasjonale kvalfangstkommisjonen. IWC skal ta vare på oppgåvene til Konvensjonen for regulering av kvalfangst, ICRW. Oppretta i Washington DC i 1946. Noreg vart medlem i 1948.
FAO	Food and Agricultural Organization/ FN sin matvareorganisasjon. FAO vart etablert i 1945 og Noreg vart medlem same år. Organisasjonen arbeider blant anna med å utvikle internasjonale retningslinjer innan alle deler av fiskerinæringa.	MSY	The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic/Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlant-havsområdet. Konvensjonen vart opna for signatur den 22. september 1992. OSPAR-konvensjonen vart gjeldande frå 25. mars 1998. Noreg underskrev avtalen i 1992.
ICCAT	International Convention for the Conservation of Atlantic Tunas/ Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk. Den vart oppretta i 1966 og vart gjeldande frå 1969. Noreg har vore medlem sidan 2004.	NAMMCO	Maksimalt berekraftig utbytte.
ICES	International Council for the Exploration of the Sea/Det internasjonale råd for havforsking. ICES er ein uavhengig, vitskapleg organisasjon som gjev råd om forvaltninga av det marine miljøet og dei marine ressursane. Oppretta i Danmark i 1902. Noreg vart medlem same år.	NAFO	North Atlantic Marine Mammal Commission/Den nordatlantiske sjøpatte-dyrkommisjonen. Avtalen om samarbeid om forsking, bevaring og forvaltning av sjøpattedyr i Nordatlanten vart inngått av Færøyane, Grønland, Island og Noreg i 1992.
IUCN	International Union for the Conservation of Nature/Verdas naturvernunion. Organisasjonen vart grunnlagd i 1948 og har til formål å bevare naturen og fremme ei berekraftig utnytting og bevaring av naturressursane. Noreg har vore medlem sidan 1970.	NEAFC	Northwest Atlantic Fisheries Organization/Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen. Oppretta i 1979, signert av Noreg same år.
IMO	Den internasjonale sjøfartsorganisa-	RFMO	North East Atlantic Fisheries Commission/Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen. NEAFC er ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon som arbeider for ei langiktig og optimal utnytting av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Den vart oppretta i sin noværande form i 1982.
			Regional Fisheries Management Organisation / Ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon.

SEAFO	South East Atlantic Fisheries Organization/Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjon. Etablert 20. april 2001, Noreg vart medlem i 2004. SEAFO er ein regional fiskeriorganisasjon som arbeider for langsignt utnytting av ressursane.	UUU	Ulovleg, urapportert og uregulert fiske.
SSB	Biomasse av gytebestanden.	WTO	World Trade Organisation/Verdas handelsorganisasjon. Arbeider for eit ope og ikkje-diskriminerande handelssystem samtidig som ein tek vare på miljøomsyn. Noreg har vore medlem sidan opprettinga i 1995.
TAC	Total Allowable Catch/totalkvote.		

Meld. St. 25

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

*Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet 1. juni 2012,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regeringa Stoltenberg II)*

1 Samandrag

1.1 Innleiing

Fiskeri- og kystdepartementet legg med dette fram ei melding til Stortinget om dei fiskeriavtalane Noreg har med andre land. Ei slik melding skal leggjast fram årleg. Meldinga vart første gong lagt fram i 1995. Vi viser i den samanheng til St.meld. nr. 49 (1994-95) om dei årlege fiskeriavtalane Noreg inngår med andre land. I denne meldinga la Fiskeridepartementet vekt på å gje ei omtale av det rammeverket som vart inngått i tilknyting til utvidinga av den norske økonomiske sona på 1970-talet, og som ligg til grunn for dei årlege kvoteforhandlingane. Desse avtalane er ikkje særskilt omtalte i denne meldinga.

Denne meldinga omtalar kvoteavtalane for 2012, og norsk deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar. Vi gjer vidare greie for bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar for dei viktigaste bestandane som Noreg deler med andre land. Meldinga omtalar òg dei kontrolltiltaka som er sette i verk for å kontrol-

lere norsk og utanlandsk fiske på avtalte kvotar, i tillegg til kontrollsamarbeidet med andre land og tiltak mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Til sist gjev meldinga ei oversikt over i kva grad norske og utanlandske fiskarar utnytta kvotane sine i 2010 og 2011, og kva slags fartøygrupper som fiskar på dei kvotane Noreg har i sonene til andre land.

Kvoteavtalane for 2012 finst på Fiskeri- og kystdepartementet sine heimesider: <http://www.regeringa.no/fkd>

1.2 Samandrag av kvoteavtalane for 2012, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar

I fiskeriforhandlingane med Russland om ein kvoteavtale for 2012 har partane bestemt ein totalkvote for nordaust-arktisk torsk på 751 000 tonn, som er ein auke frå 2011. Partane justerte i 2009 den etablerte forvaltningsstrategien ved at

det er lagt inn ein mekanisme som skal sikre at kvotefastsetjinga òg tek høgd for periodar med sterk vekst og oppskriving av bestanden. Det er sett av ein torskekvote til tredjeland på 104 286 tonn. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 339 857 tonn.

Hysebestanden er i god forfatning, og totalkvoten er auka 2011 til 318 000 tonn for 2012. Den norske kvoten er på 153 253 tonn etter overføring frå Russland.

Ei hovudsak for samarbeidet mellom Noreg og Russland om forvaltning og kontroll i Barentshavet i 2011 har, som i 2010, vore arbeidet for ein styrka kontroll med uttak og omlasting av fisk i Barentshavet. I samband med forhandlingane om ein kvoteavtale for 2012 vart partane einige om å vidareføre arbeidet for å halde overfisket i Barentshavet og Norskehavet på eit lågt nivå, og vidareføre og implementere ei rekke av dei tiltaka partane tidlegare har vore einige om. Partane diskuterte òg utkastproblematikken. I 2009 avtalte partane felles maskevidd, og i 2010 kom partane fram til felles minstemål og prosedyrar og kriterium for stenging og opning av fiskefelt. Torskebestanden i nord er i svært god forfatning, og sidan 2009 har det ikkje vore registrert noko ulovleg overfiske av torsk og hyse i Barentshavet.

I forhandlingane om ein kvoteavtale mellom Noreg og EU for 2012, vart kvoten på torsk i Nordsjøen sett til 26 475 tonn. Dette er i tråd med den reviderte gjenoppbyggingsplanen. Kvoten må òg sjåast i samanheng med arbeidet for å betre beskatningsmønsteret og redusere det reelle uttaket av torsk. I tråd med forvaltningsplanane er totalkvoten for hyse auka til 39 165 tonn, medan seikvoten er noko redusert til 79 315 tonn. Nordsjøsildbestanden er i god forfatning. Totalkvoten vart sett på 405 000 tonn, som inneber ein auke på 50 prosent frå 2011. Noreg har for 2012 inngått kvoteavtalar med EU om fisket i Skagerrak/Kattegat og om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen.

Noreg har vidare inngått ein tosidig kvoteavtale for 2012 med Grønland. Det er for 2012 òg utveksla kvotor med Island i tråd med «Smottholavtalen» og den tilhøyrande tosidige avtalen, medan òg trepartsavtalen er vidareført mellom Noreg, Island og Grønland om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen. På same måte som i fjor vart det ikkje inngått ein bilateral avtale med Færøyane for 2012 grunna usemjø om makrellspørsmålet.

Det vart òg i 2011 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom

Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland, og inngått ein avtale for 2012. Det var òg underteikna ein firepartsavtale for kolmule for 2012.

Partane vart heller ikkje i 2011 einige om ein makrellavtale for 2012. Noreg og EU har ein bilateral avtale, og har halde fram forhandlingane om ein ny kyststatsavtale som inkluderer Færøyane og Island, med Russland som observatør.

Partane i NEAFC er einige om reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet og Norskehavet i 2012.

Noreg har i 2011 vore representert i ulike møte i globale og regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar som CCAMLR (Konvensjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis), ICCAT (Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk) og SEAFO (Den sør-austatlantiske fiskeriorganisasjon).

Noreg har i 2011 vore aktiv i ulike møte i både IWC (Den internasjonale kvalfangstkommisjonen), og NAMMCO (Den nordatlantiske sjøpatte-dyrkommisjonen).

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgjevinga frå ICES. Rådgjevinga frå ICES vert utarbeidd av ICES sin rådgjevande komiteen for fiskeriforvaltning, ACOM. ACOM hentar inn vitskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgrupper i ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

For alle dei viktigaste fellesbestandane har vi etablert langsiktige forvaltningsplanar.

Noreg har i ei årrekke hatt særskilte kontrollavtalar med dei viktigaste samarbeidspartane i fiskerisektoren, mellom anna med Russland og EU-landa.

Norske styresmakter har dei seinare åra innført ei rekke tiltak for å hindre ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Eit sentralt tiltak har vore den såkalla «svartelistinga» av fartøy som har drive uønskt aktivitet i område utanfor norsk jurisdiksjon. Fartøy som har delteke i ulovleg, urapportert og uregulert fiske i internasjonalt farvatn nektast lisens i Noreg si økonomiske sone. Ein kan både nekte desse fartøya å føre norsk flagg under visse vilkår, og nekte dei å lande fangst i norske hamner.

Norsk hausting av kvotor

Dei norske fartøya har nytt kvoten på fellesbestandane torsk, hyse, blåkveite og lodde nord om 62°N godt i 2010 og 2011.

I Nordsjøen vart heile den norske kvoten av fellesbestanden sild hausta i 2010 og 2011, medan

ubrukt norsk kvote av fellesbestanden makrell i 2009 vart overført til 2010. Frå og med 2011 er det innført kvotefleksibilitet over årsskiftet i fisket etter makrell. Seikvoten vart godt utnytta i 2010 og 2011.

I EU sitt farvatn vart den norske kolmulekvoten nytta godt begge åra, medan norske liniefartøy utnytta store delar av botnfiskkvotane av blålange, lange og brosme både i 2010 og 2011.

I færøyske farvatn fiska norske fartøy 40 prosent av botnfiskkvoten i 2010. På grunn av usemjø i makrellforvaltninga vart det ikkje inngått bilaterale avtale mellom Noreg og Færøyane i 2011. Difor har norske fartøy ikkje fiska i færøyske farvatn i 2011.

I 2010 vart loddefisket igjen opna ved Island. I sesongen 2010/2011 vart det berre fiska lodde i islandsk sone om vinteren i 2011. Den norske kvoten vart nytta godt. I sesongen 2011/2012 vart fisket starta i grønlandsk sone i juli 2011, for så å halde fram i islandsk sone vinteren 2012. Kvoten vart òg her godt utnytta.

I Barentshavet vart kvotane godt nytta i både 2010 og 2011.

Det norske fisket i Skagerrak var i hovudsak konsentrert om reker og sild i 2010, og reker i 2011.

Utanlandsk hausting av kvotar

Når det gjeld forvaltninga av norsk vårgytande sild vart kyststatane i 2008 einige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet frå og med 2008. Det vart opna for å føre over inntil 10 prosent av ubrukt kvote til neste år. Det vart òg gjeve høve til å forskottere inntil 10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skal trekjkast frå kvoten neste år. Færøyane og Noreg var dei einaste landa som i 2010 og 2011 fiska på forskot på 2011- og 2012-kvoten. Noreg fiska 42 213 tonn på forskot i 2010 og 28 658 tonn på forskot i 2011. EU, Island

og Russland overførte unytta kvantum til 2011 og 2012.

Russland utnytta 46 prosent av torskekvoten i norsk økonomisk sone (NØS) i 2010, i 2011 utnytta dei 64 prosent. Russland fiska 69 prosent av hysekvoten sin i NØS i 2010, medan dei i 2011 hadde ei utnytting på 88 prosent. Dei fiska 117 428 tonn og 78 528 tonn norsk vårgytande sild i NØS i 2010 og 2011.

Hovudtyngda av EU sitt fiske i Nordsjøen og i Skagerrak skjer på botnfiskkartar (torsk, hyse, sei o.a.), sild, makrell, kviting, raudspette og tobis. Ifølgje offisiell fangststatistikk har EU i dei seinare åra hatt relativt god utnytting av torske- og seikvotane sine i Nordsjøen. Utnyttinga av dei fastsette kvotane i Skagerrak har òg vore gjenomgåande høg for EU.

Grunna usemjø om makrell vart det ikkje inngått ein kvoteavtale mellom Færøyane og Noreg for 2011. Færøyane fekk like fullt tilgjenge til å fiske kolmule og sild gjennom høvesvis fempartsavtalen og kolmuleavtalen. Færøyane utnytta kvotane for torsk, hyse, sei og sild i NØS nord om 62°N fullt ut i 2010. I Nordsjøen vart òg kvotane for sei og sild godt utnytta i 2010. I 2011 fiska færøyske fartøy 50 prosent av sildekvoten nord om 62°N.

Grønland utnytta torskekvotane godt i 2010 og 2011. Grønlandske fartøy fiska 956 tonn sei i 2010, og 440 tonn sei i 2011.

Island overfiska torskekvoten i NØS nord for 62°N med 6 prosent i 2010. I 2011 utnytta Island 99 prosent av denne kvoten. Fisket etter sild nord for 62°N har falle frå 65 prosent kvoteutnytting i 2010 til 36 prosent i 2011. Island har dei siste åra fiska ein større del av silda i si eiga sone.

I hovudsak utnyttar Sverige dei bilaterale kvotane sine godt i norsk del av Nordsjøen. Fisket deira er i stor grad retta mot kvotane av torsk, sei, makrell, sild og reker.

Del I
Bakgrunn

2 Overordna hovudlinjer i fiskerisamarbeidet med omverda

2.1 Noreg som havnasjon

Som betydeleg havnasjon har Noreg eit stort ansvar for, og viktige interesser i, korleis det internasjonale samfunnet sitt forhold til bruk av havet utviklar seg. Dei viktigaste utfordringane er å få gjennomslag for føre-var-prinsippet, prinsippet om berekraftig bruk og økosystembasert forvaltning. Det er difor viktig for Noreg å ha ei internasjonal rolle som ivaretak våre interesser og vårt ansvar som havnasjon og kyststat på ein heilskapleg måte. Noreg har store og produktive havområde og betydeleg kunnskap om forvaltning av havmiljø og fiskeressursar. I botn for dette ligg at Noreg må medverke til berekraftig forvaltning av fiskeressursane internasjonalt.

Det er tre overordna mål som ligg til grunn for Noreg sin medverknad i dei ulike forhandlingsprosessar og internasjonale ressursforvaltningsfora.

- Å fremme norske prinsipp for forvaltning av levande marine resursar, i første rekke prinsippet om berekraftig forvaltning basert på best tilgjengeleg vitskapleg kunnskap og prinsippet om økosystembasert forvaltning.
- Å sikre Noreg ein rettferdig del ved kvotefordeling av felles regulerte bestandar, i første rekke basert på sonetilhøyrselprinsippet.
- Å sikre tilfredsstillande kontroll og handheving innan dei forvaltningsregime som Noreg deltek i.

Det er fleire saksfelt som har fått mykje merksemd dei seinare åra. For det første vil vi i denne meldinga gjere greie for kampen mot ulovleg, urapportert og uregistrert fiske. Dette er ei sak regjeringa har arbeidd med i fleire år, og arbeidet vil halde fram. For det andre har Noreg dei seinare åra særleg sett utkast av fisk på dagsorden. Eit tredje område det er naturleg å omtale særskilt er internasjonale havmiljøprosessar der Noreg etter kvart har fått ei sentral rolle.

2.2 Det havrettslege rammeverket

Ei erklæring frå regjeringa, dagsett 26. september 1974, presenterte hovudlinjene i fiskeripolitikken framover. Ved opprettinga av dei økonomiske sonene i tråd med det nye havrettsregimet, ønskte regjeringa å medverke til at nyordningane i fiskeria i verda ikkje skulle verke forstyrrende på forholdet til andre land. Den norske fiskeripolitikken skulle gjennomførast i kontakt med og ved forhandlingar med dei landa som vart påverka av dei norske utvidingstiltaka.

Regjeringa prøvde såleis å kome fram til ordningar med desse landa som bygde på byterelasjoner, nedtrapping av fiske over tid og ordningar som tok omsyn til særlege interesser og vilkår.

Ein omfattande del av norsk fiske skjer på bestandar som vi deler med andre land. Dette var bakgrunnen for at regjeringa forhandla fram rammeavtalar som gav fiskekvotar til dei landa som utvidinga av dei økonomiske sonene til 200 nautiske mil fekk verknad for. Rammeavtalane tok også vare på tradisjonelle norske fiskeinteresser i dei økonomiske sonene til andre land.

Ved kgl. res. av 17. desember 1976 vart Noreg si økonomiske sone på 200 nautiske mil oppretta med verknad frå 1. januar 1977. Vidare vart det ved kgl. res. av 3. juni 1977 oppretta ei fiskevernsone på 200 nautiske mil rundt Svalbard med verknad frå 15. juni 1977. Ved kgl. res. av 23. mai 1980 vart ei fiskerisone på 200 nautiske mil rundt Jan Mayen oppretta med verknad frå 29. mai 1980.

Etter FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 har kyststatane suverene rettar til å utnytte ressursane i havet innanfor dei økonomiske sonene. Dei kyststatane som deler ein eller fleire fiskebestandar skal samarbeide om regulering og vern av bestandane.

Utvindinga av nasjonal fiskerijurisdiksjon til 200 nautiske mil på slutten av 1970-talet førte såleis til ein overgang frå fleirsidige forhandlingar innan ramma av NEAFC til forhandlingar mellom dei kyststatane som saman har suverene rettar til fiskebestandane. Dette inneber at såkalla tredjeland, som ikkje har kyststatsrettar i det aktuelle områ-

Figur 2.1 Viser dei ulike sonene under norsk jurisdiksjon og dei internasjonale havområda Smotthølet i Barentshavet og Smotthavet i Norskehavet.

det, ikkje tek del i avgjelder om forvaltninga av bestandane slik dei gjorde tidlegare.

Kyststatane har ei plikt til å fremje ei forsvarleg ressursforvaltning som samstundes skal ta omsyn til dei økonomiske behova til kystbefolkninga.

Norske styresmakter legg vekt på dette når den norske fiskeripolitikken vert utforma. I tråd med dette fører Noreg årleg tosidige og fleirsidige forhandlingar med ei rekke land om forvaltning og vern av fiskebestandar, om gjensidig fangstløyve

og fiskekvotar, og om einsidig løyve for fiskarar i nokre land til å fiske i dei norske 200 nautiske milsonene. Noreg har inngått ulike typar fiskeriavtalane som opnar for utanlandsk fiske i norske havområde. Noreg har mellom anna inngått avtalar om forvaltning av felles fiskebestandar og kvotebyte på eksklusive bestandar med Russland og EU og avtalar om gjensidige fangstrettar med Færøyane, Grønland og Island (for meir informasjon om rammeavtalane, sjå St.meld. nr. 49 (1994-95)).

Stortinget gav 11. juni 1996 samtykke til ratifikasjon av FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 og FN-konvensjonen av 4. desember 1995 om fiske på det opne hav, som supplerer FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982. FN-avtalen om fiske på det opne hav forpliktar òg til samarbeid om forsvarleg forvaltning av vandrande og langt migrerande bestandar. Noreg har difor i aukande grad teke del i samarbeidet i ulike relevante internasjonale organisasjonar.

Noreg og Russland skreiv den 15. september 2010 under ein avtale om maritim avgrensing og samarbeid i Barentshavet og Polhavet. Avtalen betyr at det omfattande og gode norsk-russiske fiskerisamarbeidet vert vidareført. Avtalen regulerer òg samarbeid om utnytting av moglege grenseoverskridande petroleumsførekostar i desse havområda. Avtalen tredde i kraft den 7. juli 2011, sjå fig. 2.1.

Den 28. august 2009 vart det semje om ein tekst for ein global bindande avtale om hamnestatstiltak for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009, og Noreg skreiv under avtalen same dagen. Avtalen trer i kraft når 25 statar har slutta seg til. Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av avtalen vart fremma for Stortinget i Prop. 54 S (2010–2011), og vedteke 26. april 2011.

2.3 Norsk arbeid for å redusere utkast av fisk

I mange år har den største utfordringa i forvaltningssamarbeidet mellom Noreg og EU vore at partane til dels forvaltar nordsjøbestandane på ulik måte. Noreg har eit utkastforbod i sine fiskerireguleringar, og har innført reguleringar for å unngå uønskt bifangst. EUs fiskarar er derimot pålagde å kaste ut fisk som er under gjeldane minstemål, fiska i strid med gjeldande bifangstreglar eller er av ein art der kvoten allereie er oppfiska.

Noreg innførte eit utkastforbod allereie i 1987. I starten omfatta forbodet torsk, men det har

sidan blitt utvida til å gjelde alle kommersielt viktige bestandar. Forbodet verka med ein gong inn på fiskarane si åferd. Styresmakten innsåg likevel at utkast av fisk ikkje opphører på grunn av eit forbod. Det har difor i åra etter vorte utvikla ei rekke tiltak for å unngå utkast.

Utkastforbodet vart vidareført i lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova), som gjev heimel for eit pålegg om at all fangst av fisk skal førast i land. I landføringsplikta går fram av forskrift om utøving av fiske i sjøen av 22. desember 2004.

Det er utfordrande å handheve utkastforbodet. Fiskeriforvaltninga arbeider difor ut i frå ei heilskapleg tilnærming om å regulere fiskeria, slik at potensiell utkastfisk ikkje kjem med i fangstane. Dette kan vere fisk under minstemål, bifangst som overstig tilleiten innblanding, eller fisk som fiskarane ikkje har kvote på, eller som det er forbode å fiske.

Det er eit viktig element i det norske utkastregimet at det ikkje er ulovleg å lande ulovleg fanga fisk, men forvaltninga reagerer mot ulovleg fanga fisk med administrativ inndraging av fangstverdien. Om forholda er meir alvorlege, det vil seie om fiskarane har vore aktlause eller fiska ulovleg med forsett, vert det reagert med vanlege straffereaksjonar som lovbrotsgebyr, førelegg eller fengselsstraff.

Dei siste åra har Noreg meir enn før retta merksenda mot utkast i andre land, særleg utkast frå EU-fartøy. Målet har vore å redusere risikoen for utkast og bidra internasjonalt med våre erfaringar i samband med eit utkastforbod. Gjennom forvaltningssamarbeidet med EU har vi blitt einige om tiltak for å redusere utkast, mellom anna har EU innført forbod mot utsortering (high-grading). Noreg og EU var òg einige om eit system for stenging og lukking av fiskefelt, for å verne yngel og småfisk. Systemet vart evaluert og frå norsk side såg ein ikkje systemet som effektivt nok; det gav ikkje stengte felt i norske farvatn og vi vart ikkje einige om eit nytt felles system. Noreg har derfor i 2012 inført eit forbetra system i norske farvatn i Nordsjøen.

Innsatsen mot utkast vil truleg prege det allereie tette forvaltningssamarbeidet mellom partane i åra framover, og EU er i gong med å revide sin felles fiskeripolitikk. I denne samanhengen har Europakommisjonen foreslått å innføre eit utkastforbod.

Ministrane med ansvar for fiskeri frå Norge, Danmark og Sverige undertekna i november 2011 ei felles erklæring om å innføre forbod mot utkast av fisk i Skagerrak. I den samanheng har vi

og samarbeida om å innføre felles reglar for dei tre lands fiskarar i dette område. Vi er blant anna einige om reglar om meir selektive reiskapar i trålfiske etter reker som gjer at uønska bifangst blir redusert. Dermed blir òg utkast redusert.

Samtidig har Noreg teke initiativ for å få denne saka på dagsordenen globalt. Generalforsamlinga til FN bad i 2008, basert på eit forslag frå Noreg, FAO sin fiskerikomite (COFI) om å vurdere ein handlingsplan mot utkast. Dette la grunnlaget for at FAO på møtet i fiskerikomiteen i februar 2011 vedtok internasjonale retningslinjer for å redusere bifangst og utkast av fiske.

Noreg har òg fremja forslag til tiltak i regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar. Mellom anna har Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC) vedteke eit utkastforbod i internasjonalt farvatn for dei viktigaste artane som regulerast av NEAFC. Vedtaket var eit viktig steg mot ei berekraftig og ansvarleg forvaltning av fiskebestandar i internasjonalt farvatn.

2.4 Internasjonale havmiljøprosessar

Noreg er ein framståande havnasjon, og den internasjonale utviklinga har mykje å seie for oss. Samtidig har vi òg eit ansvar for å ta vare på interessene våre på internasjonalt nivå. Utfordringane består mellom anna i å få gjennomslag for grunnleggjande prinsipp, til dømes slike prinsipp som vart vedtekne på utviklingstoppmøtet i Rio i 1992 og Johannesburg i 2002. Dei omfattar mellom anna innarbeidning av føre-var-prinsippet, prinsippa om berekraftig bruk og ei økosystembasert forvaltning.

Rammeverket for internasjonalt samarbeid om havspørsmål ligg til FN sin havrettskonvensjon frå 1982. Konvensjonen gjev kyststatane suverene rettar over naturressursane innanfor ei økonomisk sone.

Hovudtrekka i fiskeriregimet er at kyststaten har kontroll over ressursane innanfor den økonomiske sona og at desse rettane er balanserte av plikter til å bruke og forvalte ressursane på optimalt vis. I tillegg skal statane søkje å samarbeide om forvaltninga av bestandar som er delt mellom fleire lands soner. Eit veksande fiske på det opne havet på 1980-talet viste at regimet ikkje var konkret nok til at ein kunne få til dekkjande reguleringer av verksemda utanfor 200 nautiske milsonene.

Dette førde til at FN-konferansen for miljø og utvikling i 1992 (UNCED) oppmoda om å forhandle fram ei presisering av det globale regimet om fisket utanfor dei økonomiske sonene. Under

generalforsamlinga vart det i 1993-1995 framforhandla ein FN-avtale om fiske på det opne hav (UN Fish Stocks Agreement). Forvaltningsprinsippa i avtalen gjeld òg innanfor dei økonomiske sonene. Avtalen pålegg statane å bruke ei føre-var-tilnærming i fiskeriforvaltninga og viser til omsynet til bevaring av biodiversitet og økosystembasert forvaltning. Føre-var-tilnærminga skal skje ved å innføre referansepunkt i form av mål for bestandsstorleik for ulike bestandar. I det nordaustatlantiske området skjer forvaltninga av dei viktigaste kommersielle bestandane i dag ut frå referansepunkt på bestandsstorleik og beskatningsgrad. FN-avtalen pålegg vidare statane å delta i regionalt samarbeid om forvaltninga av vandrande fiskebestandar.

Generalforsamlinga i FN vedtek årlege resolusjonar om havmiljø og fiskerispørsmål som mellom anna gjev overordna retningslinjer for korleis statar og regionale organisasjonar bør forvalte det marine miljøet. Eit tema som har vorte diskutert i mange fora internasjonalt dei siste åra er fiske ved og øydelegging av sårbare økosystem. Generalforsamlinga vedtok i 2006 og 2009 resolusjonar som bad partane ta auka omsyn til sårbarøttihabitat. Dette resulterte i retningslinjer frå FAO for fiske ved sårbare djuphavshabitat, som dei regionale fiskeriorganisasjonane og statane innarbeider i sine regelverk. Hausten 2011 arrangerte generalforsamlinga eit arbeidsseminar om implementering av FN-resolusjonen. Konklusjonen var at det er stor skilnad mellom regionane når det gjeld implementering. NEAFC og NAFO kom godt ut av revisjonen. Generalforsamlinga vedtok i 2011 nye krav til fiskeriutøving. Noreg medverka aktivt i utforminga av både FN-vedtaket og i FAO sitt utviklingsarbeid.

Marine spørsmål vert i aukande grad diskuterte òg innanfor rammene av globale miljøavtalar. Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), avtalen om handel med trua dyreartar (CITES) og konvensjonen om migrerande artar (Bonnkonvensjonen) er alle eksempel på globale miljøavtalar som kan gjere vedtak som er knytt til forvaltninga av kommersielle fiskarartar.

Det vert lagt föringar for norske fiskeri gjennom vedtak og reguleringar i dei regionale organisasjonane for fiskeriforvaltning, mellom anna i den nærmaste organisasjonen i Nordaust-Atlanteren, NEAFC. I tillegg har Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlant-havsområdet (OSPAR) eit generelt havmiljøansvar. Både NEAFC og OSPAR arbeider med opprettning av marine beskytta område i internasjonalt farvatn. Ein avtale mellom dei to organisasjono-

nane skal hjelpe til å konkretisere oppfølgingsansvaret der NEAFC har ansvar for fiskeriregulerande aktivitetar. Dette er ei oppfølging av FN sin regjeringsjefkonferanse i 2002 i Johannesburg, der det vart vedteke å opprette eit nettverk av marine verneområde både innanfor og utanfor statane sine økonomiske soner innan 2012. CBD har vedteke eit mål om å beskytte 10 prosent av alle marine område innan 2020. Marine verneområder og andre effektive arealbaserte forvaltingstiltak inngår i målet om 10 prosent beskyttelse. Og andre verkemiddel som kan beskytte ressursane, slik som forbod mot trål eller tidsavgrensa fiske, er sentrale bidrag frå fiskeriforvaltinga.

2.5 Internasjonalt arbeid for rett til mat og mattryggleik

Den globale matvarekrisa i 2008 førte til eit nytt fokus på matvaretryggleik, samt viste eit behov for ein koordinert innsats for å sikre ein stadig voksende verdsbefolking. Mat og tilgang på mat er eit av grunnelementane i menneskerettighetskonvensjonen. FN sin generalforsamling har pekt på global mattryggleik som den mest krevande utfordringa for å løyse befolkningsveksten.

Arbeidet i Komiteen for global mattryggleik, (CFS) er eit samarbeid mellom Verdens Matvareorganisasjon (FAO) og fleire andre organisasjoner og programmer. Ernæring vil få meir fokus i komiteen sitt arbeid framover, og gjev difor fisk ein større rolle framover.

I tillegg har FN sin generalsekretær oppnemd ein spesialrapportør som skal legge fram ein rapport om mattryggleik for FN sin Generalforsamling. Rapporten skal omfatte korleis fiskeri og akvakultur kan hjelpe til å oppfylle denne menneskerettigheten. Likeins vil rapporten redegjera for korleis forvaltninga og politikken vil i påverke dette arbeidet. Fiskeri- og kystdepartementet deltek i desse prosessane, og har starta eit arbeid med å lage tekst og reise relvante problemstillinger, som skal brukast i rapporten.

2.6 Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske og fiskerikriminalitet

Ulovleg, urapportert og uregulert fiske (UUU-fiske) er ei alvorleg utfordring for ei forsvarleg utnytting av fiskebestandane og for marine øko-

system både lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt. UUU-fiske skjer ikkje berre på bestandar som Noreg som kyststat har eit forvaltningsansvar for, men over heile verda. Den overnasjonale karakteren som UUU-aktiviteten ofte har, gjer at vi må ha ei brei tilnærming for å løyse problema. Omgrepet UUU-fiske famner vidt og gjeld både forvaltningsmanglar og ulovlege handlingar.

Primært vert UUU-fiske handtert internasjonalt gjennom FN sin matvareorganisasjon (FAO) og i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane (RFMOar).

Men delar av UUU-veksemada er rein kriminell verksemd og vert omtala som fiskerikriminalitet. Fiskerikriminalitet er eit omgrep som særleg har vaks fram når det gjeld dei strafferettslege sidene av UUU-fisket.

Fiskerikriminalitet omfattar gjerne økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet, grenseoverskridende organisert kriminalitet og korrasjon. Ein ser også at fiskerikriminalitet i ein del tilfelle har bundeles til anna kriminell verksemd, som smuggling av narkotika og menneskehandel.

2.6.1 Ulovleg, urapportert og uregulert fiske Forvaltningstiltak

Den nye havressurslova tredde i kraft 1. januar 2009. Lova gjev nye og utvida heimlar i kampen mot UUU-verksemd og opnar mellom anna for å kunne straffe eigne borgarar og juridiske personar for handlingar utførde i jurisdiksjonsområda til andre land.

Vidare innfører lova tvangsmulkt og lovbrotsgebyr, og ny forskrift om bruk av tvangsmulkt og lovbrotsgebyr tredde i kraft 1. mars 2012. Lovbrotsgebyret skal verke i staden for bot/førelegg frå politi og påtalemakta ved dei minst alvorlege lovbrota etter havressurslova vert sanksjonert administrativt. Tvangsmulkta er meint som et pressmiddel i høve til den som ikkje har innretta seg etter lova eller vedtak med heimel i lova.

Det vert også arbeidd med å sikre at internasjonale avtalar er tilstrekkeleg innarbeidde i den nasjonale lovgevinga. Særleg gjeld dette pliktene våre gjennom fiskeriforvaltningsorganisasjonane NEAFC, CCAMLR, NAFO, ICCAT, SEAFO, dei bilaterale avtalane med Russland og EU og den globale hamnestatsavtalen som er inngådd under FAO.

Fiskeristyresmaktene i Noreg arbeider kontinuerleg med å utvikle og oppdatere forvaltningsplanar og andre reguleringstiltak for dei artane

som i dag ikkje er tilstrekkeleg dekt av slike reguleringar.

Kontroll

Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Norges Råfisklag og Norges Sildesalgsdag utarbeider i fellesskap nasjonale strategiske risikovurderingar for å sikre at kontrollressursane vert sette inn der det er mest sannsynleg at lovbroter skjer, og der følgjene av lovbroter er størst.

Fiskeridirektoratet er i ferd med å forsterke den nasjonale inspeksjonen gjennom å utvikle eit elektronisk system for risikovurdering, ELORV. Ferdig utvikla vil systemet risikovurdere aktørane i fiskerinæringa kontinuerleg og sikre at dei rette objekta, både på hav og land, vert kontrollerte. Resultatet vil verte ein meir treffsikker ressurskontroll og dermed ein effektivisert kontrollinnslags både ved landing og i etterfølgjande kontrollar (omsetningskontollar).

Vidare skal det leggjast til rette for at kontrollane til salsлага vert gjennomførde og dokumenterte på ein slik måte at materialet kan brukast i kontrollstatistikk og inspeksjonsdatabasar.

Støttesystem i ressurskontrollen

Frå og med 2011 var alle norske fiske- og fangstfartøy på eller over 15 meter største lengd pålagt å ha om bord sporingsutstyr og elektronisk rapporteringsutstyr for rapportering av fangst- og aktivitetsdata. Overgangen til elektronisk rapportering er første steg i utfasinga av fangstdagbok i papirform og rapportering på papir generelt.

Å overvake aktiviteten i Barentshavet er høgt prioritert og det er laga ei løysing for å koordinere risikovurderingar i sann tid i området. Dette skjer i samarbeid mellom Kystvakta, Forsvaret, Fiskeridirektoratet og Russland. Arbeidet vert gjort i form av dagleg overvakning, risikoanalysar og analysar av totaluttak.

Det døgnbemanna kontroll- og overvakingsenteret til Fiskeridirektoratet (FMC Norway) vart sett i drift 29. mai 2009. Senteret samordnar ei rekkje kontroll- og overvakingsoppgåver, mellom anna ved å overvake og handsame meldingar frå norske og utanlandske fartøy og ved å koordinere informasjon til og frå eigne og utanlandske kontrollstyremakter. FMC driftar òg ein tips- og beredskapstelefond som skal gjere det mogleg å melde frå om mistenkjelege aktivitetar og rapportere direkte til fiskeristyresmaktene om eventuelle lovbroter.

Sporings- og rapporteringssystem

Noreg rår over ei rekkje maritime sporings- og rapporteringssystem under ulike etatar. Desse systema må vi sjå i samanheng, og dei må utnyttast for å oppnå maksimal verknad. For å få så godt oversyn over fisket som mogleg er spesialkompetanse og kapasitet til bruk av VMS, AIS, AISsat, LRIT, SafeSeaNet og andre webbaserte informasjonskjelder viktig. Dei siste åra har særleg AISsat-funksjonen kome til nytte. Det vert arbeidd for å få på plass ein avtale om fullstendig utveksling av sporingsdata med Russland for å oppnå best mogleg innsyn i den samla fiskeriverksamda.

Sporing av fisk og fiskevarer

EU har, gjennom rådsregulering 1005/2008, etablert eit system for å nedkjempe UUU-fiske, der det mellom anna vert stilt krav om fangstsertifikat når villfanga fisk vert importert til EU. Salsлага har i samarbeid med Fiskeridirektoratet utvikla og implementert eit system for å skrive ut fangstsertifikat for norske eksportørar, nettportalen www.catchcertificate.no. Portalen vert driven av salsлага. Det er viktig at systemet fungerer i tråd med intensjonane og at nye løysingar vert implementert slik at systemet legg til rette for korrekt informasjon og effektiv ressurskontroll. Dette gjer det nødvendig med eit nært og forruleg samarbeid mellom salsлага og Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet har også etablert eit elektronisk system som mottek sertifikata som vert skrivne ut av www.catchcertificate.no.

Tidlegare vart det for ei sending fisk skrive ut eit sendesertifikat med tilleggssertifikat for kvar sluttsetel som var knytt til sendinga. Etter avtale med EU vart nye norske fangstsertifikat tekne i bruk 6. desember 2011. No vert det berre skrive ut eitt sertifikat per sending, men dette sertifikatet inneheld referansar til sluttsetlane.

Førebelts er handelstiltak i dei regionale forvalningsorganisasjonane retta mot fiskeslag med særleg høg verdi, som tunfiskartar og patagonisk tannfisk. Tunfiskorganisasjonen ICCAT har i fleire år kravd fangstdokumentasjon ved fangst av makrellstørje, storauge tunfisk og sverdfisk. Dokumenta, som skal stadfeste at fisken er lovleg fanga og vere godkjent av særskilt autoristerte styremakter, skal følgje fisken ved seinare import og eksport. Fleire land, mellom dei EU, arbeider for å at kravet også skal omfatte fleire av artane ICCAT regulerer.

CCAMLR har eit liknande system for fangst og handel med patagonisk tannfisk.

Under møtet i COFI i januar 2011 vart det diskutert å setje i gang ein prosess om moglege globale retningslinjer for fangstsertifikat. Noreg tok til orde for at ein må arbeide for å få på plass enklare og meir effektive modellar, og komiteen slutta seg til at marknadsrelaterte tiltak skulle vere klare, enkle, rettferdige og transparente. Slike tiltak må ikkje verte tekniske hinder for handel.

FAO-konsultasjonar om hamnestatskontroll

Etter fleire rundar med forhandlingar vart det i august 2009 semje om ein global bindande avtale om hamnestatstiltak for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009, og Noreg ratifiserte avtalen 20. juli 2011.

Føremålet med avtalen er å hindre at fartøy som driv UUU-fiske eller verksemد knytt til slikt fiske får tilgang til hamn. Avtalepartane skal krevje informasjon om fartøy og fangst og vurdere om informasjonen tilseier at fartøyet har vore involvert i UUU-fiske. Dersom det er tilfelle, skal fartøyet nektast tilgang til hamn. Andre viktige element i avtalen er reglar om kontrollar i hamn, minimumsstandarder for informasjonsutveksling, samarbeid, opplæring/assistanse og reglar om flaggstaten sitt ansvar.

FAO-konsultasjon om flaggstatansvar

Fleire land, ofte u-land, har ikkje flaggstatkontroll i tilstrekkeleg grad. Mot ei rimeleg avgift vert fiskefartøy ført i deira register utan at det vert stilt spørsmål om kva aktivitet dei driv. Dette er ofte land som ikkje har ratifisert internasjonale avtalar for å ta vare på ressursane i havet, og som heller ikkje er medlem av relevante regionale fiskerorganisasjonar. Aktørar vil ofte nytte slike flagg nettopp for å unngå å vere bundne av internasjonale avtalar og forvaltingstiltak iverksette av regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonar.

Det er sett i gong eit arbeid i FAO for å utarbeide kriterium for kva ein ansvarleg flaggstat er. Eit av måla er å kunne identifisere kva flaggstatar som oppfyller pliktene sine etter folkeretten og kva statar som ikkje gjer det. Under den første runden i forhandlingane var det vanskeleg å verte einige om kva kriteria kunne omfatte. I mars 2012 var det halde nytt møte, og det vart då semje på fleire viktig område, mellom anna om det kon-

krete innhaldet i kriteria, at både fiskefartøy og fartøy som driv fiskerelatert verksemد skal vere omfatta, og om eit eige kapittel om samarbeid mellom flaggstat og kyststat. Dei viktigaste spørsmåla som står att er om det geografiske verkeområdet skal omfatte økonomiske soner og nokre spørsmål knytt til reaksjonar mot fartøy som ikkje oppfyller kriteria.

Utkast og FAO

Det har vore viktig for Noreg å få sett utkastsaka på dagsordenen internasjonalt, både bilateralt, regionalt og globalt. Her har vi kome langt, både i høve til EU, NEAFC og FAO. Sjå nærmere omtale ovanfor under kapittel 2.3.

Global registrering av fiskefartøy

Fleire land har teke til orde for at eit globalt register av fiskefartøy kan verte eit nyttig verktøy i kampen mot UUU-verksemد. Dette vart diskutert under møtet i COFI i januar 2011.

Den internasjonale koden for sikring av skip og hamneterminalar (ISPS-koden)

Omlasting av fisk mellom eit fiskefartøy og eit lasteskip kan vere brot på ISPS-koden. At enkelte UUU-aktørar har samband med annan organisert kriminalitet gjer at sikkerheitsbrotet i ISPS-koden er meir alvorleg. Det er ønskjeleg både for kampen mot UUU-fiske og for hamnesikkerheita, at det vert erkjent internasjonalt at fartøy som har vore eller er involvert i UUU-fiske kan vere ein fare for hamnesikkerheita og at det difor må innførast krav om dokumentasjon ved omlastingsoperašonar.

2.6.2 Fiskerikriminalitet

Som nemnt tidelagere, er delar av UUU-verksemda rein kriminell verksemد og vert omtala som fiskerikriminalitet. Slik verksemد kan omfatte både økonomisk kriminalitet, miljøkriminalitet og organisert kriminalitet. Ein ser òg at fiskerikriminalitet i ein del tilfelle har bindeledd til anna kriminell verksemد, som smugling av narkotiske stoff og menneskehandel.

Den globale kampen mot fiskerikriminalitet er komplisert og involverer både politiet, påtalemakta og kontrollstyresmaktene. Systematisk fiskerikriminalitet i stor skala er prega av enkelte store internasjonale kriminelle aktørar. I arbeidet mot desse nettverka må det leggjast til rette for

samarbeid mellom politiet i seljar- og kjøparland for å etterforske eventuelle kriminelle tilhøve. I fiskeriresolusjonen frå generalforsamlinga i FN frå 2008 vert det peika på at det kan vere sambandslinjer mellom UUU-verksemd og annan grenseoverskridande organisert kriminalitet. For å ha ei heilskapleg tilnærming til UUU-spørsmåla må vi ta dette poenget med i vurderinga av framtidige tiltak.

Fiskeriforvaltingas analysenettverk

Fiskeriforvaltingas analysenettverk (FFA) vart etablert i 2009, og er eit konkret tiltak mot organisert kriminalitet knytt til ulovleg fiske (Meld. St. 7 2010-2011 «Kampen mot organisert kriminalitet»). FFA er òg eit av fleire tiltak mot fiskerirelatert kriminalitet i Regjeringas handlingsplan mot økonomisk kriminalitet frå 2011. FFA skal sikre eit tettare samarbeid mellom ulike etatar og bidra med oppdaterte, tverrsektorielle analysar innanfor saksområdet. I tillegg til å produsere analysar om ulovleg uttak av fisk frå havet, legg prosjektet òg vekt på annan fiskerirelatert kriminalitet som til dømes ulovleg kapitalflyt som stammar frå omsetning av ulovleg fanga fisk. Prosjektet er samansett av fagpersonar frå Politidirektoratet, ØKOKRIM, Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Kystverket, Toll- og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet. Analysenettverket er etablert som eit prosjekt som i første omgang skal vare ut 2013. Styringsgruppa til prosjektet har medlemmer frå Justis- og politidepartementet, Forsvarsdepartementet, Finansdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet og Riksadvokaten. Fiskeri- og kystdepartementet leiar styringsgruppa.

Det er ein viktig del av oppdraget til FFA å analysere dei generelle utviklingstrekka i fiskerinæringa, både nasjonalt og internasjonalt. I den samanhengen er det sett saman faggrupper som arbeider meir konsentrert på ulike fagområde.

Følgje pengestraumar og transportruter

Fiskerikriminalitet inneber ofte grov økonomisk kriminalitet, og for å nedkjempe dette må ein følgje pengestraumane. Gode rutinar og godt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Økokrim, Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet er viktig. Fisk er ei global handelsvare, og kunnskap om kva ruter som vert nytta og på kva måte den ulovlege fisken vert transportert, vil gje oss eit meir heilskapleg bilde av aktørane som er involverte. FFA arbeider til dømes med desse spørsmåla med

andre relevante styresmakter, og utveksling av informasjon mellom desse er viktig.

UUU-fartøy med uklare eigartilhøve

Ved å kombinere fordelsflagg og fiktive firma oppretta i skatteparadis greier dei reelle eigarane som står bak fiskerikriminalitet å skaffe seg bortimot full anonymitet. Den nasjonale kampen mot skatteparadis og økonomisk kriminalitet gjeld òg problema knytt til bruk av fordelsflagg. Det vert difor arbeidd for å vidareutvikle samarbeidet med andre nasjonale styresmakter for å nedkjempe anonymitet i UUU-verksemda slik at vi får avdekka dei reelle eigarane bak operasjonane. Verksemder som er involverte i slike aktivitetar må kartleggast grundig.

Den strategiske analysegruppa

Kystvakta og Fiskeridirektoratet har i ei årrekke samarbeidd om å kartlegge og analysere fiskerikriminalitet i Barentshavet. Politiet og tollstyremaktene er no òg involverte i arbeidet, som omfattar systematisk innhenting av informasjon om mogleg grenseoverskridande fiskerikriminalitet der aktørar med ulik nasjonalitet, òg norske, er involverte.

UNODC

FN sitt kontor mot narkotika og kriminalitet (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) i Wien er den globale arenaen for å førebyggje og nedkjempe kriminalitet. Etter initiativ frå FFA har Fiskeri- og kystdepartementet, Justis- og politidepartementet og Utanriksdepartementet finansiert ein FN-studie av grenseoverskridande organisert kriminalitet i fiskerinæringa. Ein liknande studie er òg finansiert av Fiskeri- og kystdepartementet på nasjonalt nivå. Begge desse studiane er eit bidrag til å forstå denne kriminalitetsforma og vil vere viktige faglege bidrag til korleis ein skal arbeide mot fiskerirelatert kriminalitet i framtida.

Interpol

INTERPOL har oppretta ei eiga arbeidsgruppe som skal arbeide mot fiskerikriminalitet. INTERPOL er ein etablert organisasjon med sikre system og rutinar for informasjonsdeling og operativ internasjonalt samarbeid.

IMCS Network

Formålet med det internasjonale nettverket for fiskerikontroll (IMCS Network) er å utvikle samarbeid på alle nivå på tvers av landegrensene for å betre kontrollarbeidet i kampen mot UUU-fiske. Sjølve drifta av IMCS Network har ikkje vore tilfredsstillande dei siste åra, men det er i 2012 teken initiativ til å utbetre dette.

2.7 Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde

Det er eit generelt forbod mot fiske i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona rundt Jan Mayen for fiskarar som ikkje er norske statsborgarar. Regjeringa kan likevel fastsetje forskrifter som opnar for eit regulert og avgrensa utanlandsk fiske i samsvar med dei fiskeriavtalane som er inngått med andre land.

I forskrift av 13. mai 1977 om utlendingars fiske og fangst i Noregs økonomiske sone er det fastsett detaljerte reglar for utøvinga av fisket. Det er krav om lisens for utanlandske fartøy som skal fiske i norsk sone for å sikre at fangstnivåsatsen er i samsvar med dei tildelte kvotane, og for å gjere det mogleg med ein effektiv kontroll. Utanlandske fartøy skal sende fangstrapportar til norske styresmakter i samsvar med særskilt forskrift.

I forskrift av 23. desember 1980 om utlendingars fiske og fangst i fiskerisona ved Jan Mayen er det fastsett detaljerte reglar for utanlandsk fiske i fiskerisona rundt Jan Mayen. Dette regelverket er i hovudsak samanfallande med reglane for utanlandsk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Forskrifter for fiskevernsona ved Svalbard er sette i verk på eit ikkje-diskriminerande grunnlag for både norske og utanlandske fartøy. Det er fastsett forskrifter for rapportering av fangstar, bruk av reiskapar, reglar om minstemål og område med forbod mot fangst for å verne om ungfisken. Frå 1986 er det fastsett årlege kvotereguleringar i fiskevernsona for fiske etter norsk-arktisk torsk. Frå og med 1995 har ein av omsyn til bestandssituasjonen fastsett forbod mot fiske etter blåkveite, sild, lodde, og frå 1997 vart det òg innført eit forbod mot fiske etter uer. I 2011 vart òg hysefisket regulert.

I forskrifter av 19. juli 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert gjennom fastsetting av grenser for innsats i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grøn-

land, Island, EU, Noreg, Russland). For å motverke at rekefisket eksploderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa òg regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal for tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

2.8 Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde

I Prop. 1 S (2011-2012) heiter det at: «Norge arbeider internasjonalt for at forvaltning av marine ressursar skjer i tråd med anerkjente prinsipper som blant annet bærekraftig bruk, føre-var-prinsippet og økosystembasert forvaltning. Dette gjelder i våre egne fiskerisoner, på det åpne hav og i andre nasjoners fiskerisoner». For å kunne nå dette målet for ressursforvaltninga, trengst det informasjon om og kontroll med alt ressursuttag i norske jurisdiksjonsområde. Fysisk kontroll med fiskeaktivitet er ein sentral del av det norske systemet for kontroll og handheving. Dette inneber kontroll på alle nivå, til havs, under landing og ved omsetning av fiskefangstar.

I Noreg har Fiskeridirektoratet ansvaret for ressurskontrollen saman med Kystvakta og salslaga. Kontrollverksemda til fiskeristyresmaktene vert gjennomført av Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet og den ytre etaten til direktoratet med sju regionkontor, inklusiv eit inspektørkorps langs kysten.

Kystvakta er underlagt Forsvarsdepartementet. Kystvakta har ansvaret for ressurskontrollen på havet. Frå 1996 vart Kystvakta utvida med ei indre kystvakt som skal gjennomføre fiskerioppsynet innanfor grensa for sjøterritoriet på 12 nautiske mil. Fiskerioppsynstenesta til den indre kystvakta vert kombinert med ei rekke andre oppgåver, bl.a. for politi-, toll- og miljøstyresmaktene.

Salslaga har i hovudsvar for all førstehandsomsetning av fisk i Noreg, og salslaga utfører ein viktig del av kontrollarbeidet. Dei norske fiske-salslaga har òg ansvar for å skrive ut og godkjenne norske fangstsertifikat, som er ein føresetnad for all import og alle landingar av fisk i EU frå tredjeland.

I internasjonale samanhengar vert det norske systemet med nært samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakta og salslaga ofte framheva som ein vellukka modell for ressurskontroll.

Fiskeridirektoratet står for kontroll ved landing av fangstar, og utfører òg ein viss kontroll på sjøen i særlege område og i spesielle fiskeri. Direktoratet har òg ansvar for kvotekontrollsyste-

met både for utanlandske og norske fartøy. Dei ulike salslaga har eit kontrollansvar i samband med omsetning og eksport av fisk. Ved landing vert fangstsamansetjinga kontrollert, og oppfiska kvantum vert belasta kvoterekneskapen.

Utanlandske styresmakter har kontrollansvaret når norske fartøy leverer fangst i utanlandske hamner og når norske fartøy fiskar i jurisdiksjonsområda til desse landa. Hamnestatskontrollen som vart innført i NEAFC frå 1. mai 2007 og i NAFO i 2009, gjev norske styresmakter eit kontrollansvar når det gjeld å verifisere fangst ved landingar frå norske fartøy i NEAFC- og NAFO-landa sine hamner. Noreg skal òg hente inn slik verifisering ved landingar frå utanlandske fartøy i norske hamner.

Ein viktig del av kontrollen går føre seg under utøvinga av fisket. Det vert kontrollert at fisket skjer med rette reiskapar, til rett tid og på rett område. Òg samansetjinga av fangsten vert kontrollert, likeeins at det ikkje går føre seg dumping eller neddrepning av fisk. Under kvalfangsten var det frå 1993 til og med 2003 inspektørar på alle fartøy under heile fangstperioden. Med verknad frå 2004 vart inspektørordninga på kvalfangstfartøya halvert, og frå 2006 har ein hatt elektronisk overvakning av kvalfangsten. Inspektørbasert kontroll vert no gjennomført på stikkprøvebasis på kvalfangstfartøya.

For å få løyve til å delta på selfangst er det eit krav at fartøyet har inspektør om bord under heile fangsten. Det er ein viktig del av kontrolloppgåva å sjå til at avlivinga skjer i samsvar med regelverket.

I andre fiskeri har Fiskeridirektoratet sett i verk ei ordning med inspektørar om bord på enkelte norske og utanlandske fartøy i kortare eller lengre periodar.

På enkelte artar går det føre seg eit omfattande fiske i indre norske farvatn. Det er difor ei ordning der inspeksjonsfartøy frå Fiskeridirektoratet er til stades på desse fiskefelta.

Frå 1. juli 2010 vart alle norske fiske- og fangstfartøy over 21 meter pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk til Fiskeridirektoratet. Frå 1. januar 2011 vart plikta utvida til òg å gjelde fartøy over 15 meter. Kravet om elektronisk rapportering inneber at opplysningane som tidlegare vart ført i papirfangstdagboka no skal rapporterast elektronisk.

For å føre kontroll med utanlandsk fiske i NØS etablerte Fiskeridirektoratet i 1977 eit kvotekontrollsystem som inneber at utanlandske fiskefartøy som får løyve til å fiske i norske jurisdiksjonsområde må sende ei rekke ulike rapportar i samband med fiske i norske farvatn.

Rapporteringsplikta inneber at når fartøya kjem inn i norsk sone skal dei melde frå om kor mykje fangst fartøyet har om bord (melding om fiskestart). Fangstane skal meldast i kilo rund vekt og i dei enkelte fiskeslag. I tillegg må fartøyet kvar veke rapportere kor mykje som er fanga i sona av dei ulike fiskesлага (fangstmelding). På grunnlag av avtale mellom Noreg og EU om elektronisk rapportering sender fartøy frå EU-land fangstmeldingar dagleg. Når fartøyet avsluttar fisket i NØS, må det før det seglar ut sende melding om dette til Fiskeridirektoratet og opplyse om kor mykje fisk som er teken etter den siste fangstmeldinga (melding om avslutting av fiske). Alle desse meldingstypene vert kontinuerleg lagde inn i kvotekontrollsystemet og gjev dermed Fiskeridirektoratet ei oppdatert oversikt over det utanlandske fisket i norske jurisdiksjonsområde. Det gjeld kor mange fartøy som deltek i fisket, kvar dei fiskar og opplysningar om fangst per fartøy og per nasjon. Systemet inneheld såleis òg dei opplysningsane som er kravde for å stanse utanlandsk fiske når dei tildelte kvotane er oppfiska. Denne databasen er ein viktig reiskap for kontroll i norske jurisdiksjonsområde.

Frå 2000 har Fiskeridirektoratet gjennom posisjonsrapportering (satellittsporing) og kunnskap om kvar fartøya oppheld seg i norsk jurisdiksjonsområde og kan difor setje i verk meir målretta kontroll.

Kystvakta har direkte tilgang til dei opplysningsane som er lagra i databasane i Fiskeridirektoratet. Opplysningane vert under kontroll på feltet haldne opp mot opplysningsane som går fram av fangstdagboka til fartøyet, eventuelle sluttsetlar og innhaldet i lasterommet eller lastetankane på fartøyet. Når desse opplysningsane ikkje er i samsvar med kvarandre kan Kystvakta reagere med åtvaring, fartøyet kan haldast tilbake, eller saka kan meldast til politiet, alt etter kor grov krenkinga er. Kvotekontrollsystemet og posisjonsopplysningane er såleis særskilt viktige reiskapar i det kontrollarbeidet Kystvakta gjennomfører.

Utanlandske fartøy skal når fisket vert avslutta i NØS nord om 62°N, melde seg til Kystvakta for kontroll på eitt av sju kontrollpunkt. Som ein del av rapporteringsordninga i dette området skal fartøya sende melding om framstilling for kontroll (kontrollpunkt melding) tolv timer før dei kjem til kontrollpunktet. For ringnotfartøy er fristen fire timer. Ordninga vart innførd for å sikre generelt betre kontroll med fangststuttaket i NØS nord om 62°N, og fordi norske styresmakter visste at det gjekk føre seg kvoteunndragingar frå utanlandske fartøy som fiska i NØS nord om 62°N.

På grunn av behovet for betre kontroll med makrellfisket i NØS sør om 62°N, vart ei tilsvarende ordning sett i verk 19. juli 1995 for makrellfisket i Nordsjøen. Av omsyn til råstoffet må eit kontrollregime i Nordsjøen utformast noko annleis enn ordninga nord om 62°N. Etter regelverket skal utanlandske fartøy med makrellisens melde seg for kontroll i eitt av tre nærmere definerte område, med ei varslingstid på fire timer før fartøya kjem til kontrollområdet, eller før fartøyet kjem til landingsstad i Noreg. Ordninga gjeld òg når eit fartøy med makrellisens fiskar annan pelagisk fisk, så som nordsjøsild. I 2005 vart ordninga utvida til å også gjelde for utanlandske fartøy som er lisensierte for fiske etter sild sør for 62°N i den perioden makrellfisket er ope.

Erfaringane syner at ordningane med kontrollområde og kontrollpunkt har medverka positivt til å redusere kvoteunndragingane fra utanlandske fartøy.

2.9 Kontrollsamarbeid

Kontroll med ressursuttaket på felles fiskebestandar krev eit nært samarbeid mellom dei landa som deler ressursane. Eit slikt samarbeid er inngått med begge dei to partane som Noreg deler viktige fiskeressursar med: Russland og EU. Noreg har også inngått avtalar om kontroll direkte med enkelte medlemsland i EU og fleire andre statar. Noreg har kontrollavtalar med Irland, Danmark, Sverige, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Polen, Portugal, Litauen, Russland, Færøyane, Island, Grønland, Canada og Marokko.

Kontrollavtalen som vart undertekna mellom Noreg og Portugal 16. februar 2006, representerer ei oppdatering av slike avtalar, og er den første avtalen Noreg inngår som også omfattar gjensidig rapportering av landingar av fisk frå tredjelands fartøy. Etter dette tidspunktet er eksisterande avtalar reviderte etter tur for å få med tred-

jelands fartøy. Dette er fra norsk side eit viktig bidrag i arbeidet med å få kontroll med det ulovlege fisket i Barentshavet og med landingar av fisk til europeiske hamner. Den nye generasjonen av kontrollavtalar inneber òg at partane skal samarbeide om å kjempe mot ulovleg fiske. Bilateralt samarbeid har vore viktig for den nedgangen i urrapportert og ulovlig fiske som har skjedd dei siste åra.

Satellittsporing av fiskefartøy var eit viktig framsteg i kontrollarbeidet. Det ligg no føre satellittsporingsavtalar mellom dei landa som har felles fiskeriinteresser i Nordaust-Atlanteren.

Fiskeridepartementet innførte frå 1. juli 2000 satellittovervaking av alle norske fiske- og fangsfartøy over 24 meter. Plikta vart utvida til å gjelde alle fartøy over 21 meter frå 1. oktober 2008, og i frå 1. juli 2010 vart dette gjeldande for alle fartøy over 15 meter. Desse fartøya er underlagte sporing i område både under norsk og utanlandsk fiskerijurisdiksjon. Vidare vert alle norske fartøy, uansett storleik, spora ved fiske i internasjonalt farvatn. Det er også krav om satellittsporing av alle fartøy i NEAFC-området og i NAFO-området. I NAFO-området er det vidare eit krav om observatører.

Utvila sporing og elektronisk fangstrapping er viktige element i samband med kontroll generelt og i kampen mot ulovleg fiske. Noreg og EU signerte 23. februar 2010 ein avtale om elektronisk utveksling av fangst- og aktivitetsdata ved fiske i kvarandre sine soner. Med bakgrunn i denne avtalen vart alle fartøy over 15 meter pålagde å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk ved fiske i kvarandre sine soner frå og med 1. januar 2011. Formålet med avtalen er også å harmonisere rapporteringspliktene i norske farvatn og EU-farvatn så langt som mogleg. Noreg har også inngått tilsvarende avtale med Island. Denne avtalen trer i kraft 1. juli 2012 for norske fartøy og 1. januar 2013 for islandske fartøy.

Del II
Dei ulike fiskeriavtalone for 2012

3 Dei ulike fiskeriavtalane for 2012

3.1 Bakgrunn

I tråd med dei etablerte rammeavtalane fører norske styresmakter kvart år forhandlingar med andre land og i internasjonale fiskeriforvaltningsorganisasjoner.

Dei viktigaste tosidige forhandlingane for 2012 er ført med Russland, EU, Island og Grønland. Det er også ført forhandlingar med EU på vegne av Danmark og Sverige om fiske i Skagerrak og Kattegat, og med EU på vegne av Sverige om ein avtale om svensk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Noreg har i 2011 og 2012 samarbeidd med Island og Grønland om gjennomføring av trepartsavtalen om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen og med Island om kvotebytte og oppfølging i tråd med SmottholavtaLEN.

Noreg tek vidare del i årlege kyststatsforhandlingar om makrell, nvg-sild og kolmule. Makrellforhandlingane har pågått i lang tid, men ein har ennå ikkje lukkast å få semje mellom partane. Avtalane for nvg-sild og kolmule er vidareført for 2012.

Noreg er medlem av og tek del i dei årlege møta i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane NAFO (Northwest Atlantic Fisheries Organization) og NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). Noreg deltek i samarbeidet i IWC (International Whaling Commission) og NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission) om forvaltninga av kval. Som medlem i CCAMLR (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) er Noreg representert på møta til organisasjonen. Noreg tek også del i det internasjonale fiskerisamarbeidet innan organisasjonen ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas) og i den regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen SEAFO (South East Atlantic Fisheries Organization).

Det ligg ei balansert vurdering til grunn for Fiskeri- og kystdepartementet si utnemning av delegasjonar til dei forskjellige fiskeriforhandlingane som Noreg deltek i. Vurderinga byggjer i hovudsak på at dei partane forhandlingane ved-

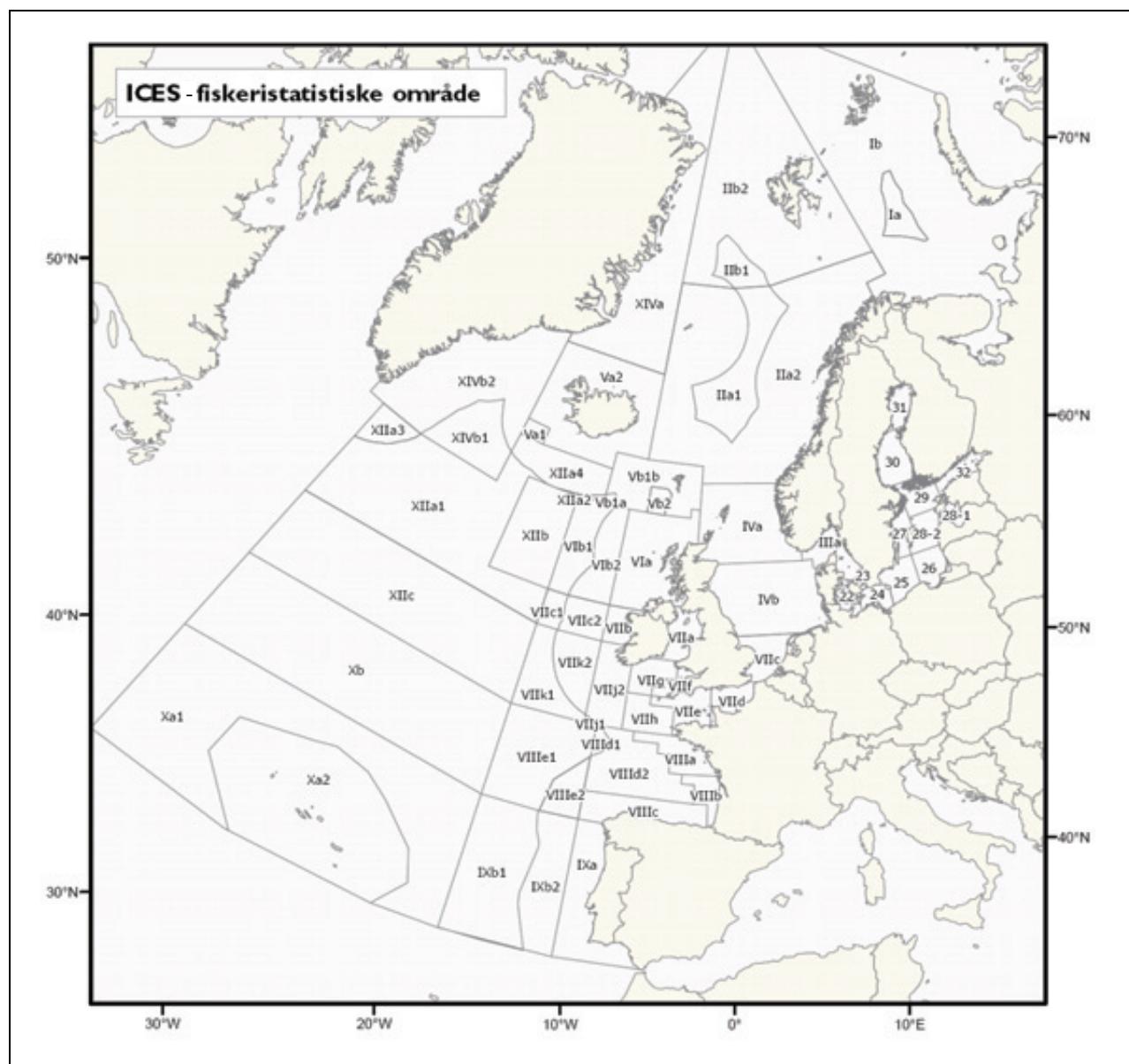
kjem skal vere representerte, at delegasjonen må ha ein handterleg storleik, og dessutan forhandlingstaktiske omsyn. Tradisjonelt har delegasjonane hatt representantar frå Fiskeri- og kystdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet, Havforskinsinstituttet, Norges Fiskarlag, Norsk Sjømannsforbund, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening og Norges Kystfiskarlag. Dei seinare åra har Kommunanes Sentralforbund og Sametinget vore medlem av delegasjonen for dei bilaterale forhandlingane med Russland. Kven forhandlingane kan seiast å vedkome vil like fullt kunne vurderast på sjølvstendig grunnlag frå år til år.

Før forhandlingane med andre land om forvaltningsspørsmål startar, held Fiskeri- og kystdepartementet konsultasjonar med organisasjonane i næringa. På desse møta gjer ein greie for tilrådingane frå ICES (Det internasjonale råd for havforsking), og opplegget for forhandlingane med dei enkelte landa vert drøfta. Her legg ein grunnlaget for kva som skal vere instruksen til forhandlingsdelegasjonen. Den endelige klareringa av instrukturen er det fiskeri- og kystministeren som har ansvar for. Dersom særlege omsyn talar for det, rádfører fiskeri- og kystministeren seg med resten av regjeringa.

3.2 Det vitskaplege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar

Noreg er medlem i Det internasjonale råd for havforsking, ICES. ICES er ein ubunden, vitskapleg organisasjon som gjev regionale fiskeri- og miljøorganisasjonar, EU og statane ved Nord-Atlanten råd om forvaltninga av dei marine ressursane og det marine miljøet i området.

ICES vart danna i 1902, og sekretariatet ligg i København. Per i dag har ICES 20 medlemsland. I tillegg har ICES fleire observatørarland. ICES har eit nettverk som består av meir enn 1600 forskrarar frå 200 institutt, som har mandat frå ICES-konvensjonen som er vedteken av medlemmane i ICES. Forskarane samlar informasjon og forsking. ICES publiserer vitskapleg informasjon og rádgje-

Figur 3.1 Dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgjeving

ving i rapportar, publikasjoner (mellan anna ICES Journal of Marine Science) og på ICES sine hemesider.

Arbeidet til den rådgjevande komiteen for fiskeriforvaltning i ICES (ACOM) er nærmare omtalt seinare i meldinga. ACOM hentar inn vitenskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgruppa til ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

Den norske forvaltninga av dei viltlevande marine artane, og dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land, er i hovudsak baserte på rådgjevinga frå ICES.

Figur 3.1 viser dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgjeving.

3.3 Kyoteavtalane for 2012

Noreg – Russland

Avtalar om gjensidige fangstkvotar

Dei viktigaste fiskebestandane i Barentshavet har eit utbreiingsområde som dekkjer norsk og russisk sone og fiskevernsona rundt Svalbard. År om anna er det òg mogleg å fiske torsk i internasjonalt faryvatn.

I regi av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen fører Noreg og Russland årleg kvefteforhandlingar om totalkvotar og reguleringstiltak for fellesbestandane i Barentshavet. Fellesbestandane er nordaust-arktisk torsk, nordaust-arktisk hyse, blåkveite og lodde. Partane vart einige

om å forvalte kongekrabbebestanden kvar for seg i sine respektive økonomiske soner frå og med 2007. Partane er òg einige om at resultata frå felles forskingsinnsats som gjeld bestandsvurderingar, migrasjon og innverknaden krabben har på økosystemet framleis skal drøftast på dei årlege sesjonane.

Partane avtalar fordeling av kvotane mellom Noreg, Russland og tredjeland. Det er semje mellom partane om ei fast prosentvis fordeling av fellesbestandane. Etter avsetjing til tredjeland vert kvotane for nordaust-arktisk torsk og nordaust-arktisk hyse fordelte med 50 prosent til kvar av partane. Avtalen opnar for at partane kan fiske delar av sine kvotar på desse bestandane i sona til den andre parten. Loddekvoten er fordelt med 60 prosent til Noreg og 40 prosent til Russland.

Kvoteavtalen for 2012 mellom Noreg og Russland vart underskriven i Kaliningrad, Russland, 14. oktober 2011.

Partane vart samde om ein totalkvote (TAC) for nordaust-arktisk torsk på 751 000 tonn i 2012. I tillegg vart det fastsatt ein kvote på kysttorsk på 21 000 tonn.

Det er sett av ein torskekvote til tredjeland på 104 286 tonn. Av dette kan 29 480 tonn fiskast i fiskevernsone ved Svalbard. Resten av kvoten til tredjeland er fordelt med 43 515 tonn for fiske i NØS og 31 291 tonn for fiske i RØS. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 339 857 tonn.

Kvoten for torsk til forskings- og forvaltningsformål er i 2012 på 7000 tonn for kvar av partane.

For nordaust-arktisk hyse har Noreg og Russland avtalt ein totalkvote på 318 000 tonn, inklusive forskingsfangst. Det er sett av ein hysekvote til tredjeland på 20 494 tonn, som er delt med 8 856 tonn i NØS, 5 270 tonn i fiskevernsone ved Svalbard og 6 368 tonn i RØS. Russland har overført 4500 tonn nordaust-arktisk hyse til Noreg for 2012. Etter overføring er den norske kvoten på 153 753 tonn og den russiske på 135 753 tonn.

Noreg har tradisjonelt gjeve Russland tilgang til å fiske store delar av torske- og hysekvitane sine i Noreg si økonomiske sone. Dette er både av biologiske omsyn (større fisk lenger vest), og av kontrollomsyn som er betre med ei vestleg fordeling av fisket. Av omsyn til balansen i kvoteavtalen er Noreg og Russland òg for 2012 samde om like høve til å fiske torsk og hyse i sonene til kvarandre. Såleis kan Russland fiske 140 000 tonn torsk og 35 000 tonn hyse av sine kvotar i Noreg si økonomiske sone, og Noreg har høve til å fiske det

same kvantumet torsk og hyse i Russland si økonomiske sone.

Partane vart i 2009 samde om ein fordelingsnøkkel for blåkveite som inneber at Noreg får 51 prosent, Russland får 45 prosent og 4 prosent er sett av til tredjeland for fiske i fiskevernsone ved Svalbard. Fordelinga er basert på eit omfattande vitskapleg arbeid av norske og russiske forskrarar. Partane har fastsett ein totalkvote på 18 000 tonn for 2012. På den 40. sesjonen vart partane samde om tekniske reguleringstiltak i fisket etter blåkveite.

Loddebestanden har store naturlege svingningar, og partane er einige om ikkje å fastsetje TAC høgare enn at det er 95 prosent sannsynleg at 200 000 tonn får høve til å gytte. Difor, og i tråd med beskatningsstrategien, bestemte partane at det ikkje skulle drivast noko kommersielt loddefiske i perioden 2004-2008. I 2009 vart det i tråd med den vitskaplege rådgjevinga, vedteke å opne fisket etter lodde igjen, og for 2012 vart loddekvoten sett til 320 000 tonn.

Russland sin kvote for bifangst av vanleg ue og snabeluer utgjer 3500 tonn for 2012. Vidare har Russland ein kvote på 14 250 tonn sei, 6250 tonn i bifangst ved fiske av torsk og hyse, og 8000 tonn i direkte fiske. Russland har òg ein kvote på 4500 tonn steinbit som anten kan takast i eit direkte fiske eller som bifangst.

Russland kan i tillegg fiske 6806 tonn kolmule i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona ved Jan Mayen utanfor 12 nautiske mil. Russland kan vidare fiske 3000 tonn andre artar som bifangst.

I det norske fisket på eksklusive russiske bestandar i 2012, har Noreg fått desse kvotane i russisk økonomisk sone: 2 500 tonn reker, 2200 tonn steinbit, 500 tonn flyndre for både direkte fiske og bifangst og 500 tonn andre artar som bifangst. Den norske kvoten på grønlandssel i Austisen er sett til 7000 vaksne dyr i 2012.

Norsk forvaltning av kongekrabbe er basert på St.meld. nr. 40 (2006-2007) Forvaltning av kongekrabbe, som mellom anna inneber ei todelt forvaltning på norsk side. I eit kystnært område aust for 26°Ø vert bestanden forvalta som ein ressurs og fangsten regulert, medan det utanfor dette området er utkastforbod og fri fangst av kongekrabbe. Den norske totalkvoten for reguleringsåret 2012/2013 i det regulerte området er på 900 tonn hannkrabbar og 50 tonn hokrabbar. Reguleringsåret går no frå 1. august til 31. juli. Den russiske kvoten av kongekrabbe var fastsett til 4000 tonn for 2012.

Kontroll

Innanfor ramma av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen har Noreg og Russland dei seinaste åra gradvis utvida fiskerisamarbeidet til nye område. I 1992 vart partane samde om å innleie eit utvida samarbeid om forvaltnings- og kontroll-spørsmål under fiskerikommisjonen. I 1993 vart dei samde om å etablere *Det permanente utval for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren*. Gjennom dette samarbeidet er ei rekke konkrete tiltak sette i verk for å betre kontrollen med ressursane både på sjø- og landsida. Mellom anna er det etablert rutinar for eit auka samarbeid mellom kontrollstyresmaktene i dei to landa, inkludert utveksling av informasjon om fangst- og landingsdata.

Grunna mange effektive tiltak, så er UUU-fisket i Barentshavet og Norskehavet kraftig redusert dei siste åra. Dette viser at forvaltninga er god i området og at samarbeidet mellom Noreg og Russland fungerer.

Det er fleire tiltak som er implementerte for å oppnå måla om ei berekraftig forvaltning. Mellom anna så har Noreg og Russland løpende utveksling av informasjon om omlastingar til havs og landingar i tredjelands hamner av fisk som utgjer fellesbestandar i Barentshavet og Norskehavet, på fartøynevå.

Noreg og Russland er enige om å halde fram med samarbeidet om å gjennomføre inspeksjonar av fiskefartøy i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet. Begge landa gjev difor inspektørar frå kvarandre høve til å opphalde seg på den andre parten sitt fartøy for å gjennomføre inspeksjonar av fartøy med eigen stats flagg som driv fiske i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet.

Noreg og Russland er òg enige om å vidareføre arbeidet i analysegruppa for 2012. Gruppa består av representantar frå Fiskeridirektoratet og Kystvakta og Det føderale fiskeribyrået si territoriale avdeling for Barentshavet og Kvitsjøen og FSB si grenseavdeling i Murmansk fylke. Eksperter kan engasjerast i gruppa sitt arbeide. Det vart bestemt at analysegruppa skal møtast etter behov i 2012. Analysegruppa skal òg samarbeide for å samkøyre informasjon på fartøynevå for norske og russiske fartøy. Dette bidreg til å avdekke moglege brot på fiskerilovgjevinga. Eit anna formål med arbeidsgruppa er å få ei felles vurdering av totaluttaket av torsk og hyse for Noreg, Russland og tredjeland i Barentshavet og Norskehavet. Analysegruppa rapporterer om arbeidet sitt på møta i Det permanente utvalet. Det er sidan 2009, ikkje avdekt ulovleg overfiske av torsk og hyse i Barentshavet og Norskehavet.

Det vart halde ein ekstraordinær 41. sesjon i Moskva 8.-10. februar 2012. Sesjonen gjaldt i hovudsak arbeidet med å harmonisere det tekniske regelverket for fisket i Barentshavet og Norskehavet, inkludert spørsmål om vernesona ved Svalbard. Eit anna tema på den ekstraordinære sesjonen var utkast av fisk, hovudsakleg fordi Noreg reserverte seg mot den utkastformuleringa som vart skriven på den 40. sesjon. Bakgrunnen for reservasjonen var at formuleringa ga store bevismessige utfordringar for kontrollen med fisket.

Partane vart og einige om at dette er sentrale oppgåver for Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjon, og avtalte difor å arbeide vidare med harmonisering av regelverket og spørsmål knytt til utkast av fisk.

Partane vart samde om å utarbeide retningslinjer for å gjennomføre inspeksjon av fiskefartøy i Barentshavet og Norskehavet. Målet med retningslinjene er å etablere ei sameint forståing når det gjeld gjennomføring av inspeksjonar.

Noreg – EU (fisket i Nordsjøen, Barentshavet, vest av Dei britiske øyane og ved Grønland)

Strukturen i avtalane

På grunnlag av rammeavtalen med EU om fiskeri, har Noreg frå 1978 og fram til i dag inngått årlege kvoteavtalar om Noreg og EU sitt fiske i Nordsjøen, Noreg sitt fiske vest av Dei britiske øyane og EU sitt fiske i Noreg si økonomiske sone i Barentshavet. Noreg vert òg tildelt kvotar frå EU i grønlandske farvatn. Avtalen inneholder føresegner om forvaltning av felles fiskebestandar og gjensi-dig løyve til å fiske i den andre parten si fiskerisone. Partane har såleis eit felles ansvar for å forvalte fiskeressursane i Nordsjøen, mellom anna ved årleg å fastsetje totalkvotar for desse bestandane. Det har frå 1979 vore semje mellom Noreg og EU om delinga av totalkvotane for fellesbestandane av torsk, hyse, sei, kviting og raudspette i Nordsjøen. Partane kom i 1997 òg fram til ein avtale om fast fordeling av totalkvotane for nord-sjøsild.

Eit anna element i kvoteavtalen er byte av kvotar på dei eksklusive bestandane og på enkelte bestandar i Nordsjøen og vest av Dei britiske øyane. I denne utvekslinga av kvotar skal det vere balanse i dei gjensidige tildelingane.

Nivået og omfanget av kvotebytet har tradisjonsnelt sett vore ei vidareføring av tidlegare fiskemønster hjå partane, men nivået avheng òg av variasjonar i storleiken på dei ulike bestandane. Dei seinare åra har det utvikla seg ein situasjon

der torskekvotein Noreg tilbyr EU har auka medan bestandar EU gjev Noreg som motyting minkar. Dette gjer at Noreg i 2012 har heldt tilbake over 14 000 tonn torsk.

Etablering av forvaltningsplanar og betring av beskatningsmønsteret

Innanfor ramma av det bilaterale fiskerisamarbeidet er Noreg i ein prosess med EU i spørsmålet om langsiktige tiltak i forvaltninga av viktige kommersielle fiskebestandar i Nordsjøen. Det har vore ein tidkrevjande prosess frå einsidige norske merknader i dei årlege kvoteavtalane, til eit meir forpliktande samarbeid for å finne løysingar på problema. Sjølv om ein ikkje gjer alt likt har Noreg og EU eit godt og tett samarbeid på fiskeriforvaltningsområdet.

Partane har no på plass forvaltningsplanar for sild, sei, torsk og hyse som legg fast bestandsnivå og tiltaksgrenser som grunnlag for å fastsetje kvotar. Forvaltningsplanane skal ivareta omsynet til ei forsvarleg forvaltning og bidra til føreseielege rammer. Desse planane er no eit viktig verktøy for forvaltarane. For botnfiskbestandane i Nordsjøen er det særskilt torsken som har vore i dårlig forfatning. Partane har difor, i samsvar med råd frå ICES, ein gjenoppbyggingsplan for torsk, som igjen skal bringe bestanden opp på eit berekraftig nivå.

I arbeidet med å forbetre beskatningsmønsteret i Nordsjøen, er utkast av fisk eit særleg og samansett problem. Utkast skjer ofte når ein tek opp fisk som det ikkje er att kvote på, når fisken er under gjeldande minstemål eller når fisken er teken i strid med gjeldande reglar. I tillegg vert det ofte fiska meir enn naudsynt, for å kunne velje ut den økonomisk sett mest verdfulle fisken. Fisk som vert kasta ut går ikkje inn som ein del av fangststatistikken, sjølv om han døyr i denne prosessen. Når fisken ikkje vert teken i land eller registrert som fangst, vert det naturleg nok eit avvik mellom registrert fiskedød og faktisk fiskedød. EU praktiserer eit utkastpåbod, medan utkast av fisk er forbode i Noreg. Ei løysing på utkastproblemet har vore ei hovudutfordring for Noreg og EU. For meir om utkast, sjå kap. 2.3.

Kontroll

Arbeidet for skjerpa kontroll og overvakning av ressursuttaget i Nordsjøen er ei viktig oppgåve. Dette skjer til dømes gjennom utveksling av fangststatistikk og landingsdata, inklusiv fiskeaktivitet frå tredjeland, ved utveksling av observatørar som

kontrollerer og overvakar og ved satellittsporing av fiskefartøy. Gjensidig satellittsporing vart innført 1. januar 2000. Òg elektronisk fangstrapportering er viktig i samband med kontroll og Norge og EU har no ein avtale om elektronisk utveksling av fangst- og aktivitetsdata ved fiske i kvarandre sine soner.

Frå 1. februar 2004 vart det innført like prosedyrar for landing og veging av pelagiske fangstar og eit standard vasstrekksfrå slike fangstar på 2 prosent. Basert på erfaringane frå innføringa av desse nye vegings- og vasstrekksprosedyrane i fleire EU-land, har Noreg, EU og Færøyane gjennom fleire år vorte einige om å skjerpe kontrollen med sjølve fisket og med landingar av makrell. Vi er også einige om å styrke kontrollen på havet. Som nemnt over har partane avtalt ytterlegare tiltak i pelagisk sektor. Det vert lagt særleg stor vekt på kampen mot UUU-fiske (ulovleg, urapportert og uregulert fiske) og difor er kontroll no eit svært sentralt tema i samarbeidet mellom Noreg og EU. Arbeidsgruppa av kontollekspertar som har arbeidd med kontroll av pelagiske fangstar, skal fortsetje sitt arbeid med ulovleg, urapportert og uregulert fiske. For meir om kontroll sjå kapittel 2.8 – 2.9.

2012-avtalen

Noreg og EU underteikna 2. desember 2011 ein kvoteavtale for 2012.

I tråd med forvaltningsplanane er totalkvotane for hyse og sei sett til 39 166 og 79 320 tonn i 2012. Dette er ein auke for hyse og ein nedgang for sei. Kvitingkvoten på 17 056 tonn er ein auke frå 2011. Kvoten for raudspette er auka frå 2011 til 2012.

Tabell 3.1 Følgjande kvotar er fastsett for fellesbestandane i Nordsjøen i 2012 (tonn):

Fiske slag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	26 475	4 501	21 974
Hyse	39 166	9 008	30 158
Sei	79 320	41 546	37 774
Kviting	17 056	1 306	15 750
Raudspette	84 410	5 209	79 201
Makrell	71 197	46 685	24 512
Sild	405 000	117 450	287 550

Tala inkluderer overføring av 150 tonn hyse, 500 tonn kviting og 200 tonn raudspette frå Noreg til EU og 950 tonn sei frå EU til Noreg.

Tabell 3.2 Etter avtalen kan Noreg og EU fiske følgjande kvantum fisk på andre fellesbestandar i 2012 (tonn):

Fiskeslag	Kvotar til Noreg i EU-sona	Kvotar til EU i norsk sone
Tobis	2300*	
Blålange	150	
Lange	6140	850
Brosme	2923	170
Kombinert kvote	140	
Reker		357
Hestmakrell	3550	
Andre artar	2720	5000
Tunge	50	
Breiflabb		1500
Sjøkreps		1200

* I avtalen var kvoten på tobis 20 000 tonn men på grunn av eit uventa därleg råd frå ICES måtte dette reforhandlast.

For nordsjøsild vart partane einige om ein auke i kvoten til 405 000 tonn.

Partane har høve til å fiske heile eller delar av dei enkelte kvotane i den andre parten si sone i Nordsjøen.

Avtalen inneholder detaljerte føresegner om kvar desse kvotane kan fiskast og føresegner om kva andre artar og mengder som kan inngå i fisket på dei enkelte kvotane.

Dei norske banklinekvotane (blålange, lange og brosme) er på same nivå som i 2011. Breiflabbkvoten til EU i norsk sone er vidareført på 1500 tonn. Det same er EU sin kvote på sjøkreps.

Mellan anna grunna reduksjon i kolmulekvoten og ein auke i torskekvote, kan ikkje EU gje

Tabell 3.3 EU er tildelt følgjande kvotar på eksklusive norske bestandar nord for 62°N i 2011 (tonn):

Fiskeslag	Kvote
Norsk-arktisk torsk	16 309
Norsk-arktisk hyse	1 350
Sei	2 550
Blåkveite (bifangst)	50
Anna (bifangst)	350

Tabell 3.4 Noreg er i 2012 tildelt desse kvotane på eksklusive EU-bestandar (inkludert bestandar i grønlandske farvatn) (tonn):

Fiskeslag	Kvote
Brisling (EU-sona)	10 000
Blåkveite (EU-sona)	350
Reker (Grønland si sone)	2900
Blåkveite (Grønland si sone)	1624
Uer (Grønland si sone)	1500
Kveite (Grønland si sone)	150
Skolest og isgalt (Grønland si sone)	120

Noreg full kompensasjon for deira torskekvote i Barentshavet. EU vart difor tildelt 16 309 tonn av eit tilbod på 30 512 tonn.

EU sin kvote på torsk nord for 62°N for 2012 er difor redusert. EU har tidlegare også vore tildelt ein kvote på uer gjennom kvotebytet, men denne kvoten er teken ut av kvotebytet. Noreg pliktar å gje EU ein tilleggskvote av uer på permanent basis utanom kvotebytet i tråd med brevveksling av 2. mai 1992. Dette kvantummet er i 2012 på 1500 tonn. Uerkvoten kan berre takast som bifangst nord om 62°N.

I grønlandske farvatn er den norske kvoten på blåkveite og kveite på same nivå medan kvoten på reker er noko redusert. Kvoten på uer er kraftig auka. Den norske kvoten på brisling i EU-sona vart vidareført på 10 000 tonn.

Noreg – EU (fisket i Skagerrak/Kattegat)

Dei årlege avtalane om fisket i Skagerrak/Kattegat har bygd på trepartsavtalen av 1966 mellom Noreg, Danmark og Sverige. EU forhandlar på vegne av Danmark og Sverige.

Avtalen fastset totalkvotar og fordelinga av desse for bestandane torsk, hyse, kviting, raudspette, sild, brisling og reker. Fordelinga av totalkvotane er basert på det tradisjonelle fiske-mönsteret i området. Fordelingsmönsteret har vore stabilt. Det norske fisket utgjer ein liten del av det totale fisket, og silde- og rekefisket er av størst interesse for norske fiskarar. EU (Danmark og Sverige) har størstedelen av dei enkelte kvotane.

Noreg og EU vart 2. desember 2011 samde om reguleringane for fisket i Skagerrak og Kattegat i 2012.

Tabell 3.5 Kvotane som gjeld for 2012 (tonn):

Fiske slag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	3783	123	3660
Hyse	2409	101	2308
Kviting	1050	19	1031
Raudspette	7950	159	7791
Reker	7080	3300	3780
Sild	45 000	6002	38 998
Brisling	52 000	3900	48 100

Totalkvotane for torsk og reke er noko reduserte, medan totalkvotane hyse og sild er noko auka. Kvotane for brisling, kviting og raudspette er dei same som i 2011.

Det skjer ei utveksling mellom sildebestandane i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat. Det tidlegare høge fisket etter ungsild frå nordsjøsildbestanden i ulike fiskeri med småmaska reiskapar i Skagerrak, er dei siste åra vesentleg redusert. Det er fastsett ein bifangstkvote på totalt 6659 tonn nordsjøsild i industritrålafisket og i brislingfisket i Skagerrak/Kattegat i 2012. Norske fiskarar kan i 2012 fiske inntil 50 prosent av den norske skagerakkvoten på sild i norsk sone av Nordsjøen.

I følgje Skagerrak-avtalen, er havet utanfor 4 nautiske mil å sjå på som ope hav. I dag har Noreg 12 nautiske mils-territorialfarvatn og økonomisk sone utanfor det. Det finst såleis ikkje ope hav i Skagerrak. Noreg starta difor ein prosess med sikte på å endre rammeverket, slik at det vert i tråd med moderne havrett. Som ein konsekvens av dette sa Noreg opp Skagerrak-avtalen i 2009. Overeinkomsten opphører 7. august 2012. Noreg og EU arbeider for å inngå ei ny avtale som sikrar gjensidig tilgang inntil 4 nautiske mil av grunnlinja i kvarandre sine soner for fiskarar frå Sverige, Noreg og Danmark.

Noreg – EU (Sverige)

Strukturen i avtalen med Sverige har vore stabil, og det har såleis ikkje vorte opna for nye fiskeri.

Kvoteavtalen om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen i 2012 vart underskriven av Noreg og EU i Bergen 2. desember 2011.

Svenske fiskarar fekk desse kvotane i norske farvatn i 2012:

I NØS sør for 62°N: 382 tonn torsk, 707 tonn hyse, 880 tonn sei, 190 tonn samanlagt av lyr og kviting, 123 tonn reker, 922 tonn sild, 242 tonn makrell, 800 tonn industrifisk (av denne kvoten kan inntil 400 tonn vere hestmakrell) og andre fiske slag på eit tradisjonelt nivå. Kvotane er ei vidareføring av nivået frå 2010, bortsett frå ein liten auke i sildekvoten.

Noreg- Færøyane

Dei årlege avtalane mellom Noreg og Færøyane opnar for eit gjensidig fiske i sonene til kvarandre. I forhandlingane med Færøyane vert det lagt vekt på at det skal vere ein godt balansert avtale, der kvoten som Norge byter til seg frå Færøyane i hovudsak skal representere eit reelt høve til fiske for norske fartøy.

Sidan partane ikkje vart einige i makrellforhandlingane i 2011, vart det ikkje forhandla om nokon byteavtale for 2012.

I dei årlege avtalane mellom Færøyane og Russland har Færøyane fått høve til å fiske delar av dei kvotane dei har fått av Russland i Noreg si økonomiske sone for å sikre ei rasjonell utnytting av kvotane. I fråver av ein avtale mellom Noreg og Færøyane vert det ikkje gjeve høve til eit slikt byte i 2012.

Noreg – Grønland

Det har vorte forhandla fram årlege fiskeriavtalar mellom Noreg og Grønland sidan 1991. Samarbeidet på fiskeriområdet med Grønland fungerer godt. For norske fiskarar er kvotane på dei kommersielt viktige artane blåkveite, uer og torsk av størst verdi. I tillegg til desse kvotane får Noreg mellom anna reker, blåkveite og uer frå EU i grønlandske farvatn.

Grønlandske fiskarar kan ta desse kvanta i norske jurisdiksjonsområde i 2012:

I NØS nord om 62°N: 3 200 tonn nordaust-arktisk torsk, 1 000 tonn nordaust-arktisk hyse, 1000 tonn norsk-arktisk sei og inntil 260 tonn andre artar som bifangst (uer og blåkveite). Torskekvoten kan òg fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Dette elementet gjeld så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag. Medan kvotane på torsk og hyse er auka frå 2 150 og 1 000 tonn, er kvoten på sei uendra frå 2011. Som ein del av avtalen kan Grønland fiske delar av dei torske- og hysekvoteane som Grønland er tildelt av Russland i Noreg sin økonomiske sone nord om 62°N, under føresetnad av russisk aksept av ei slik ordning. Dette

elementet gjeld òg så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag.

I avtalen forpliktar Grønland seg til å avgrense det totale fisket sitt i Barentshavet til dei artane og kvotane dei har fått tildelt i avtalane med Noreg og Russland, utan omsyn til om fisket skjer i eller utanfor Noreg og Russland sitt jurisdiksjonsområde. For 2012 har Grønland fått overført heile kvoten for fiske i Noregs økonomiske sone nord om 62°N.

Grønland sine kvotar i Nordsjøen er fasa ut.

Dei norske kvotane i Grønlands økonomiske sone er noko endra frå 2011 til 2012. I 2012 kan Noreg fiske følgjande kvanta i Grønland si sone:

Ved Vest-Grønland: 900 tonn blåkveite. Ved fiske etter blåkveite ved Vest-Grønland kan trålfisket berre skje sør om 64°30'N.

Ved Aust-Grønland: 275 tonn blåkveite, 1 500 tonn pelagisk uer, 400 tonn uer fiska med botntrål/line, 160 tonn kveite og 150 tonn bifangst av andre artar.

Noreg og Grønland inngjekk ein avtale om kontrollsamarbeid 4. mars 2005. Avtalen er vidareførd i 2012. Partane er einige om å fullføre samarbeidet om å etablere elektronisk fangstdagbok med intensjon om gjensidig rapportering i kvarandre sine soner i løpet av 2012.

Noreg – Island

Gjennom trepartsavtalen av 15. mai 1999 mellom Noreg, Island og Russland om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet (Smottholavtalen), greidde norske og russiske styresmakter å gjere slutt på det uregulerte islandske fisket på regulerte bestandar i internasjonalt område i Barentshavet (Smottholavtalen er omtalt i St.meld. nr. 49 (1998 – 1999)). Den tosidige avtalen mellom Noreg og Island, òg av 15. mai 1999, regulerer bytet av fisk mellom Island og Noreg.

Etter den tosidige avtalen kan Island i sesongen 2012 fiske 6835 tonn nordaust-arktisk torsk i NØS nord om 62°N. For 2011 var tilsvarande tal 6388 tonn. I tillegg kjem ein bifangstkvote av andre artar i torskefisket på 30 prosent. Som kompensasjon for den islandske torskekvoten har norske fiskarar ein kvote botnfisk og ein loddekvote i Islands økonomiske sone (IØS). Botnfiskkvoten ligg fast på 500 tonn pluss bifangst. Loddekvoten vert justert i takt med totalkvoten for nordaust-arktisk torsk. For 2010/2011 var loddekvoten 21 011 tonn og for 2011/2012 var kvoten 24 411 tonn. Ifølgje avtalen har Noreg krav på 26 111 tonn lodde for fiske i 2012/2013. Utsiktene for bestanden har vore usikre og Noreg har difor med bak-

grunn i avtalen gått inn i forhandlingar om alternativ kompensasjon ved eit bortfall av loddefiske ved Island. Dette vil verte vidareført.

Smottholavtalen skal ikkje reviderast før i 2014, då avtalen vart vidareført i 2010.

Forvaltninga av norsk vårgytande sild

Norsk vårgytande sild (nvg-sild) er den største fiskebestanden i Nord-Atlanteren og den største sildebestanden i verda. Frå 1996 til 2003 inngjekk Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland årlege kyststatsavtalar om forvaltinga av silda. I desse fempartsavtalane hadde Noreg ein eigardel på 57 prosent. Med basis i prinsippet om sonetilhøring, la Noreg fram krav om ein høgare norsk del. Partane kom ikkje fram til nokon fempartsavtale i åra 2003-2006. Men i denne perioden inngjekk Noreg bilaterale avtalar med Russland, og for 2006 òg med EU.

18. januar 2007 vart det på ny underteikna ein kyststatsavtale mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvalting av nvg-silda for 2007. Denne avtalen gav Noreg 61 prosent av nvg-silda. Avtalen inneheldt og ein langsiktig forvaltingstrategi. Partane var òg samde om bilaterale avtalar om sonetilgang.

For 2012 har kyststatane sett TAC til 833 000 tonn, som er ein reduksjon på om lag 16 prosent frå 2011. Noregs del på 61 prosent ligg fast og utgjer 508 130 tonn for 2012. Sildebestanden er i god forfatning og vert hausta berekraftig. Redusjonen i kvotane for 2012 kjem av ei svakare rekruttering etter 2004. Partane er framleis einige om å vidareføre den felles forvaltningsplanen frå 2007 som har til formål å sikre eit høgast mogleg langtidsutbytte. I følgje ICES er forvaltningsplanen i tråd med føre-var-prinsippet.

Etter semje mellom partane er det innført kvo- tefleksibilitet frå årsskiftet 2010/2011. Dette gjev kvar av partane høve til å overføre 10 prosent av den nasjonale kvoten til påfølgjande år. Det er òg høve til å forsiktere 10 prosent av kvoten for påfølgjande år. Alt overfiske (òg utover 10 prosent) må likevel trekkjast frå kvoten for det etterfølgjande året. Det var semje om at denne avgrensinga òg gjer det mogleg å sanksjonere overfiske utover 10 prosent.

I tilknyting til kyststatsavtalen vart partane einige om å vidareføre sonetilgangen i 2012 på same relative nivå som i 2011:

- Fartøy frå Island kan fiske 120 868 tonn sild i fiskerisona rundt Jan Mayen og i NØS nord for 62°N, men ikkje meir enn 22 491 tonn i NØS. Om Island skulle nytte mindre enn 16 600 tonn

- i NØS i 2012, får Island ein tilleggskvote frå Noreg på 833 tonn i 2013. Norske fartøy kan fiske 58 570 tonn i islandsk økonomisk sone.
- Fartøy frå Færøyane kan fiske 25 380 tonn sild i norske jurisdiksjon sområde nord for 62°N, men ikkje meir enn 18 873 tonn i NØS. Norske fartøy kan fiske 19 523 tonn sild i Færøyane si fiskerisone.
 - Fartøy frå EU og fartøy frå Noreg kan fiske 48 805 tonn i kvarandre sine farvatn nord for 62°N.
 - Fartøy frå Russland kan fiske heile sin kvote på 106 791 tonn i norske farvatn nord for 62°N.

Partane vart samde om at forvaltningsplanen for nvg-sild skal reviderast i løpet av 2012, i forkant av kyststatsforhandlingane for 2013.

Forvaltninga av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen

Ein trepartsavtale om loddebestanden ved Island, Grønland og Jan Mayen vart underskriven 12. juni 1989. Rammeavtalen om reguleringane i loddefisket er forhandla på nytt tre gonger: 25. juni 1992, 29. juni 1994 og 18. juni 1998. Dei mest sentrale elementa i desse avtalane omhandlar kva prosentdelar dei tre partane skal ha av totalkvoten for lodde, og i kva omfang partane kan fiske av sin kvote i sonene til dei andre partane kvar loddese-song.

Island valde 30. oktober 2002 å seie opp trepartsavtalen med Noreg om regulering av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. Avgjerda hadde verknad frå 1. mai 2003. På denne bakgrunnen opna nye forhandlingar mellom partane i juni 2003. Forhandlingane førde fram til ein ny avtale basert på hovudelementa i den tidlegare avtalen. Den nye avtalen vart underteikna 9. juli 2003. Hovudendringa var at avtalen gjeld for eitt år om gongen, framfor tre år i den gamle avtalen. Vidare vart artikkel 10 om satellittsporing teken ut, fordi punktet var forelda. Ingen av partane sa opp avtalen innan fristen i 2011, og avtalen gjeld dermed til og med 31. mai 2013. Neste frist for å seie opp avtalen er 30. november 2012.

Forvaltninga av kolmule

Noreg, EU, Færøyane og Island har inngått ein kyststatsavtale om forvaltninga av kolmule for 2012. Bestandssituasjonen for kolmule er framleis prega av sviktande rekruttering, men kvoten aukar frå 2011 og er sett til 391 000 tonn i 2012. Innanfor denne kvoten har kyststatane gjennom NEAFC òg

lagt til rette for ei avsetning til andre lands fiske i internasjonalt farvatn.

Sidan bestandssituasjonen for kolmule har vore dårleg dei seinare åra grunna sviktande rekruttering, vart kyststatane i 2008 samde om ein ny forvaltningsplan for å sikre berekraftig forvaltning på føre-var-nivå. Partane har for 2012 fastsett ein kvote som er i samsvar med planen, men partane er vidare samde om at forvaltningplanen skal reviderast innen kystsatsforhandlingane om kolmule for 2013.

Noreg og EU er einige om å oppretthalde den gjensidige sonetilgangen for 2012 på same nivå som i 2011. Dette inneber at norske fartøy òg i år kan fiske 68 prosent av den norske kyststatskvoten i EU-sona, og vidare at norske fartøy kan fiske 64 227 tonn i EU-farvatn i 2012.

I kyststatsavtalen har norske fartøy òg fått vidareført sonetilgang på 4,53 prosent av referanse-TAC til færøysk sone i 2012. Norske fartøy kan såleis fiske inntil 16 302 tonn kolmule i færøysk sone i år.

Den norske totalkvoten er på 94 541 tonn kolmule i 2012.

Forvaltninga av makrell

På bakgrunn av ekspansjonen i det uregulerte makrellfisket i internasjonalt farvatn, fremma Noreg, EU og Færøyane eit felles forslag om regulering av makrellfisket i internasjonalt farvatn, på det ekstraordinære årsmøtet i NEAFC 8.-9. februar 1999. Forslaget vart vedteke mot stemmene til Russland og Island.

Med det felles forslaget aksepterte Noreg og EU implisitt at Færøyane er kyststat til makrellbestanden. Dette førte til at dei tre partane kunne starte forhandlingar om etablering av eit nytt forvaltningsregime for makrell. Drøftingane vart sluttførte 19. november 1999 då dei tre partane underteikna ein avtale om forvaltninga av makrell i Nordaust-Atlanteren for 2000.

Trepartsavtalen inneheldt ein sameint langtidsstrategi for forvaltninga av makrell som skulle sikre at uttaket av bestanden skjedde innanfor forsvarte biologiske rammer. Avtalen vart revidert og endra hausten 2008 etter råd frå ICES. Dette skulle gje grunnlag for eit berekraftig fiske og høgt langtidsutbytte.

Partane vart ikkje einige om ein ny trepartsavtale for 2010. Noreg og EU inngjekk difor ein bilateral avtale om forvaltninga av makrell 26. januar 2010. I avtalen vart partane samde om fordelinga seg imellom og tilgang til kvarandre sine farvatn for fisket etter makrell.

15.-18. mars 2010 møttest Noreg, EU, Færøyane og Island med sikte på å inngå ein ny kyststatsavtale om framtidig fordeling og forvaltning av makrell. Dette var første gong Island deltok på lik linje med dei opphavlege kyststatane. Russland deltok som observatør. Forhandlingane vart avslutta utan resultat. Usemja gjaldt Island og Færøyane sine krav om høgre del av kvoten og spørsmålet om sonertilgang.

I løpet av 2010, 2011 og i byrjinga av 2012 vart det halde 11 forhandlingsrundar om forvaltning av makrell, utan at partane nærma seg nemneverdig. Noreg og EU inngjekk difor på nyt ein bilateral avtale om forvaltning av makrell i 2012 den 9. mars 2012.

Forhandlingane held venteleg fram i 2012.

Forvaltninga av uer

Det finst tre artar av uer i Nordaust-Atlanteren, der to er av kommersiell interesse. Det er størst merksemd knytt til snabeluer-bestandane i Irmingehavet og i Norskehavet, som vert utnytta av fleire statar.

Snabeluer i Irmingerhavet

ICES sitt råd for 2012 var at ein ikkje skulle hauste meir enn 20 000 tonn.

Partane i prosessen om fordeling og regulering av uer i Irmingerhavet er kyststatane Island, Grønland og Færøyane og ikkje-kyststatane EU, Noreg og Russland. Alle partane utanom Russland vart i mars 2011 samde om ein fordelingsnøkkelen og nedtrappingsplan for fisket. Noreg har i denne avtalen 3,85 prosent av totalen. Det samla uttaket har vore altfor høgt, og Russland er ein av dei store aktørane i dette fisket. Uttaket var òg i 2011 vesentleg høgare enn ICES si tilråding, fordi Russland, som ikkje godtek allokeringsnøkkelen, næraast driv eit uregulert fiske. Heller ikkje i 2012 er Russland part i avtalen, som set ei grense på 32 000 tonn snabeluer inkludert fordelinga tiltenkt Russland. Fram til og med 2010 var det berre semje om at kvoten ikkje skulle aukast. Noreg fiska heile kvoten i 2010 og 2011. Den norske kvoten i 2012 er på 1232 tonn. Avtalen for 2012 inneber ei betre og utvida tid- og områdeavgrensing for fisket.

Snabeluer i Norskehavet

I 2005 starta eit nytt fiskeri etter uer i den internasjonale delen av Norskehavet. Denne uerbestanden er hovudsakleg i norsk sone, men dreg på

næringsvandring til internasjonalt farvatn tre månader om hausten. ICES tilrår nullfiske i mangel av ein gjenoppbyggingsplan. Den norske haldninga var og er at det er viktig av omsyn til bestanden å få regulert dette fisket.

Ei uavhengig utgreiing vart sett i gang av NEAFC i 2008 med tanke på å etablere eit vitskapleg fundament for ein fordelingsnøkkel. Rapporten konkluderte med at sonetilhøyrsla til Noreg ligg på minst 90 prosent. Noreg inviterte dei andre NEAFC-partane til drøftingar om fordeling hausten 2009, utan at ein vart samde.

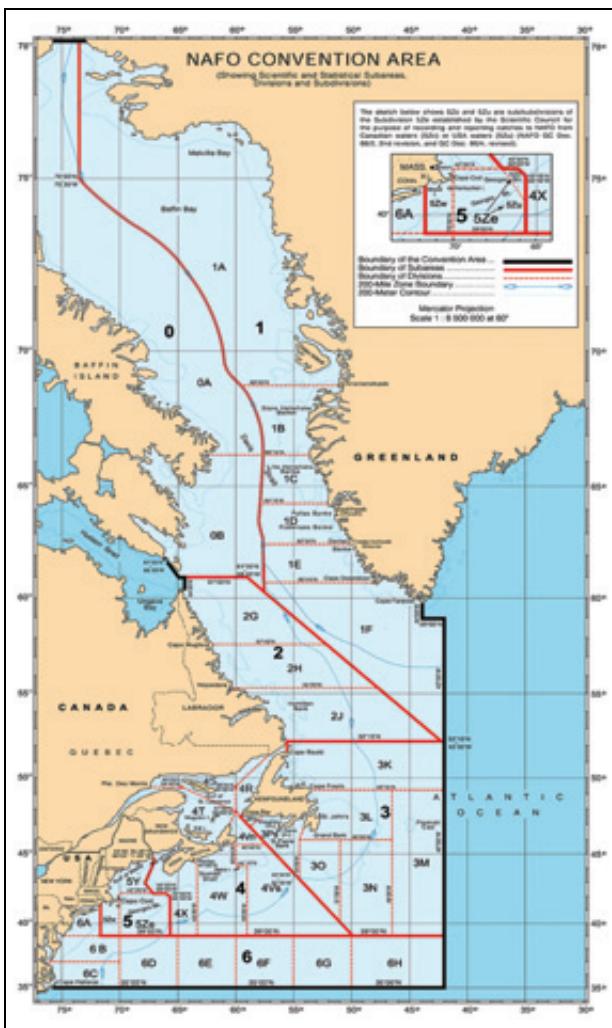
Noreg fremma forslag i NEAFC om nullfiske i i åra 2007-2011, men har ikkje fått gjennomslag. NEAFC vedtok derimot ein totalkvote på 15 500 tonn for 2007, 14 500 tonn for 2008, 10 500 tonn for 2009, 8600 tonn for 2010 og 7 900 tonn i 2011. For 2012 vart totalkvoten sett til 7500 tonn. Fisket er regulert som eit «olympisk» fiske, der alle kappfiskar inntil totalkvoten er teken og fisket vert stogga. Frå og med 2010 vart fiskeperioden utvida til å gjelde frå 15. august til 1. desember, til sterke protestar frå Noreg.

NAFO

Det overordna målet til Den nordvestatlantiske fiskeriorganisasjonen (NAFO) er å bidra, gjennom konsultasjonar og samarbeid, til langsigktig bevaring, optimal utnytting og rasjonell forvaltning av fiskeressursane i konvensjonsområdet. NAFO har i 2012 12 medlemsland, frå Nord-Amerika, Europa, Asia og Karibia. Fire av medlemslanda er kyststatar til konvensjonsområdet: USA, Canada, Frankrike (på vegner av St.Pierre et Miquelon) og Danmark (på vegner av Færøyane og Grønland). NAFO-sekretariatet ligg i Dartmouth i Canada.

NAFO har i dei seinare åra lagt vekt på å modernisere organisasjonen, inkludert naudsynte endringar av sjølvé NAFO-konvensjonen, og har vedteke ein revidert konvensjonstekst. Den nye konvensjonen tek mellom anna omsyn til føre-varprinsippet, økosystembasert forvaltning, etablering av ein mekanisme for twisteløysing og strukturelle endringar av organisasjonen. Endringane av konvensjonen vart vedtekne på årsmøtet i 2007. På årsmøtet i 2008 vart den reviderte konvensjonsteksten vedteken i plenum. Noreg har ratifisert den reviderte konvensjonen, men han har enno ikkje tredd i kraft.

Etter ti år med moratorium vart direktefisket etter torsk i reguleringsområde 3M opna igjen i 2010. Totalkvoten vart fordelt etter den historiske

Figur 3.2 NAFO sitt konvensjonsområde.

fordelingsnøkkelen, noko som innebar at Noreg fekk behalde sin del på 9,25 prosent. For 2011 vart TAC sett til 10 000 tonn i tråd med tilrådinga frå havforskarane. Dette ga Noreg ein kvote på 925 tonn. Òg for 2012 vart havforskarane si tilråding følgd, og TAC vart sett til 9 280 tonn. Den norske kvoten vart på 859 tonn.

Noreg har sidan 1993 fiska reker på Flemish Cap. Det har føregått to separate rekefiskeri i dette området, eitt i reguleringsområde 3M og eitt i reguleringsområde 3L. På grunn av den dårlege bestandssituasjonen vedtok NAFO, i tråd med havforskarane si tilråding, eit moratorium på rekefisket i 2011 i område 3M. I rådgjevinga for 2012 stadfesta forskarane den sviktande bestandssituasjonen, og tilrådde ei vidareføring av moratoriet for 2012. Årsmøtet i NAFO vedtok å følge denne tilrådinga.

I åra før 2011 låg totalkvoten for reker i reguleringsområde 3L på 30 000 tonn. For 2011 tilrådde vitskapskomiteen i NAFO å redusere TAC.

Partane vart samde om ein reduksjon over 2 år. TAC vart fastsett til 19 200 tonn for 2011 og til 17 000 tonn for 2012. For 2011 gav dette Noreg ein del på 214 tonn. For 2012 tilrådde havforskarane å redusere totalkvoten til 9 350 tonn. På årsmøtet vart partane ikkje samde om å følge tilrådinga frå forskarane, og fleirtalet vedtok ein totalkvote på 12 000 tonn. Noreg og Island stemde i mot.

Noreg har og kvoterettar i NAFO på 30 prosent av totalkvoten for lodde i reguleringsområde 3NO. Grunna den dårlege bestandssituasjonen har det lenge vore forbode å drive direktefiske på denne arten.

Bestandsevalueringa for blåkveite har lenge vore vurdert som usikker. Ei arbeidsgruppe vurderte difor i 2010 alternative forvalningsstrategiar og haustingsreglar. Med utgangspunkt i modellar frå arbeidsgruppa vedtok årsmøtet i NAFO ein TAC for 2011 på 17 500 tonn. I tråd med forvalningsstrategien vart ein totalkvote på 16 326 tonn vedteken for 2012. Heile kvoten er delt mellom dei som har fiska mest på blåkveite i NAFO-området dei siste åra. Noreg er ikkje blant desse landa, og kan ikkje fiske blåkveite før totalkvoten kjem opp på 30 000 tonn eller meir.

NAFO har dei siste åra arbeidd for å implementere fiskeriresolusjonen som FN vedtok i 2006 (UNGA 61/105) om å regulere fisket med botnreiskapar slik at sårbar marine økosystem vert skåna. NAFO har også arbeidt med FAO sine retningslinjer for djuphavsfiske på ope hav. Ulike område i konvensjonsområdet er delt inn i tre kategoriar: noverande område, stengde område og nye fiskeområde. NAFO har formelt vedteke eit kart som viser dei noverande områda. NAFO har vidare vedteke at det skal stillast ulike krav i noverande og i nye område. Men dersom fisket i noverande område inneber store endringar samanlikna med tidlegare år, for eksempel bruk av nye reiskapstypar, eller på bakgrunn av ny vitskapleg informasjon, vil dei strengaste reglane verte nytta.

NAFO vedtok på årsmøtet i 2006 å stengje fire sensitive område for fiske med botnreiskapar. I dag er i alt 18 område i NAFO stengde for fiske med botnreiskapar. Desse inkluderer 12 viktige korall- og svampområde, ei sone med beskytta korallar og fem område med undersjøiske fjell.

NAFO har i tillegg vedteke regelverk som regulerer botnfiske og fartøya sine handlingar ved samanstøyt med sårbar marine økosystem. Grenseverdiane for samanstøyt er sett til 60 kg korallar. På årsmøtet i 2011 vart grenseverdiane for svamp reduserte frå 800 kg svamp per fangst til 600 kg for

noverande område og til 400 kg for dei nye ufiska områda. Det er stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitskapleg observatør om bord i nye område. Fartøyet pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst to nautiske mil frå staten med sårbare marine økosystem.

Hamnestatskontrollregimet for NAFO vart vedteke på årsmøtet i 2008. Teksten baserer seg i stor grad på NEAFC sitt system. NAFO si svarteliste vart på årsmøtet i NEAFC i 2007 inkludert i NEAFC si svarteliste. Vidare er det eit krav om 100 prosent satellittsporing og observatørdekning i NAFO sitt område.

Meir informasjon finst på NAFO sine heimesider: <http://www.nafo.int>.

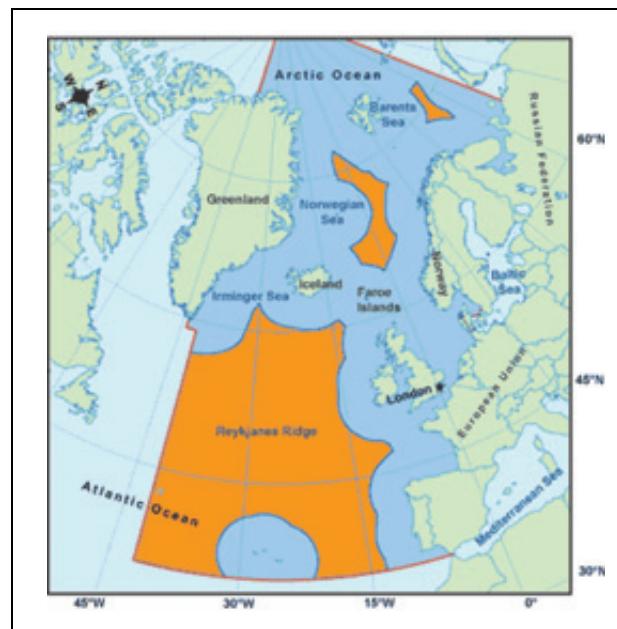
NEAFC

Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen har som formål å sørge for ei langsigktig bevaring og optimal utnytting av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Kommisjonen skal vidare legge til rette for ei berekraftig, samfunnsøkonomisk optimal og miljøvennleg utnytting av fiskeressursane. For å nå målet skal kommisjonen sørge for at forvaltninga er basert på den best tilgjengelege vitenskapelige kunnskapen og ei føre-var-tilnærming. Samtidig skal forvaltninga ta omsyn til den påverknaden fiskeria har på marine økosystem og behovet for å bevare den marine biologiske biodiversiteten.

NEAFC har dei siste åra arbeidd for å tilpasse organisasjonen til utviklinga i internasjonal havrett, i tråd med m.a. prinsippet om føre-var og økosystemforvaltning. Noreg har vore ein sentral pådrivar for denne utviklinga.

Partane har slutta seg til endringar i konvensjonsteksten for å gje organisasjonen mandat til å gjennomføre ei meir heilskapleg og økosystembasert forvaltning av ressursane i konvensjonsområdet. Forslaget inneber at konvensjonsteksten vert oppdatert i høve til den utviklinga som har skjedd på dette området sidan 1982, så som havrettstraktaten, FN-avtalen om fiske på det opne hav mv. Partane har også slutta seg til ei erklæring der dei forpliktar seg til å tolke konvensjonsteksten i tråd med dei vedtekne konvensjonsendringane fram til desse trer i kraft. Noreg og EU har ratifisert endringa i konvensjonen. Dei andre partane har varsla at dei har sett i gang prosessar for å ratifisere konvensjonen.

Den viktigaste funksjonen til NEAFC i dag er difor å bidra til utviklinga av gode regionale kon-

Figur 3.3 NEAFC sitt konvensjonsområde merka i blått, myndighetsområde er merka i oransje.

trollregime og ei utvikling mot ei meir økosystembasert forvaltning av havområda. NEAFC sine myndighetsområde er i utgangspunktet avgrensa til områda utanfor 200-milssonene. Når det gjeld reguleringar av fisket på bestandar som vandrar både innanfor og utanfor 200 nautiske mil, har kommisjonen i første rekke ein samordnande funksjon. NEAFC kan likevel gjere vedtak om reguleringstiltak innanfor den økonomiske sona til ein part, dersom vedkomande part ønskjer det og støttar at eit reguleringstiltak vert sett i verk. NEAFC-konvensjonen gjeld i utgangspunktet for alle fiskeressursar i konvensjonsområdet, med unnatak av sjøpattedyr og langtmigrerande artar i den grad dei er omfatta av andre internasjonale avtalar (for eksempel tunfisk). Partane til NEAFC er Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland), EU, Island, Noreg og Russland. Sekretariatet ligg i London.

Fiskerireguleringar

NEAFC har i første rekke ein samordnande funksjon i reguleringa av fisket etter bestandar som vandrar mellom partane sine økonomiske soner og internasjonalt farvatn. Det gjeld makrell, kolmule, norsk vårgytande sild og uer. Det vert gjort kyststatsavtalar for desse bestandane.

I desember 2005 vart kyststatane for første gong samde om ei regulering av fisket etter kolmule. Frå 2008 til 2011 vart totalkvoten på kolmule redusert frå 1 250 000 tonn til 40 100 tonn.

Reduksjonen heng saman med den dårlege bestandssituasjonen etter sviktande rekruttering dei seinare åra.

Kvoten i NEAFC sitt reguleringsområde for 2011 var på 5831 tonn, og innanfor denne vart Russland tildelt 2974 tonn og Grønland 217 tonn. Dette er ei vidareføring av dei relative andelane til partane. I tillegg har Russland hatt ein særskilt kvote som skal fasast ut innan 2012. Denne særskilte kvoten var på 4000 tonn i 2011 Russland reserverte seg imidlertid mot NEAFC-reguleringsa og fastsett ein eigen autonom kvote i internasjonalt farvatn på 45 000 tonn.

Kyststatane vart hausten 2011 samde om ei samla kyststatsavsetning i tråd med den langsiktige forvalningsstrategien på 391 000 tonn. Dette gjev ein kvote i NEAFC på 31 119 tonn i 2012. Avsetninga til Russland og Grønland er sett til høvesvis 29 002 og 2117 tonn.

NEAFC vedtok i 1996 for første gong eit avgrensa uttak på pelagisk uer i Irmingerhavet. Island, Færøyane og Grønland er rekna som kyststatar. Partane i NEAFC vedtok for 2007 og 2008 reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet innanfor ein totalkvote på 46 000 tonn. Denne reguleringa vart vidareført i 2009 og 2010, men utan at det vart sett nokon eksplisitt totalkvote i reguleringa og med marginale justeringar i tid- og områdeavgrensingane. Det vart vedteke at kvar part skulle etablere forvaltingstiltak og fastsetje ein totalkvote som ikkje var høgare enn totalkvoten i 2008.

Kyststatane kom ikkje fram til nokon avtale hausten 2010. Etter eit møte i mars 2011 vart Island, Færøyene, Grønland, EU og Noreg einige om ein forvaltingsavtale med ein gradvis reduksjon av TAC frå 38 000 tonn i 2011 til 20 000 tonn i 2014. Avtalen tilsvarer posisjonane til kyststatane når det gjeld del av kvoten. Elles inneheld avtalen ei oppdatering av kontroll- og rapporteringsrutinar og det skal òg lagast ein forvalningsplan i perioden. Totalkvoten for 2012 er på 32 000 tonn. Dette gjev ein norsk kvote på 1232 tonn.

Russland har så langt ikkje vorte med på avtalen på grunn av usemje om del av kvoten og den vitskaplege rådgjevinga.

Noreg har på fleire årsmøte foreslått eit forbod mot direktefiske av uer i Norskehavet, i tråd med den vitskaplege rådgjevinga frå ICES. Noreg har ikkje fått tilstrekkeleg støtte til forslaga, og det vart difor fastsett kvotar på 10 500 tonn i 2009, 8600 tonn i 2010 og 7900 i 2011.

Før årsmøtet i 2011 fremma Noreg igjen eit forslag om forbod mot direktefiske av uer i Norskehavet. Det viste seg nok ein gong at det ikkje

var mogleg å få kvalifert tilslutning til forslaget. Russland fremma under årsmøtet eit forslag om å vidareføre ein kvote på 7900 tonn, men dei gjekk med på å redusere kvoten til 7500 tonn. For å unngå ein situasjon med eit uregulert fiske, støtta Noreg forslaget.

Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland har inngått ein avtale om forvaltninga av norsk vårgytande sild for 2012 i tråd med den langsiktige forvaltningsplanen som er godkjend av ICES. Avtalen tilseier ei vidareføring av NEAFC-reguleringsa, der dei nasjonale kvotane kan fiskast i NEAFC sitt reguleringsområde. Totalkvoten i 2012 er på 833 000 tonn. Dette er ein nedgang på 15,7 prosent frå 2011. Den norske delen på 61 prosent ligg fast og utgjer 508 130 tonn i 2012.

På eit ekstraordinært årsmøte i NEAFC i 1999 vedtok partane for første gong ei regulering av fisket etter makrell i internasjonalt farvatn etter forslag frå Noreg, EU og Færøyane, mot stemmene til Russland og Island. Kvoten for dette området vart for 2008 fastsett til 43 629 tonn og 57 884 tonn i 2009. Kvoten vart fordelt etter fastsette prosenttar. Kyststatane får 50 prosent til fordeling, medan Russland og Island får høvesvis 47 prosent og 3 prosent. Kyststatane overførte 2500 tonn frå deira felleskvote til Russland i 2009.

Partane vart ikkje einige om ein trepartsavtale for 2010 og 2011. I løpet av 2010 og 2011 vart det halde fleire forhandlingsrundar om forvaltning av makrell, utan at partane nærma seg nemneverdig. 2010 var det første året Island vart invitert til å delta på lik linje med dei opphavlege kyststatane i forhandlingane. Forhandlingane held fram i 2012. I 2010 og 2012 vart det fastsett ei ad hoc-regulerering av makrellfisket i NEAFC som mellom anna regulerer sonetilgangen til fiske av makrell i internasjonalt farvatn. Reguleringsa er vidareført i 2012.

NEAFC har hatt ein prosess med sikt på å etablere eit forvalningsregime for djuphavsressursane utanfor jurisdiksjonsområda til kyststatane. I 2004 vedtok NEAFC å redusere innsatsen i fisket etter djuphavsartar med 30 prosent. På årsmøtet i november 2006 var det semje om ein ytterlegare reduksjon av innsatsen med 5 prosent, slik at innsatsen vart sett til 65 prosent eller lågare i 2007. Dette er vidareført og gjeld framleis.

Under årsmøtet i 2009 vart det vedteke ein kvote på arten orange roughy på inntil 150 tonn per kontraktspart for 2010 og 2011. Under årsmøtet i 2011 la EU fram eit forslag om forbod mot fiske etter orange roughy i 2012 i tråd med dei vitskaplege tilrådingane, medan Danmark, på vegner av Færøyane og Grønland, la fram eit forslag

om vidareføring av reguleringa i 2010 og 2011. Noreg støtta forslaget til EU. På bakgrunn av at det i hovudsak er nokon få fartøy frå Færøyane som fiskar orange roughy, er det ikkje like prekärt å få på plass ei regulering som i enkelte andre fiskeri (til dømes uer). Ingen av forslaga oppnådde kvalifisert fleirtal under årsmøtet, og Færøyane har eit ansvar for å regulere sitt fiske på bestanden.

Under årsmøtet i 2011 vart det vedteke å vidareføre eit mellombels forbod mot fiske av brugde (heile konvensjonsområdet), pigghå og håbrann (NEAFC sitt reguleringsområde) frå 2012 til 2014. Som nytt av året vedtok kommisjonen eit forbod mot direktefiske av ei rekke djuphavshaier i NEAFC sitt reguleringsområde for 2012.

På årsmøtet i 2005 tok Noreg opp spørsmål knytt til tapte og etterlatne garn i djuphavsfisket. Som følgje av dette vart det vedteke eit mellombels forbod mot fiske med garn på djupare vatn enn 200 meter inntil NEAFC har utvikla eit teknisk regelverk for garnfiske, mellom anna med reglar om røkting av garn. Seinare er dette forbodet vidareført og gjeld òg for 2012.

Områdeforvaltning

NEAFC vedtok i 2004 å stengje fem område for botnträling og fastståande reiskapar, for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. Denne stenginga vart på årsmøtet i 2007 forlenga til å gjelde òg i 2008. På årsmøtet i 2006 vart det vedteke å stengje ytterlegare fem område for botnträling og faststående reiskapar for å verne korallrev, og stenginga skulle gjelde ut 2009.

På bakgrunn av tilråding frå ICES fremma Noreg eit forslag om å revidere dei stengde områda. Det norske forslaget vart behandla på eit ekstraordinært årsmøte i NEAFC i juli 2008, der Noreg foreslo at dei eksisterande verneområda med forbod mot botnfiske, oppretta i 2004, skulle opphevast og erstattast av fem nye område, tre større og to mindre.

Partane sende det norske forslaget vidare til ICES for vurdering. ICES tilrådde å halde fast på dei lukka områda med ein del justeringar, mellom anna utviding av områda.

Noreg fremma på årsmøtet i november i 2008 nytt forslag om lukking basert på rådgjevinga frå ICES, men sidan partane framleis ikkje hadde klart å førebu seg tilstrekkeleg til å ta standpunkt vart saka utsett, og dei eksisterande verneområda vart forlenga til 31. mars 2009. Noreg sitt reviserte forslag vart behandla på nytt i eit ekstraordi-

nært møte i NEAFC i mars 2009. Forslaget vart vedteke med nokre mindre justeringar.

Under årsmøtet i 2009 vart det vedteke å utvide eit område stengd for botnträling på Hattonbanken og å stengje eit område for fiske på blålange utanfor Islands økonomiske sone. Desse gjeld òg i 2012, med enkelte justeringar for Hattonbanken.

Kommisjonen vedtok under årsmøtet i 2008 operasjonelle reglar for fiske i sårbarer område. Desse reglane vart justerte under årsmøtet i 2009. Då vart grenseverdiane for samanstøyt med sårbarer marine økosystem redusert frå 100 til 60 kg for korallar og frå 1000 kg til 800 kg for svamp per fangst. I reglane er det mellom anna stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitskapleg inspektør om bord i nye område. Fartøy pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst to nautiske mil frå staden med sårbarer marine økosystem.

Alle tiltaka som er vedtekne om marine verneområde og botnfiskeri er element i NEAFC si oppfølging av fiskeriresolusjonen til FN frå 2006 og FAO sine retningslinjer om botnfiskeri frå 2008. I september 2011 deltok NEAFC og kontraktspartane på eit arbeidsmøte i FN om evalueringa til FN av oppfølginga av resolusjonane, frå dei regionale organisasjonane og dei enkelte statane. Dette var eit ledd i rapporteringa til FNs generalforsamling om oppfølginga frå NEAFC av FN-resoulusjon 61/1050 og 64/72.

Botnfiskeregelverket til NEAFC skal vurderast i løpet av 2012. På bakgrunn av innspel frå ICES skal PECMAS (NEAFC sin underkomité for forvaltning og vitskapleg rådgjeving) behandle saka i juni 2012. Det vert lagt opp til ein prosess der andre organisasjonar og interessentar (inkludert observatørar til årsmøtet) òg kan medverke. PECMAS vil deretter fremje ein rapport til årsmøtet i november 2012. Kommisjonen må så vurdere korleis dei best skal følgje opp denne vurderinga og kople ho opp mot ei ny vurdering av arbeidet i NEAFC (performance review) som er planlagt sett i gong i 2013.

På årsmøtet i 2010 vart det teke initiativ til eit utvida samarbeid med OSPAR om områdeforvaltninga i Nordaust-Atlanteren, og å få til eit felles arbeidsmøte med NEAFC, OSPAR og CBD i 2011. Det vart difor halde eit felles arbeismøte om identifisering av økologiske eller biologiske signifikante område (EBSA) i september 2011. Rapporten frå møtet er vurdert av ICES. ICES peikar på fleire svakheiter i rapporten, og det er difor klart

at det står att mykje arbeid på feltet. Dette er noko NEAFC vil følgje opp med OSPAR.

Kontroll og handhevingsregimet

På årsmøtet i 2005 oppretta NEAFC for første gong ei såkalla svarteliste. Det vil seie ei liste over fartøy som ikkje har rett til å fiske i NEAFC sitt reguleringsområde eller som har motteke fisk frå slike fartøy. Med det nye regelverket er grunnlaget for å svarteliste fartøy betra. Reglane gjeld for fartøy som ikkje fører flagget til eitt av medlemslanda i NEAFC. Fram til 1. mai 2007 omfatta regelverket berre aktivitet i internasjonalt farvatn, men etter regelendringa gjeld det òg aktivitet i medlemslanda sine økonomiske soner. Svartelista fartøy skal ikkje få løyve til å gå i hamn eller ta i mot sørvis eller forsyningar, føreta mannskapsbytte og liknande i hamnene til medlemslanda. På årsmøtet i 2007 vedtok NEAFC at fartøy som står på svartelistene til NAFO, CCAMLR og SEAFO og som ikkje er flagga i nokon av NEAFC-landa, skal inkluderast i svartelista til NEAFC. Det vart òg vedteke at NEAFC skal sirkulere si svarteliste til desse organisasjonane.

NEAFC har, som første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjon, etablert reglar for hamnestatskontroll (Scheme of Control and Enforcement) som har vist seg å vere eit effektiv verkemiddel i kampen mot ulovleg fiske. Det nye regelverket vart sett i kraft 1. mai 2007. NEAFC har òg sett i verk eit omfattande opplegg for satellittovervaking av fiskeria i Nordaust-Atlanteren.

Under årsmøtet i 2009 vedtok NEAFC eit forbod mot utkast i NEAFC sitt reguleringsområde for dei viktigaste artane som vert regulerte av NEAFC i anneks I A i kontroll- og handhevingsregimet. EU røysta imot tilrådinga, og har reservert seg mot vedtaket.

Under årsmøtet i 2011 vart det gjort mindre justeringar i kontroll- og handhevingsregimet. Arbeidet med å greie ut korleis FAO-avtalen om hamnestatskontroll skal harmoniserast med NEAFC sitt regelverk for kontroll og handheving held fram i 2012.

Meir informasjon finst på NEAFC sine heimesider: <http://www.neafc.org/>

IWC

Noreg er medlem av Den internasjonale kvalfangstkommisjonen, IWC, som regulerer fangst av større kvalartar. IWC vart oppretta for å sikre ei berekraftig forvaltning av kvalressursane, og Noreg deltek på årsmøta og andre møte om for-

valtning av kval. I 1982 vedtok IWC eit totalforbod mot all kommersiell kvalfangst. Noreg har reservert seg mot dette forbodet, og er difor ikkje bunde av det. Frå 1994 til 2006 arbeidde IWC utan å lukkast med å få på plass eit revidert forvaltningsregime. Det var tanken at eit revidert forvaltningsregime skulle opne for kommersiell kvalfangst.

Hovudsaka i IWC er no diskusjonen om kva som skal vere IWC si oppgåve i framtida. Det er uklart om det kan verte semje om noko som helst. Noreg kan vanskeleg gå med på kompromiss som ikkje opnar for at IWC igjen tek til med å forvalte kvalressursane.

Forskarane i IWC har etablert spesielle prosedyrar for vurdering av dei ulike kvalbestandane og uttaket av dei. Kvoteutrekningsmodellen, som er svært konservativ, er utvikla slik at han kan brukast til å rekne ut kvotar for alle bardekvalartar. Den norske kvoten vert fastsett på bakgrunn av det arbeidet som er gjort i IWC sin vitskapskomité. For 2012 har Noreg fastsett ein norsk kvote på 1286 vågekval.

Under vitskapskomiteen sitt møte i 2008 var det ein gjennomgang der all ny kunnskap (teljinger, genetiske data, etc.) vart oppsummert og diskutert. Den norske delegasjonen presenterte eit forslag til nytt bestandsestimat basert på teljingane for perioden 2002-2007. Det nye estimatet er 103 000 dyr for totalområdet, 79 000 for den austlege delen og 24 000 for Jan Mayen-området. Dette estimatet er veldig nær estimatet frå førre teljepериode (107 000), men er nok meir usikkert. Det står att noko utrekningsarbeid for å redusere usikkerheten før estimatet kan godkjennast for bruk i IWC sin reviderte forvaltningsprosedyre, RMP. Punktestimatet (103 000) er akseptert. Under diskusjonen om forslaget vart det fremma ei liste med forslag til kva som bør gjerast før endeleg godkjenning. Modellen som vert brukt til å rekne ut usikkerheten til bestandsstorleiken, er tidlegare akseptert, men det ligg føre ei rekke forslag til korleis han kan gjerast betre. Det nye bestandsestimatet vart endeleg godkjent på IWC sitt årsmøte i juni 2010.

Meir informasjon finst på IWC sine heimesider: <http://www.iwcoffice.org/>

NAMMCO

Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen, NAMMCO, vart etablert i 1992. Hovudoppgåva var å arbeide for vern og forvaltning av sjøpattdyr i Nord-Atlanteren basert på vitskaplege råd. Arbeidet er konsentrert om småkval, sel og kval-

ross, men studiane og samarbeidet omfattar òg dei store kvalartane. Noreg er saman med Færøyane, Grønland og Island medlem i kommisjonen. Danmark, Russland, Canada og Japan møter regelmessig som observatørar, og Canada og Russland tek aktivt del i arbeidet i arbeidsgrupper.

NAMMCO har lukkast godt i arbeidet med å forbetre jaktmetodar, eit arbeid som har interesse langt utover medlemslanda i NAMMCO. Representantar frå alle dei nordiske landa, Russland, Japan, Canada og USA deltek i dette arbeidet. Resultata gjev grunnlag for å forbetre jaktmetodane og setje nye standardar for jakt på sjøpattedyr.

Vitskapskomiteen i NAMMCO driv forsking på sjøpattedyr i Nord-Atlanteren. Arbeidet med å utvikle fleirbestandsmodellar går sakte fordi ein ventar på framdrift i nasjonale forskingsprosjekt. Dette arbeidet er viktig for forvaltninga av dei marine ressursane, og Noreg går inn for at NAMMCO skal prioritere arbeidet med økosystembasert tilnærming til forvaltning av sjøpattedyra i våre havområde.

NAMMCO har 20 års-jubileum i 2012.

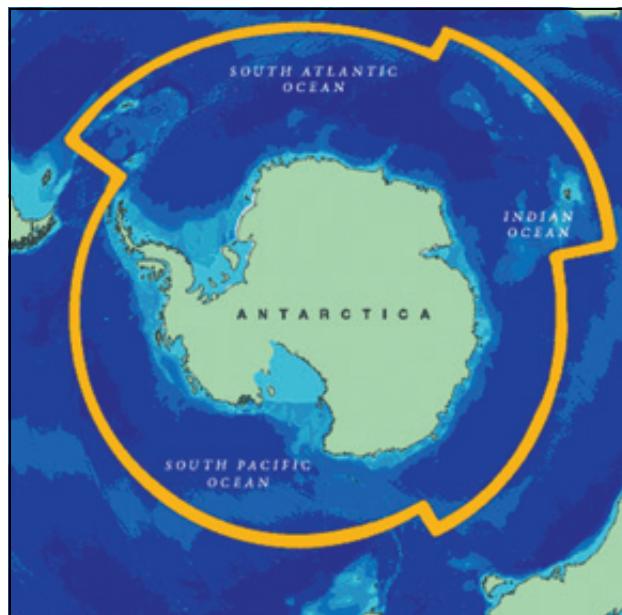
Meir informasjon finst på NAMMCO sine heimesider: <http://www.nammco.no/>

CCAMLR

Kommisjonen for bevaring av marine levande ressursar i Antarktis, CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane. Målet om «å bevare dei levande marine ressursane» er i konvensjonen definert slik at det omfattar rasjonal utnytting. I starten vart CCAMLR omtala som krill-konvensjonen. Utanom fisket etter krill føregår det eit direkte fiske etter antarktisk tannfisk, patagonisk tannfisk og makrell-isfisk i området.

CCAMLR vedtek årleg tilrådingar om totalkvotar for dei ulike artane i konvensjonsområdet, som utgjer det meste av Sørishavet. CCAMLR deler ikkje totalkvotane mellom dei enkelte medlemmane. Det er såleis ope for eit «olympisk» fiske, der alle fiskar inntil fisket vert stogga når totalkvotane er tekne. Kvotane er likevel delt på fleire mindre underområde. Formålet med det er å hente inn informasjon frå nærrast heile området gjennom å spreie fangstane.

Noreg fastsette 13. mars 1998 ei føresegn om regulering av fiske med norske fartøy i Antarktis (CCAMLR-området). Føresegna gjeld for norske statsborgarar og personar busette i Noreg som driv fiske med norske fartøy i havområda på den sørlege halvkula, som er underlagt konvensjonen av 20. mai 1980 for bevaring av levande marine

Figur 3.4 CCAMLR sitt konvensjonsområde.

ressursar i Antarktis. Det er forbod mot å drive fiske utan at det er innhenta løyve frå norske styresmakter. Alt fiske med norske fartøy skal gjennomførast med vitskaplege observatørar frå andre CCAMLR-partar om bord. På dette viset hjelper fiskefartøya til med innsamling av data som kan nyttast av CCAMLR sin vitskapskomite.

Det er innført eit fangstdokumentasjonssystem for å overvake internasjonal handel og vise at patagonisk tannfisk som vert importert til eit medlem av organisasjonen, er fanga i samsvar med CCAMLRs regelverk eller teken utanfor CCAMLR-området. Det skjer ei kontinuerleg vurdering for å betre systemet og tette eventuelle smothol. Noreg sette i verk dette systemet i mars 2000. Noreg hadde i sesongen 2011/2012 eitt fartøy i fisket etter patagonisk tannfisk i CCAMLR-området.

Det er store krillressursar i Sørishavet. Ein reknar biomassen til 60 millionar tonn i eit statistisk avgrensa område der det vert fiska i dag. I dette området er det tilrådd eit fangst på 5,61 millionar tonn. For å gjennomføre den tilrådde fangsten er det eit vilkår at det vert oppretta område for forvaltninga som har mindre geografisk utstrekning enn dei fire underområda. Den maksimale fangsten for heile området 48 er delt på mindre kvotar i dei statistiske underområda 48.1 – 48.4, og samla må ikkje fangsten utgjere meir enn 620 000 tonn inntil desse særlege forvaltningsområda er etablerte. Dei siste åra har totalfangsten vore mellom 100 000 og 250 000 tonn. Dei norske fartøya har stått for om lag halvparten av dette.

For sesongen 2011/2012 (1. desember 2011 – 30. november 2012) har Noreg meldt på tre fartøy for krillfiske i CCAMLR.

Noreg deltok på CCAMLR sitt årsmøte i 2011. Estimata for ulovleg, urapportert og uregulert fiske er usikre, men det er teikn som tyder på at omfanget no er mindre enn for få år sidan. Nye tiltak vedtekne dei siste åra er særskilte tiltak for vern av sårbare marine økosystem. Her må det gjerast ei vitskaplig vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fisket. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til sårbare økosystem er på plass for å svare til krava om vern i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006. Under årsmøtet i CCAMLR i 2011 lukkast det medlemslanda å verte einige om eit rammeverk for å etablere marine verneområde i Antarktis.

Meir informasjon finst på CCAMLRs heimesider: <http://www.ccamlr.org/>

ICCAT

Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk, ICCAT, vart etablert i 1969. Denne regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen har ansvar for å bevare og forvalte tunfisk og tunfiskliknande artar i Atlanterhavet og Middelhavet. ICCAT har 48 kontraherande partar (medrekna EU som ein part). Organisasjonen sitt ansvarsområde omfattar omkring 30 artar, mellom anna makrellstørje som særleg i 1950-åra vart fiska i store kvanta langs norskekysten. Overfiske har ført til ein kraftig reduksjon i bestanden og førekostane i våre farvatn er i dag nærast ikkje eksisterande.

Frå slutten av 1990-talet tyda førekostar av makrellstørje i norske farvatn på at bestanden kunne komme til å ta opp att sitt gamle beitevandringsmønster og igjen verte tilgjengeleg for fiske i norske farvatn. Som følgje av dette møtte Noreg som observatør i ICCAT frå 1998 til 2003. I tråd med våre havrettslege plikter til samarbeid med dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane som forvaltar bestandar som opptrer i våre farvatn og for å sikre oss høve til eit framtidig fiske på makrellstørje, vart Noreg medlem av ICCAT i 2004. Formålet med den norske deltakinga har i første rekke vore å søkje å bidra til ei forvaltning som sikrar gjenoppbygging av makrellstørjebestanden i det austlege Atlanterhavet. Deltakinga i ICCAT er også viktig for Noreg fordi organisasjonen

spelar ei aktiv rolle internasjonalt når det gjeld utforming av regelverk.

ICCAT fastset kvotar for periodar på fire år. I samband med kvotefastsettinga for perioden 2007–2010 fekk Noreg for første gong forhandla fram ein kyststatkvote på austleg makrellstørje (bestandskomponent som dekkjer Middelhavet og det austlege Atlanterhav) som gjenspeglar ein fast del.

På årsmøtet i 2006 vedtok ICCAT ein gjenoppbyggingsplan for austleg makrellstørje som etablerer eit omfattande kontrollregime og tilhørande forvaltningstiltak. Men totalkvoten (TAC) vart sett dobbelt så høgt som tilrådd av ICCAT sin vitskapskomité. Gjenoppbyggingsplanen har vore revidert kvart einaste år sidan 2006. Revisjonane har medført ein gradvis reduksjon av TAC, men denne har heile tida lege på eit høgt nivå. Kombinert med manglande oppfølgjing av kontrolltiltaka i planen har bestandssituasjonen for makrellstørje vorte stadig dårligare. På årsmøtet i 2009 vart det vedteke ei rekke nye tiltak for å betre forvaltninga, inkludert ein 40 prosent reduksjon i TAC som vart sett til 13 500 tonn. Dette var likevel høgare enn rådet frå vitskapskomiteen på 8 500 tonn. For 2012 vedtok årsmøtet ein TAC på 12 900 tonn. Dette kvotenivået tek utgangspunkt i eit mål om å nå eit berekraftig bestandsnivå innan 2022 med 60 prosent sannsyn.

Den reviderte gjenoppbyggingsplanen for 2011 inneholdt òg ei endring av fordelinga av totalkvoten på partane. Endringa vart drøfta verken i den kompetente forvaltningskomiteen i ICCAT eller i plenum, og endringa vart heller ikkje omtalt då forslaget om den reviderte planen vart framlagt. På grunn av manglande innsyn i avgjerdssprosessen, har Noreg på prinsipielt grunnlag reservert seg mot den reviderte planen. På bakgrunn av bestandssituasjonen har Noreg sidan 2007 fastsett forbod mot fiske og landing av makrellstørje i norske og internasjonalt farvatn.

ICCAT har også vedteke reglar for bifangst av pelagiske haiartar i fisket etter tunfisk og tunfiskliknande artar i heile konvensjonsområdet. Reguleringane omfattar påbod om utkast, men for dei seinaste vedtaka finst det unnatak for partar som har utkastforbod som ein del av den generelle fiskerilovgjevinga. Forvaltninga av hai vert drøfta i ein eigen underkomite (Panel 4) som Noreg vart medlem av i 2011. Det er sett i gang ein prosess for å styrke forvaltninga i ICCAT, med opning for å endre og modernisere konvensjonsteksten.

Meir informasjon finst på ICCAT sine heimesider: <http://www.iccat.int/>

Figur 3.5 SEAFO sitt konvensjonsområde

SEAFO

Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjonen, SEAFO, vart etablert 20. april 2001 og har sitt hovudsete i Namibia.

Det overordna målet til SEAFO-konvensjonen er langsiktig bevaring og berekraftig bruk av marine ressursar i Søraust-Atlanteren. Partane pliktar å innføre tiltak som skal sikre ein langsiktig berekraftig bruk av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Konvensjonsområdet er avgrensa til det opne hav, og omfattar såleis ikkje dei økonomiske sonene til kyststatane i området.

SEAFO-konvensjonen vart undertekna av dei fire kyststatane Angola, Namibia, Storbritannia (på vegner av St. Helena) og Sør-Afrika, og dessutan EU, Island, Noreg og USA. Noreg ratifiserte konvensjonen 12. februar 2003. Konvensjonen er elles ratifisert av Angola, Japan, Namibia, Sør-Afrika og EU-kommisjonen. SEAFO-konvensjonen tok til å gjelde 13. april 2003. Sør-Korea vart offisielt medlem i 2011.

Dei norske kommersielle interessene i SEAFO-området er relativt små. Kartlegginga av fiskeripotensialet er mangelfull, og det er såleis vanskeleg å vurdere kva for interesser norske fiskarar kan få i området i framtida. Ein viktig grunn til at Noreg ratifiserte SEAFO-konvensjonen er at Noreg prinsipielt er ein sterk tilhengar av regionalt samarbeid om felles fiskeriressursar, og at Noreg òg deltek aktivt i ei rekke andre regionale fiskeriorganisasjonar. Norsk deltaking i SEAFO kan både gje innsyn i statspraksisen i området og høve til å påverke den. Vidare vil Noreg sitt bistandsengasjement i regionen kunne styrkast ved å delta i SEAFO.

Som vi veit vert UUU-fartøy svartelista av regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar, og Noreg har no gjort opptaket til ein prosess som skaper ei global svarteliste ved at dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane godkjenner svartelistene til kvarandre. På årsmøtet i SEAFO i oktober 2007 vart det bestemt at SEAFO skal godkjenne listene frå CCAMLR, NAFO og NEAFC. Systemet for hamnestatskontroll i SEAFO inkluderer no utpeiking av spesielle hamner, etablering av eit SEAFO-register over slike hamner, krav om notifisering før ein kjem til hamna, forbod mot mottak av UUU-fangstar, inspeksjonsprosedyrar og krav om utfylling av ein harmonisert inspeksjonsrapport.

På møtet i 2010 vedtok SEAFO nye tiltak for vern av sårbar marine økosystem. Her må det gjerast ei vitskapleg vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fisket. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til å verne område med sårbare økosystem er på plass for å svare til krava i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006.

Noreg har hatt presidentskapet i SEAFO dei siste tre åra.

Meir informasjon finst på heimesidene til SEAFO: <http://www.seafo.org>

Del III

*Bestandsutrekning, rådgjeving,
tilstandsrapportar og langsiktige
forvaltingsplanar*

4 Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar

I dette kapitlet er det først ei kort oversikt over metodar for å måle fiskebestandar i felten, utrekningsverktøy (modellar), forvaltingsplanar, rådgjeving og dei såkalla referansepunktta. Deretter vert det gjort greie for tilstanden til dei viktigaste fiskebestandane som Noreg deler med andre land, i tillegg til tilrådd totalkvote, avtalt totalkvote og fangstar. Til sist kjem ein omtale av dei langsiktige forvaltingsplanane som Noreg har vedteke saman med andre land.

4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving

4.1.1 Bestandsutrekning

Bestandsutrekning («assessment») inneber vanlegvis å kombinere tiljungeleg informasjon frå fangststatistikk og data frå vitskaplege tokt. Ved hjelp av ulike matematiske modellar reknar ein ut kor stor bestanden er i dag ved å sjå på kor store årsklassane var i fjor, og så trekkje frå dei individua som har døydd på grunn av fiske og naturleg død (vorte etne av andre, sjukdom, matmangel, alderdom) i løpet av året. Dei viktigaste datakjeldene i slike modellar er

- fangststatistikk med stikkprøver av alderssamansetjing (skal fortelje kor mykje som er vorte fiska i løpet av året av dei ulike årsklassane)
- toktdata (fortel om relative endringar i talet på fisk i kvar aldersgruppe i forhold til året før)

Fangststatistikk

Det er viktig å halde oversikt over kor mange individ som vert tekne ut av ein bestand. I nokre tilfelle kan ein sjå om bestanden veks eller minkar ved å samanlikne kor stor fiskeinnsats som ligg bak kvart tonn med fanga fisk frå år til år. Fisket gjev opplysningar om når, kvar, kva artar og kor mykje det vert fiska, viktig informasjon som vert mata inn i modellane til forskarane. Desse opplysingane må difor vere så nøyaktige som mogleg.

Toktdata

Havforskinsinstituttet brukar vanlegvis fleire ulike metodar for å måle mengda av fisk i havet:

- ekkolodd/akustikk
- trål
- måling av eggproduksjon
- merking/gjenfangst av fisk

Akustisk mengdemåling

Metoden baserer seg på at objekt i havet reflekterer lyd (ekko). Styrken, tidslengda, og forholdet mellom styrken ved ulike lydfrekvensar på ekkoet frå ein fisk eller fiskestimpel er avhengig av art og storleik på fisken, og av kor stor og tett stimen er. Desse samanhengane er etter kvart vorte rimeleg godt fastlagde gjennom eksperimentelle og kontrollerte målingar. Ved å måle og lagre ekkostyrke og ekkotidslengd langs kurslinjene og observere kva slags artar og storleikar som medverkar til dei akustiske målingane ved å ta prøver (trålfangstar), kan ein rekne ut kva slags fisketettleik, art og storleik ekkomålingane svarar til. Dei akustiske målingane og analysane vert utførte i LSSS (Large scale survey system), eit relativt nytt system som er utvikla av Havforskinsinstituttet og som etter kvart vert teke i bruk rundt om i verda.

Botntrål

Talet på fisk i kvar botntrålfangst vert rekna om til fisketettleik (tal per flateeinining) ved å dividere på det arealet botntrålen har fiska over. Ved å ta eit stort tal trålstasjonar fordelt i heile utbreiingsområdet til bestanden, får ein fram ei fordeling basert på trålfangst per arealeining. Talet på fisk i kvar arts- og storleiksgruppe vert justert basert på kunnskap vunnen gjennom eksperiment, om kor mange fisk som vil vike unna trålen eller som vil sleppe gjennom maskene på trålen.

Måling av eggproduksjonen

Metoden kan kortfatta skisserast slik: Når ein veit kor mange egg som er gytt og kor mange egg ein hofisk gyt, kan ein finne ut kor mange hofisk som har gytt. Feltelen, eller mengdemålinga av egg, er i hovudsak lik botntrålmetodikken. Med planktonhåv tek ein eit stort tal håvtrekk fordelt i heile gyteområdet. Fangstane av egg vert rekna om til eggfellelik (tal per flateining). Multiplisert med tilhøyrande areal og justert for alderen til eggja, får vi så totalt tal på egg gytt per dag. Gyteområdet vert dekka fleire gonger i løpet av gytesesongen. Når eggmengdene frå kvar dekking vert summerte over heile gytesesongen, får vi det totale talet på gytte egg.

Talet på egg som eit individ gyt er avhengig av art og storleik. Store hoer gyt fleire (og større) egg enn små hoer. Samanhengen er fastlagt, og talet på egg per gram hofisk er talfesta. Total mengd gytte egg, dividert med talet på egg per gram hofisk, gjev til slutt vekta eller biomassen til gytebestanden av hofisk. Prøvetaking syner kor mykje hannfisk og hofisk det er i gytebestanden. Vanlegvis er dette forholdet nær 1:1.

Merkeforsøk

I si aller enkleste form kan formelverket som vert nytta skisserast slik:

Talet på fisk i bestanden/talet på merkte fisk = Talet på fisk i fangst/talet på merkte fisk i fangst.

Dersom ein held greie på kor mange merke som vert sette ut, kor mange merke som vert funne att og kor mange fisk som vert fanga, kan ein ved hjelp av denne formelen rekne ut mengda av fisk i bestanden.

4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik

Bestandsutrekning inneber som nemnt å kombinere tiljengeleg informasjon frå fisket, data frå tokt der relative bestandsendringar vert observert, og beskatningsgraden (fisketrykket). Utfallet er grunnlag for rådgjeving om fiskekvotar, og er elles viktig for meir grunnleggjande forsking på tilhøve som avgjer storleiken på bestanden, rekruttering osv.

For dei fleste bestandar av interesse for Noreg vert desse utrekningane gjort i samarbeid med forskarar frå fleire land i arbeidsgrupper innanfor Det internasjonale råd for havforskning, ICES. Utrekningsverktøyet er matematiske modellar. Det finst ei rekke slike modellar, og dette er eit

forskningsfelt i rask utvikling. Valet av modell vil avhenge av eigenskapane til bestanden og kva slags data som er tilgjengelege. I Noreg brukar ein hovudsakleg modellar der føresetnaden er at både fangstane og toktdata ligg føre som tal på fisk fordelt på alder. Medan talet på fisk i fangstane er eit absolutt tal, er talet på fisk målt på tokt eit relativt tal; ein indeks. Det gjer at målingane kan knyttast til årsklassar, og at kvar årsklasse kan følgjast over tid.

For somme artar brukar vi ikkje metodikk basert på fangststatistikk. I våre farvatn gjeld det først og fremst loddna. Her brukar ein den akustiske målinga av bestanden som eit absolutt mål for bestandsstorleiken, og nyttar så modellar som tek omsyn til at den naturlege dødsraten mellom målinga og gytetidspunktet vil variere med kor mykje torsk og andre rovdyr som er i området, som basis for rådgjevinga om kvotar.

For mange artar i våre farvatn har ein berre data og relevant informasjon frå fiskeria å støtte seg til når bestandsstorleiken skal estimerast og evaluerast. Rett kvantifisering av kor stor fiskeinnsats (inkl. endring av effektivitet) som ligg til grunn for eit rapportert fangstkvantum er eit nødvendig forskingsområde framover for å kunne relatere fiskeridata til bestandsstorleik på ein pålitelig måte.

4.1.3 Forvaltingsmålsettingar og rådgjeving

Det er naturen som set grenser for kor mykje som kan haustast av ein fiskebestand. Innanfor denne avgrensinga er det like fullt mange alternative måtar å nytte ressursen på, avhengig av kva slags mål ein har. Vi snakkar her om ulike forvaltingsmålsettingar nedfelt i forvaltingsplanar. Desse kan vere tidsavgrensa eller permanente. Ein permanent plan kan til dømes vere å fiske med ein gjeven utnyttingsgrad. Ein tidsavgrensa plan kan til dømes ta sikte på å byggje opp att ein bestand til eit visst nivå. I begge tilfelle bør det vere mogleg å revidere planen undervegs.

For forvaltingsmålsettingar og haustingsreglar er berekraft ei grunnleggjande norm. Optimal ressursutnytting og stabilitet er andre kriterium det er rimeleg å ta omsyn til. For å kunne vurdere utnyttingsgrad og bestand i forhold til slike kriteria, er det utvikla biologiske referansepunkt. Tradisjonelt har desse vore nytta i forvaltingsrådgjeving både som grenseverdiar og målverdiar. Nedanfor er det eit oversyn over dei vanlegaste referansepunktene og kva dei tyder, men først er det nødvendig å forklare enkelte vanlege, faglege omgrep.

Tabell 4.1 Samanheng mellom dødsrate og prosent av bestandsstorleik ved starten av året

Dødsrate	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,5	2,0
Prosent av bestandsstorleik ved starten av året	9,5	18,1	25,9	33,0	39,3	45,1	50,3	55,1	59,3	63,2	77,7	86,5

Total dødsrate (Z) i ein fiskebestand vert delt opp i naturleg dødsrate (M) og fiskedødsrate (F). Fiskedødsraten skal omfatte den delen som skuldast fisket. I praksis vil det like fullt vere vanskeleg å få mål på utkast og død som kjem av kontakt med fiskereiskapar, slik at fiskedødsraten i bestandsutrekningar som regel berre omfattar islandført registrert fangst. Naturleg dødsrate omfattar då all annan død. Forskarane nyttar «momentane» dødsrater. Ettersom talverdien som ofta ligg mellom 0 og 1, til dømes 0,5, vert dette lett oppfatta som prosentar, slik at 0,5 skulle bety 50 prosent død. I praksis er tilhøvet slik at dødsraten ofte kan overstige 1 utan at dette betyr 100 prosent død. Dette kjem av at talet står i høve til det gjennomsnittlege talet på fisk til stades gjennom perioden ein nyttar (t.d. eit år), og ikkje til talet ved starten av perioden. Samanhengen er vist i tabell 4.1.

I forvaltingssamanheng er det som regel berre fiskedødsrate som vert presentert. Naturleg død kjem i tillegg til dette. Ein fordel ved å bruke «momentan» dødsrate, er at dette ofte er tilnærma proporsjonalt med fangstinnsatsen. Ei dobling av fangstinnsatsen tilsvavarar omtrent ei dobling av fiskedødsraten.

Eit haustings- eller utnyttingsmønster syner korleis haustinga/utnyttinga er fordelt på kvar aldersgruppe. Dette vil mellom anna vere avhengig av reiskapsseleksjon. Som regel vil utnyttinga vere lågare for ung fisk enn for eldre. Utnyttingsmønsteret er uavhengig av utnyttingsgrad (fiskedødsrate), og refererer berre til det relative tilhøvet mellom aldersgruppene. Endringar i utnyttingsmønsteret kan ha stor innverknad på langtidsutbyttet.

Referansepunkt dannar grunnlag for rådgjeving om fiskekvoter

I forvaltinga nyttar ein ulike referansepunkt for å talfeste kritiske verdiar for fiskedødsrate og gytebestandsbiomasse. Det finst to hovudgrupper av slike referansepunkt: Føre-var-referansepunkt og referansepunkt knytta til maksimalt berekraftig utbytte (MSY). I kapittel 4.1.4 vert det gjort greie for korleis desse referansepunktina inngår i dagens

rådgjeving frå ICES. Under følgjer litt bakgrunn for korleis desse punkta vert rekna ut.

Føre-var-referansepunkt

Føre-var-regelen (eller føre-var-tilnærminga) i forvalting av naturressursar er nedfelt i fleire internasjonale konvensjonar etter Rio-konferansen i 1992. Sidan 1998 har ICES definert og talfesta føre-var-referansepunkt for dei fleste bestandane. Referansepunkta omfattar både utnyttingsgrad (fiskedødsrate) og storleik på gytebestanden.

Berekraftige fiskeri er eit sentralt omgrep i dei tidelegare nemnde internasjonale konvensjonane. Ut frå det langsigte aspektet som ligg i dette, og ut frå den historiske erfaringa med forvalting av fiskebestandar, er fiskedødsraten rekna som eit viktig kriterium for føre-var-forvalting. Ein vil sikre seg mot at bestanden vert utsett for ein fiskedød som på lengre sikt kan føre til samanbrot i bestanden. Ut frå historiske bestandsdata og enkle føresetnader om samanhengen mellom gytebestand og rekruttering, har ein for kvar bestand prøvd å definere ei nedre grense for gytebestanden (B_{lim}), der det er stor risiko for därleg rekruttering om gytebestanden kjem under denne grensa. Tilsvarande er det definert ei øvre grense for fiskedødsraten (F_{lim}) som, dersom ho vert overskriden over lengre tid, svært sannsynleg vil føre bestanden ned på eit nivå der rekrutteringa er venta å verte därleg.

Når ein tek omsyn til uvisse i bestandsvurderingane, krev ei føre-var-forvalting at det vert lagt inn ein tryggleiksmargin i høve til desse «absolute» grensene. Ei føre-var-grense for gytebestanden (B_{pa})¹ må difor vere noko høgare enn B_{lim} , og ei føre-var-grense for fiskedødsraten (F_{pa}) må vere noko lågare enn F_{lim} . Denne tryggleiksmarginen vil altså avhenge av presisjonen i bestandsutrekninga og graden av naturleg variasjon i bestanden. F_{pa} kan sjåast som den høgaste fiskedødsraten som vil vere i samsvar med ei føre-var-forvalting, men er òg knytt til om ho er berekraftig. B_{pa} er først og fremst ei tiltaksgrense. Dersom gytebestanden er lågare enn B_{pa} , bør ein ta det

¹ pa = precautionary approach = føre var

som ei åtvaring og setje inn ekstra tiltak for å få bestanden opp igjen på eit tryggare nivå. På figurane i kap. 4 er føre-var-grensa for gytebestanden teikna inn som ei raud linje. Denne er berre vist for dei siste åra i perioden, sidan dette er ei tiltaks-grense det er relevant å samanlikne estimata av no-bestanden med. Lengre tilbake i perioden er bestandsestimata mindre usikre, og føre-var-grensa er difor ikkje så relevant å samanlikne med.

ICES bruker no omgrepet å «hauste på ein ikkje berekraftig måte» i dei tilfella der fiskedødsraten er for høg. I dei tilfella der fiskedødsraten er over F_{pa} , men under F_{lim} , er omgrepet at «det er risiko for at bestanden ikkje er hausta berekraftig». Når fiskedødsraten er under F_{pa} , seier ein at «haustinga er berekraftig». Vidare, når det gjeld gytebestanden, seier ICES at om bestanden er i god forfatning og over B_{pa} , har den «god reproduksjonsevne». Om bestanden er under B_{pa} , men over B_{lim} , heiter det at den har «risiko for sviktande reproduksjonsevne», og til sist, om bestanden er i därleg forfatning og under B_{lim} , har den «sviktande reproduksjonsevne».

Referansepunkt knytt til maksimalt berekraftig utbytte (MSY – Maximum Sustainable Yield)

MSY-konseptet har tidlegare vore brukt innan fiskeriforvaltinga og statusen til omgrepet vart styrka i 2002 i Johannesburg-erklæringa. Maksimalt berekraftig utbytte (MSY) er eit omgrep som har som mål å sikre høgast mogleg utbytte over lang tid av ein bestand. I praksis er MSY bestemt av vekstrate, naturleg dødsrate og reproduksjonsrate i bestanden. Desse retningslinjene gjeld for ein MSY-basert tilnærming:

- Det må fastsetjast referansepunkt som avgrensar kva for gytebestand som vil produsere MSY.
- Fiskedøden må ikkje overstige den fiskedødsraten som fremmar MSY.
- Den biomassen som fremmar MSY kan brukast som eit mål for gjenoppbygging for ein overfiska bestand.

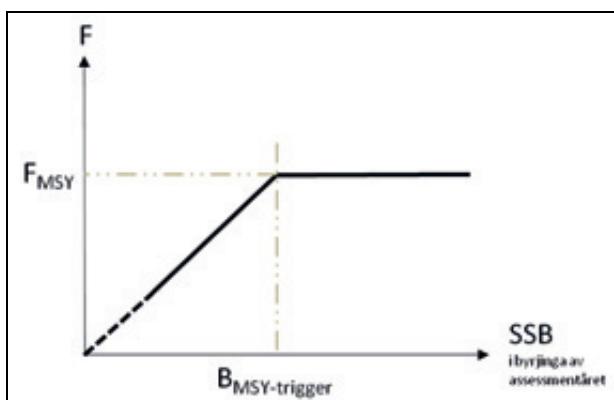
Føre-var-tilnærminga er eit nødvendig, men ikkje tilstrekkeleg vilkår for MSY. Populasjonar må oppretthaldast innanfor sikre biologiske grenser etter føre-var-prinsippet for å gjere MSY mogleg. Manglande vitskapleg informasjon skal ikkje vere ei årsaking for å utsetje forvaltning som opprettheld bestandar innanfor sikre biologiske grenser og/eller sinkar gjennomføring av ein strategi for å oppnå MSY.

Fiskeria påverkar fiskebestandane gjennom fiskedødsrate (F) brukt på bestanden. Produksjon i ein fiskebestand er summen av vekta til populasjonen (biomasse) tillagt rekruttering og vekst og fråtrekk av tap frå naturleg død. Produksjonen kan vere svært variabel, men i gjennomsnitt heng han saman med storleiken på bestanden (ofte uttrykt som biomasse av gytebestanden eller SSB) som igjen er avhengig av F. Det vil seie at for kvart nivå av F er det ein langtids gjennomsnittleg produksjon og bestandsstorleik. Samanhengen mellom F, produksjon og bestandsstorleik vert kalla produksjonsfunksjonen. Produksjonen er den fangst ein kan hauste utan at bestandsstorleiken endrar seg. Toppen på denne produksjonsfunksjonen er MSY og den fiskedødsraten som fremmar denne toppen over tid, vert kalla F_{MSY} .

Fiskedødsraten (F) er den einaste variabelen i produksjonsfunksjonen som kan kontrollerast direkte ved fiskeriforvaltning. Berre gjennom F kan forvaltning av fiskeria kontrollere storleiken på gytebestanden, men han er òg utsett for naturleg variasjon som frå år til år kan overstige påverkanad av F. Å hauste ein konstant fangst på MSY er ikkje eit berekraftig val sidan MSY er eit langtids-gjennomsnitt. Det maksimale konstante utbyttet som kan takast er vesentleg lågare enn MSY.

I ICES ser ein at innan fiskeriforvalting er det fleire ulike karakteristika for fiskebestandar som varierer, og informasjonen tilgjengeleg for dei forskjellige bestandane varierer òg. Difor har ICES delt bestandane inn i tre ulike kategoriar som dette rammeverket vert brukt på. Det er langliva bestandar med bestandsestimat, kortliva bestandar med bestandsestimat og bestandar utan bestandsestimat. Det er litt ulik framgangsmåte mellom kategoriene for å bruke ICES sitt rammeverk. I det følgjande oppsummerer vi karakteristika for langliva bestandar med bestandsestimat som fleire av våre bestandar tilhører.

For langliva bestandar med bestandsestimat baserer ICES MSY-tilnærminga på å halde fiskedødsraten på nivå med eller lågare enn F_{MSY} . Ved denne tilnærminga vert både fiskedødsrate og biomasse-referansepunkt nytta. Desse referansepunktta er F_{MSY} og B_{MSY} -trigger. B_{MSY} er ein tenkt verdi som bestandsstorleiken fluktuerer rundt når $F=F_{MSY}$. B_{MSY} -trigger er eit biomassereferansepunkt i haustingsregelen som utløyser ein føre-var-respons. Denne responsen er å redusere fiskedøden for å styrke bestanden si evne til å byggje seg opp att. Konseptet med B_{MSY} -trigger er utvikla frå PA-referansepunktet B_{pa} som ICES har nytta som basis for fiskerirådgjeving i meir enn eit tiår.

Figur 4.1 MSY-tilnærming vist i haustringssregel.

B_{pa} er ei nedre grense for eit biomassenivå der det er lågt sannsyn for svekka rekruttering.

ICES si MSY-tilnærming er nedfelt i haustringssreglar (HCR) av den typen som er framstilt i figur 4.1.

$B_{MSY-trigger}$ vert gjerne sett lik B_{pa} (når dette referansepunktet er tilgjengeleg), dersom det ikkje er gode grunnar for å bruke noko anna. Dersom ein i framtida får betre kunnskapar om korleis SSB (biomasse av gytebestanden) varierer med fiske rundt F_{MSY} , bør $B_{MSY-trigger}$ revurderast. Revurderte verdiar bør ligge høgare enn B_{pa} i dei fleste tilfella.

ICES sin MSY-haustringssregel (Figur 4.1) er utforma for å fremje gjenoppbygging av bestanden til det normale området av bestandsstorleikar som er knytt til MSY når bestanden er lågare enn dette (det vil seie når bestanden er lågare enn $B_{MSY-trigger}$).

4.1.4 Rådgjeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)

Rådgjevinga frå ICES vart frå og med våren 2008 utarbeidd av den nye rådgjevande komiteen, ACOM. ACOM er sett saman av ein forskar frå kvart av dei 20 medlemslanda i ICES i tillegg til leiaren. ACOM er no ICES sin einaste rådgjevingskomité for utarbeidning av vitskaplege råd for kyst-/havressursar og økosystem. ACOM baserer sitt arbeid og sine råd på ekspertgrupper som utfører dei vitskaplege analysane, kvalitetssikringsgrupper («review groups») som òg bruker uavhengige medhjelparar og grupper som lagar utkast til råd (Advisory Drafting Groups). Alle desse gruppene får støtte og sekretærhjelp av ICES-sekretariatet i København.

For å gjøre prosessane som fører fram til råda frå ICES så opne som mogleg, er det opna for at

observatørar frå einskilde interesseorganisasjonar kan ta del i møta til ACOM og i møta til gruppene som lagar utkast til råd. Observatørar kan også ta del i arbeidet med kvalitetssikring av råda. Observatørane må godkjennast av dei einskilde nasjonale delegatane.

ACOM kjem med råd fleire gonger om året, men råda for bestandar som Noreg har interesser i kjem på to ulike tidspunkt – bestandar i Barentshavet (utanom lodde) og Nordsjøen i juni, og dei pelagiske bestandane makrell, nvg-sild, lodde og kolmule i oktober. Rådet på reker i Barentshavet og Skagerrak/Nordsjøen kjem utanom dei faste tidspunkta og vert vanlegvis gjevne i november.

Frå 2010 tok ICES MSY-omgrepet inn i si rådgjeving. ICES gjev fiskeriråd som er konsistente med alminnelege internasjonale prinsipp for MSY, føre-var-tilnærming og økosystemtilnærming, medan det på same tid må svarast på spesielle behov frå forvaltingsorgan som ber om råd. Fiskeria som ICES gjev råd for har så langt ikkje generelt vore forvalta med MSY som målsetjing. Frå EU er det kome krav om at EUs fiskeri skal forvaltast etter MSY-prinsippet innan 2015, og dette gjer at ICES sin rådgjeving utviklar seg i denne retninga. Denne utviklinga omfattar planar for ein overgangsprosess for å oppnå full implementering av MSY-tilnærminga innan 2015.

Rådgjevinga frå ICES frå og med 2011 skjer etter følgjande retningslinjer:

- For bestandar der det finst ein forvaltingsplan som er i tråd med føre-var-prinsippet og/eller MSY-tilnærminga, og som alle partar i forvaltinga er samde om, skal rådet gjevast i samsvar med denne planen.
- Dersom det ikkje finst ein forvaltingsplan som alle partar er samde om, skal rådet gjevast på basis av MSY-tilnærminga eller i tråd med planane for overgang til ei slik tilnærming.
- Dersom det ikkje ligg føre MSY-utrekningar for bestanden, må råda baserast på annan informasjon, til dømes trendar i bestandsmålingar og/eller fangstrater i kommersielt fiske.

I tillegg til råda er det ein omtale av tilstanden til bestanden, forvaltingsmål, opsjonstabell med konsekvensar av ulik utnytting, rådgjeving og dessutan tabellar og figurar som illustrerer historia til bestanden. Råda er offentlege og kan lesast på internettetsida til ICES (<http://www.ices.dk>).

Havforskningsinstituttet omset rådgjevinga frå ICES til norsk, kommenterer og utdjupar der det trengst, og legg alt ut på si internettetside (<http://www.imr.no>). Dette for at det ikkje skal vere tvil

om kva som er ICES si vurdering og kva som er Havforskinsinstituttet si offisielle vurdering av bestandssituasjonen og råd til dei forvaltande styresmakter.

sen er gjort med ulike modellar som i store trekk har gitt samstemte resultat. Største kjelde til uvisse i bestandsberekingane er no knytt til fangsttala og tokttala. Urapportert overfiske er ikkje lenger sett på som ein viktig faktor.

4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn

Noreg haustar mellom 2 og 3 millionar tonn årleg frå om lag 90 ulike bestandar til ein førstehandsverdi av 11-13 milliardar kroner. I dei neste kapitla skildrar vi dei økonomisk viktigaste bestandane.

4.2.1 Nordaust-arktisk torsk

Bestanden er no utbreidd i store deler av Barentshavet, òg nord for polarfronten. I første halvår er gytefisken (skrei) fordelt langs norskekysten, for det meste sør til Lofoten, men enkelte år finst skrei heilt sør til Stad.

Fisket

Gjennomsnittleg årsfangst sidan 1946 er 650 000 tonn. I perioden 1994-1998 var samla årleg fangst over 700 000 tonn, minka så til 415 000 tonn i 2000, og auka etter det gradvis til om lag 640 000 tonn i 2005 inkludert overfiske (Figur 4.2). Frå 2005 til 2008 gjekk fangsten ned frå om lag 640 000 tonn til kring 460 000 tonn, men har sidan auka jamt. Her er det lagt til grunn tal for eit urapportert overfiske (sjå under), noko som er omstridt. Norsk fangst har dei siste åra vore om lag 45 prosent av total rapportert internasjonal fangst. Nesten alt utanlandsk fiske på nordaust-arktisk torsk skjer med botntrål, men i det norske fisket er 65-70 prosent av fangsten teken med andre reiskapar.

I 2009 og 2010 har det ikkje vore registrert overfiske av bestanden, noko som har resultert i at den er i god forfatning. Dette heng spesielt saman med innføringa av NEAFC sitt hamnestatsregime frå 1. mai 2007, aktivt bilateralt samarbeid og auka merksemd om problemet både i næring og på politisk hald.

Utrekningsmetodar

Grunnlaget for utrekningane er toktsresultat, årleg totalfangst (rapportert pluss berekna urapportert fangst) og prøvetaking frå fisket. Bestandsstorleik er talfesta gjennom ein «fangst ved alder analyse» styrt mot toktsresultat for dei siste åra. Heile analy-

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.2 syner utviklinga av totalbestanden sidan 1946. Bestanden minka frå 1993 til 1999, men har sidan det auka til eit høgt nivå. Tala viste for 2012 i figur 4.2 er prognosar. Ein viktig grunn til auken etter 1999 er truleg betre ungfiskvern gjennom stenging av område med småfisk og bruk av sorteringsrist i trålfiskeria, og betre samsvar mellom tilrådde kvotar og fiske dei siste åra. Gytebestanden er i dag høg samanlikna med det han har vore i åra etter krigen.

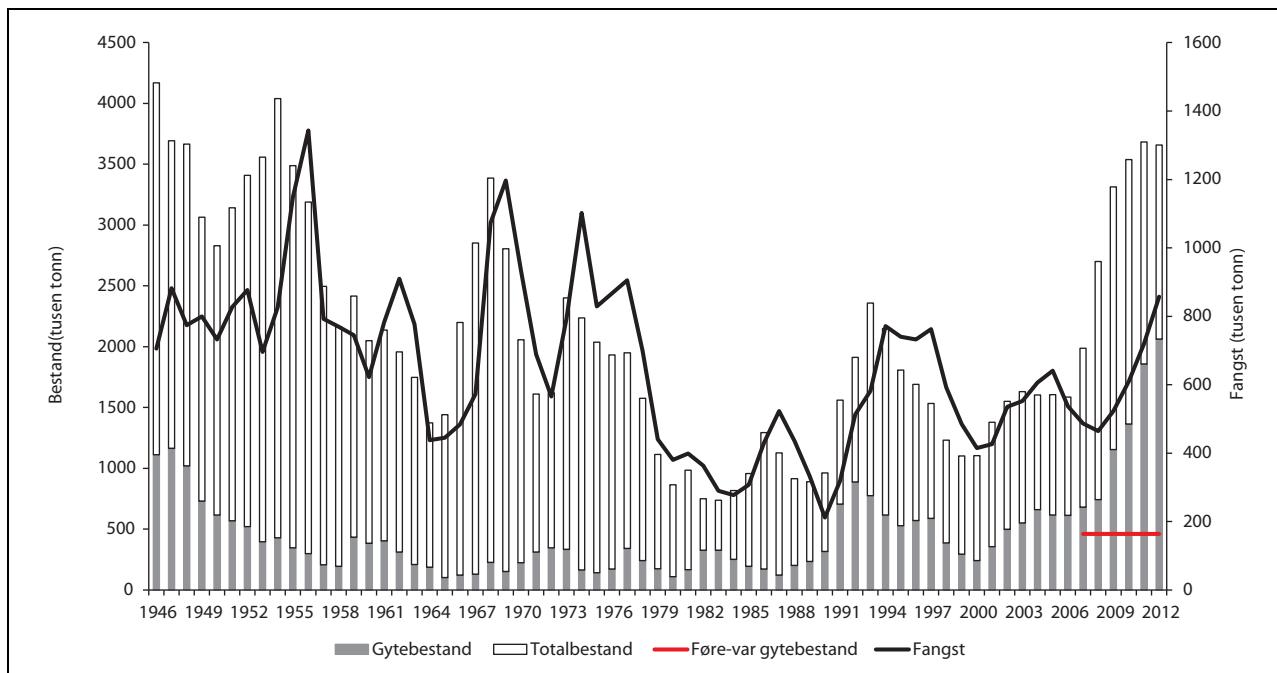
Tilrådde reguleringar og avtalar for 2012

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES gytebestanden til å vere godt over føre-var-nivået og fiske-dødsraten (F) til å vere nær ein historisk låg verdi.

ICES tilrådde ein kvote for 2012 (751 000 tonn, tabell 4.2), i tråd med den sameinte haustingsregelen. ICES påpeika òg at utøvinga av torskefisket må ta omsyn til trøngen for vern av kysttorsk og trøngen for redusert bifangst av uer. I 2009 vart det lagt til eit kriterium i haustingsregelen som seier at fiske-dødsraten (F) ikkje skal vere mindre enn 0,30 dersom gytebestanden er større enn føre-var-grensa. Dette tillegget vart vurdert av ICES i 2010 og funne i samsvar med føre-var-tilnærminga. Rådet for 2011 vart gitt i samsvar med dette nye tillegget i haustingsregelen, medan dette elementet i haustingsregelen ikkje fekk konsekvensar for rådet for 2012.

Basert på rådet frå ICES vil det fangstnivået ein er einig om innebere at gytebestanden veks ytterlegare til 2012, og fiskepresset på bestanden er venta å verte om lag på same nivå.

Den sameinte haustingsregelen er svært viktig for å oppretthalde ei god forvaltning av denne bestanden. Regelen har ført til at fiskerikommisjonen har avtalt torskekvote om lag i samsvar med ICES sine råd etter 2005. I heile perioden 1998-2004 var kvotane vesentlig høgare enn tilrådingane frå ICES. Dei var òg høgare i 2007 og 2008, men det skuldast at kommisjonen og ICES nytta ulike tal for urapportert fiske når kvoten vart rekna ut på bakgrunn av haustingssregelen. I 2009 og 2010 vart partane einige om å auke kvoten meir enn det den etablerte forvaltingsstrategien tilseier, men i samsvar med det nye tillegget som vart vurdert i 2010.

Figur 4.2 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk torsk 1946 – 2012.

Bestandsstorleiken i 2012 er usikker sidan dette er ein prognose basert på at fangsten i 2011 vert lik kvoten.

4.2.2 Nordaust-arktisk hyse

Fisket

Hyse vert fiska gjennom heile året, i hovudsak som bifangst i trålfsket etter torsk, særleg når bestandsnivået er lågt. Historiske rapporterte årsfangstar har variert mellom 21 000 og 322 000 tonn sidan 1950. Gjennomsnittleg årsfangst er 135 000 tonn. Dei siste åra har Russland og Noreg stått for meir enn 90 prosent av landingane.

Utrekningsmetodar

I utrekningane av kor stor hysebestanden er har ein tradisjonelt brukta same reknomodell som for nordaust-arktisk torsk. Utrekningane er basert på fangststatistikken, men òg tre seriar av indeksar (relative mål) frå forskingstokt inngår. Bestandsutrekningane tek òg omsyn til den mengda hyse som torsken et. Dette reknar ein ut frå mageprøver av torsk. Toktindeksane som inngår er botntrålindeks og akustisk indeks frå det norske toktet i Barentshavet i februar (i seinare år har som oftast òg eit russisk fartøy teke del i dette toktet),

og botntrålindeks frå det russiske toktet i Barentshavet i november/desember. Det har vore eit problem at området dekt av tokta har variert i ulike år. Særleg har dekninga av russisk sone vore for dårlig i nokre år, og det har spesielt innverknad for den yngre hysa (1-3 år) som ofte har stor utbreiing i russisk sone. Likevel har vi god grunn til å rekne med at indeksane frå tokt fangar opp hovudtrekka i bestandsswingane godt.

Bestandsgrunnlaget

Bestanden av nordaust-arktisk hyse var nede på eit svært lågt nivå i 1983-1984 (Figur 4.3). Etter dette gav årsklassane 1982 og 1983 ein auke i bestanden, men dei svake årsklassane 1985-1987 førte til ein ny nedgang fram til 1990. Rekrutteringa vart seinare sterkt forbetra. Spesielt var 1990-årsklassen svært sterkt, og den er, saman med 1950-, 1969- og 1983-årsklassane, ein av fire svært sterke årsklassar etter 1945. Frå 1998 ser det ut til at vi har kome i ein ny situasjon med meir stabilt god rekruttering. Alle årsklassane etter 1998 ser ut til å ha rekruttert godt til den delen av bestanden som overlever til 3-års alder. Sjølv om rekrutteringa har avteke noko dei siste åra, er grunnlaget for ei svært positiv bestandsutvikling framleis til stades, om bestanden vert forvalta etter vedtekne reglar.

Tabell 4.2 Tilrådd totalkvote (TAC), avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk torsk sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen gevinst ved å auke F	746	700	732	572
1997	Godt under F_{med}	< 993	850	762	589
1998	$F < F_{med}$	514	654	593	386
1999	Minka F til under F_{pa}	360	480	485	293
2000	Auka SSB til over B_{pa} i 2001	110	390	415	240
2001	Høgt sannsyn for SSB > B_{pa} i 2003	263	395	426	355
2002	Minka F til under 0.25	181	395	535	496
2003	Minka F til under F_{pa}	305	395	552	547
2004	Minka F til under F_{pa}	398	486	606	655
2005	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	485	485	641	607
2006	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	471	471	538	595
2007	Minka F til under F_{pa} , ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	309	424 ²	487	649
2008	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	409	430 ³	464	704
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	473	525 ⁴	523	1070
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	577,5	607 ⁵	610	1145
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	703	703		1488
2012	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	751	751		1551 ¹

¹ Framskrivning.

²⁻⁵ Fangsttala var høgre enn kvotane i 2007 og 2008, men det skuldast at Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen og ICES nytta ulike tal for urapportert fiske når kvoten vart rekna ut på bakgrunn av haustingssregelen. I 2009 og 2010 vart partane einige om å auke kvoten meir enn det den etablerte forvaltingsstrategien tilseier, men i samsvar med det nye tillegget som vart vurdert i 2010.

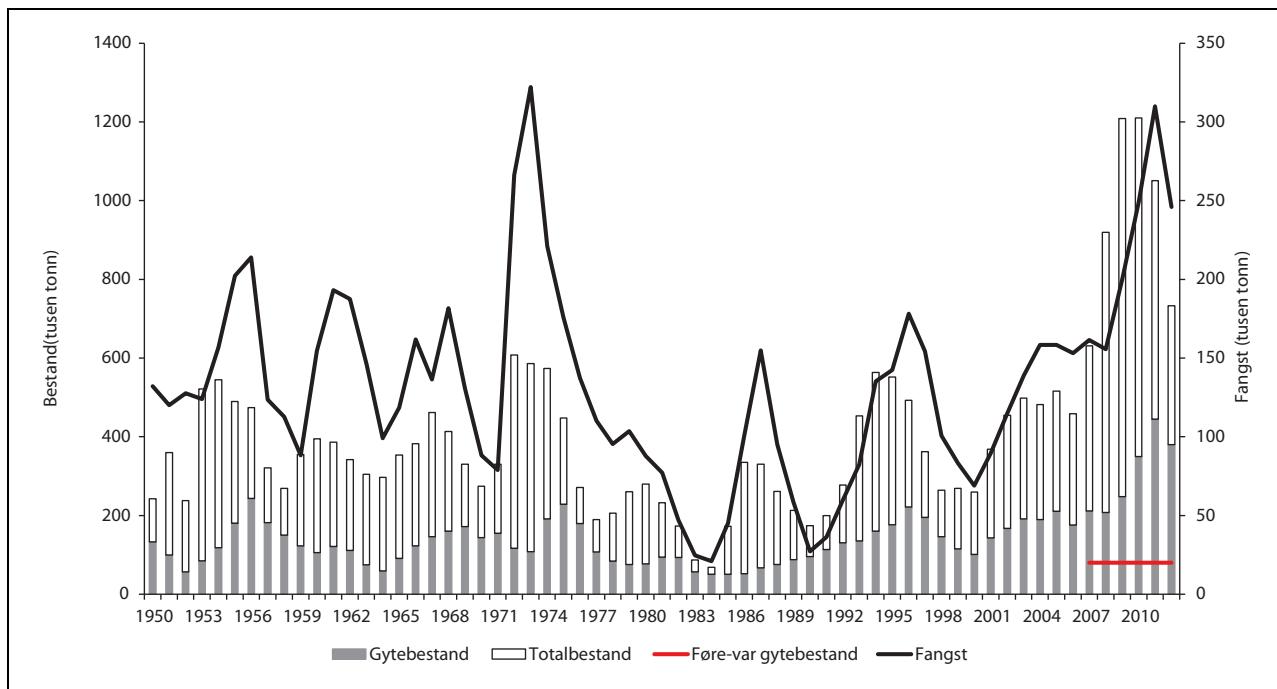
Tilrådde reguleringar

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES bestanden til å ha god reproduksjonsevne og berekraftig fiskepress. ICES tilrådde ein kvote for 2011 på 303 000 tonn (Tabell 4.3) i tråd med den sameinte haustingsregelen.

Dei totalkvotane som har vore avtalte mellom norske og russiske styresmakter har generelt sett vore høgre enn tilrådde kvotar i perioden sidan 1990-2007 (Tabell 4.3). Utrekningane er usikre,

noko av denne usikkerheita går ut på om bestanden verkeleg er større no enn han var på 1990-talet som utrekningane viser (Figur 4.3), medan tokta ikkje viser ein høgre bestand no enn på 1990-talet. Uansett så er det liten tvil om at bestanden er på eit høgt nivå, og etter ei totalvurdering vart tilrådinga for 2012 difor utarbeidd med bakgrunn i den sameinte haustingsregelen for hyse.

Bestandsstorleiken i 2012 er usikker sidan dette er ein prognose basert på at fangsten i 2011 vert lik kvoten.

Figur 4.3 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk hyse 1950–2012.

Tabell 4.3 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk hyse sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen langtidsgevinst for F > Fmed	169	170	178	193
1997	Hald F godt under Fmed	< 242	210	154	178
1998	Hald F under Fmed	< 120	130	101	138
1999	Minka F til under Fpa	< 74	78	83	109
2000	Minka F til under Fpa	< 37	62	69	103
2001	Minka F til under Fpa	< 66	85	90	132
2002	Minka F til under Fpa	< 64	85	115	149
2003	Minka F til under Fpa	< 101	101	139	173
2004	Minka F til under Fpa	< 120	130	158	178
2005	Minka F til under Fpa	< 106	117	159	188
2006	Minka F til under Fpa	< 112	120	153	162
2007	Avgrens totalfangst	< 130	150	162	173
2008	Avgrens totalfangst	< 130	155	156	181
2009	Bruk haustingsregel	< 194	194	200	200
2010	Bruk haustingsregel	< 243	243	249	285
2011	Bruk haustingsregel	< 303	303		444 ¹
2012	Bruk haustingsregel med F=0.35	318	318		461

¹ Framskrivning.

4.2.3 Nordaust-arktisk sei

Fisket

Utbrytten av seifisket nord for 62°N nådde ein topp på 212 000 tonn i 2006 og har seinare minka (Figur 4.4) ned mot gjennomsnittsutbyttet for 1960-2011 som var på 163 000 tonn. Noreg fiskar om lag 95 prosent av denne bestanden, og dei ti siste åra har trålfisket stått for 45 prosent av dei norske landingane, not 25 prosent, garn 20 prosent og line, snurrevad og jukse 15 prosent.

Utrekningsmetodar

For sei nord for 62°N brukar ein metoden XSA (eXtended Survivors Analysis) til å rekne ut bestandsnivået. I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper), ein tidsserie med data for fangst per eining innsats frå trålfisket og indeksar for ulike aldersgrupper frå eit akustisk tokt.

Bestandsgrunnlaget

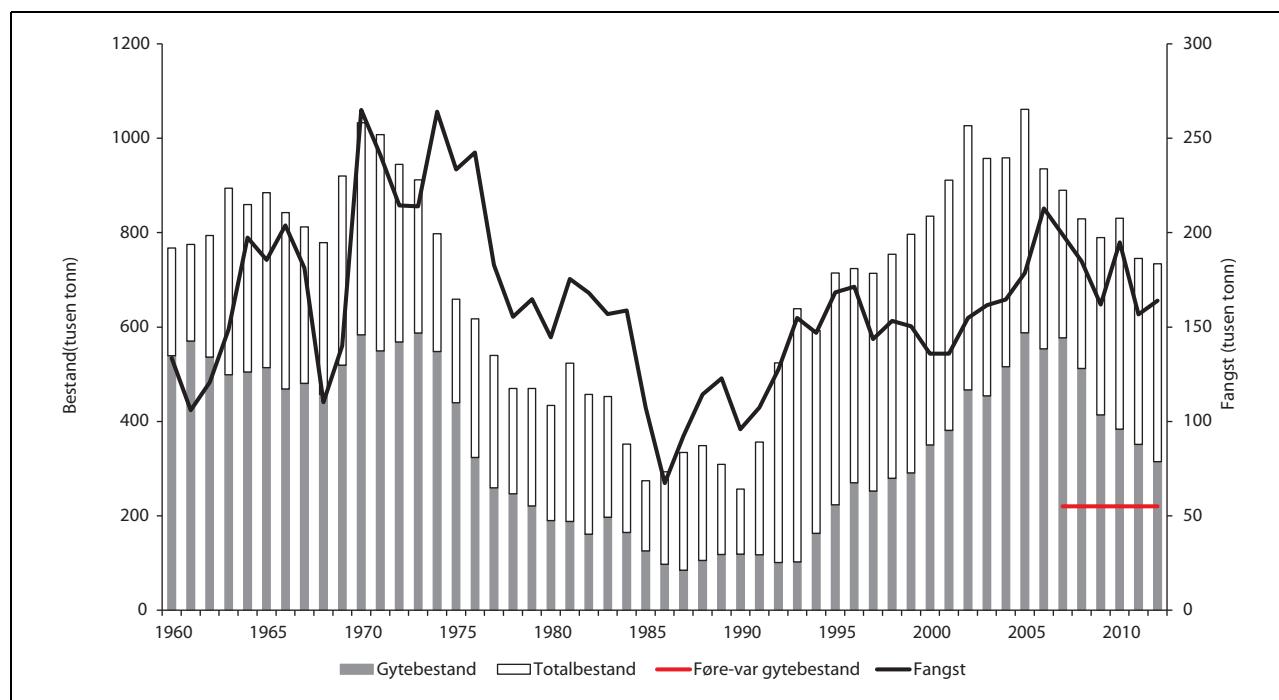
I april 2011 gjennomførde ICES nye bestandsutrekningar. Seibestanden nord for 62°N er i god forfatning. Låg utnyttingsgrad etter 1995 har verka positivt på rekruttering og utvikling i bestanden (Figur 4.4). 1999- og 2002-årsklassene var gode, elles har rekrutteringa i seinare år vore

middels eller lågare. Bestanden var på eit historisk høgt nivå i 2000-2005, men det er sidan registrert ein bratt nedgang i både umoden bestand og gytebestand. Indeksane frå kysttoktet om hausten har for dei tre siste åra vore mellom dei lågaste etter 1991.

Tilrådde reguleringer

ICES klassifiserte bestanden til å ha god reproduksjonskapasitet og til å vere hausta berekraftig. Fiskedørsraten er stabil og har sidan 1995 vore under føre-var-nivået ($F=0,35$), og gytebestanden har sidan 1994 vore godt over føre-var-nivå (220 000 tonn). ICES evaluerte i 2007 den føreslegne haustingsstrategien (HCR) til å vere i tråd med føre-var-tilnærminga. For 2012 tilrådde ICES at utnyttingsgraden vart sett i høve til denne haustingsregelen, noko som tilsvarer ein kvote på 164 000 tonn.

Norske styresmakter har ved fastsettinga av kvoten for 2012 på 164 000 tonn (Tabell 4.4) lagt til grunn haustingsstrategien med ein utnyttingsgrad på føre-var-nivå ($F=0,35$). Kvoten er 5 prosent lågare enn kvoten for 2011 og om lag på gjennomsnittsutbyttet for 1960-2010. Med ei rekruttering rundt eller under langtidsgjennomsnittet er gytebestanden venta å avta i 2012-2013 ved eit uttak på føre-var-nivå.

Figur 4.4 Utviklinga i bestand og fangst av sei nord for 62°N 1960 – 2012. Bestandsstorleiken i 2012 er usikker sidan dette er ein prognose basert på at fangsten i 2011 vert lik kvoten.

Tabell 4.4 Tiltrådd TAC, fastsett TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av norsk-arktisk sei sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen auke i F	158	163	171	270
1997	Minka F til Fmed eller lågare	107	125	144	252
1998	Minka F til Fmed eller lågare	117	145 ¹	153	279
1999	Minka F til under F_{pa}	87	144 ²	150	290
2000	Minka F til under F_{pa}	<89	125 ³	136	349
2001	Minka F til under F_{pa}	<115	135	136	380
2002	Minka F til under F_{pa}	<152	162 ⁴	155	462
2003	Halde F til under F_{pa}	<168 ⁴	164	162	446
2004	Halde F til under F_{pa}	<186	169	165	510
2005	Halde F til under F_{pa}	<215	215	179	591
2006	Halde F til under F_{pa}	<202	193,5	212	563
2007	Halde F til under F_{pa}	<247	222,5	199	591
2008	TAC i.h.t. HCR eller lågare	<247	<247	185	533
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	225	225	162	457
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	204	204	193	416
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer	173	173		357
2012	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanleg uer og kysttorsk	164	164		280 ⁵

¹ TAC først sett til 125 000 tonn, auka i mai 1998 etter ekstraordinære bestandsanalysar.

² TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1998.

³ TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1999.

⁴ TAC først sett til 152 000 tonn, auka til 162 000 tonn etter bestandsanalysane i april 2002, opphavleg råd frå ICES for 2003 på 168 000 tonn følgeleg redusert til 164 000 tonn.

⁵ Framskrivning.

4.2.4 Nordaust-arktisk blåkveite

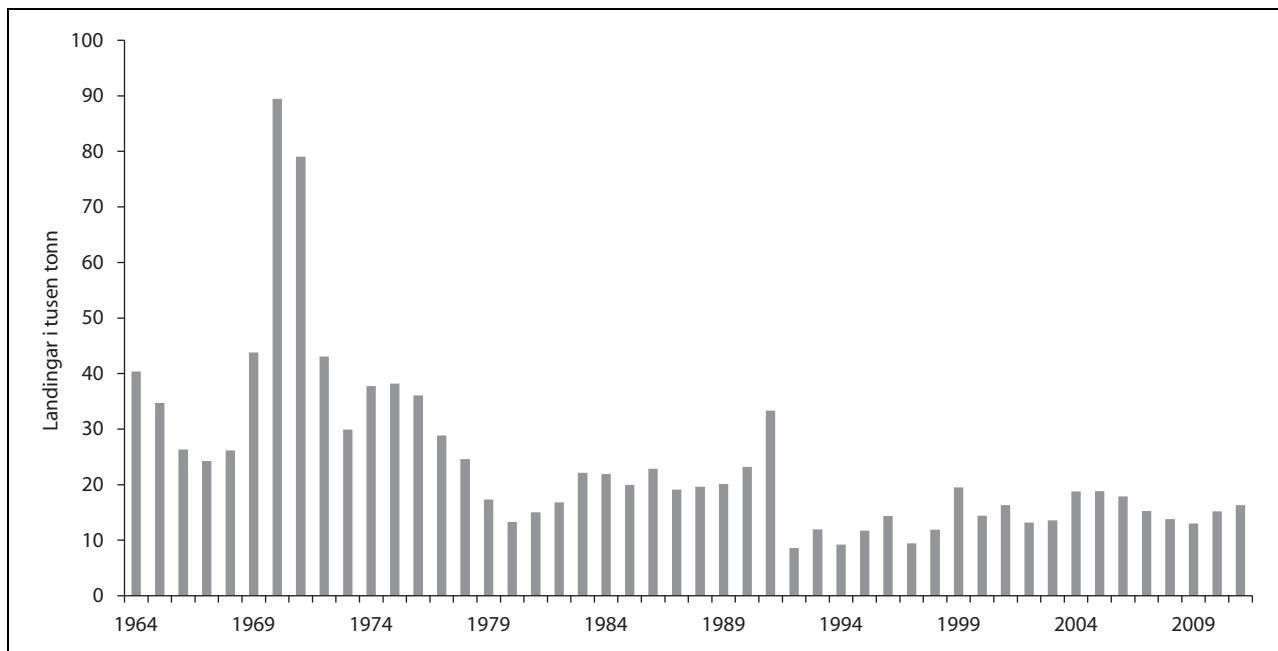
Blåkveite er ein flatfisk med svært vid kontinuerleg utbreiing langs dei djupare kontinentale skråningane frå den austlege delen av Canada til nord om Spitsbergen. I Nordaust-Atlanteren finst ungfisen for det meste rundt Svalbard, nord og aust av Spitsbergen og austover forbi Frans Josef Land. Den vaksne delen av bestanden finst særleg langs eggakanten frå 62°N til nordaust for Spitsbergen, med dei høgaste konsentrasjonane i djupne på 500 – 800 m mellom Noreg og Bjørnøya.

Fisket

Gjennomsnittsfangsten av nordaust-arktisk blåkveite har vore like i overkant av 15 000 tonn etter 2000 (Figur 4.5). Internasjonal fangststatistikk frå 2011 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 15 000 tonn. Den norske flåten fiska om lag 8 300 tonn blåkveite i 2011. Om lag 50 prosent av fangsten vart teken av lineflåten, medan 30 prosent vart teken av trålarar.

Utrekningsmetodar

For nordaust-arktisk blåkveite vert det berre sett på trendar i bestanden, men det vert nytta ein

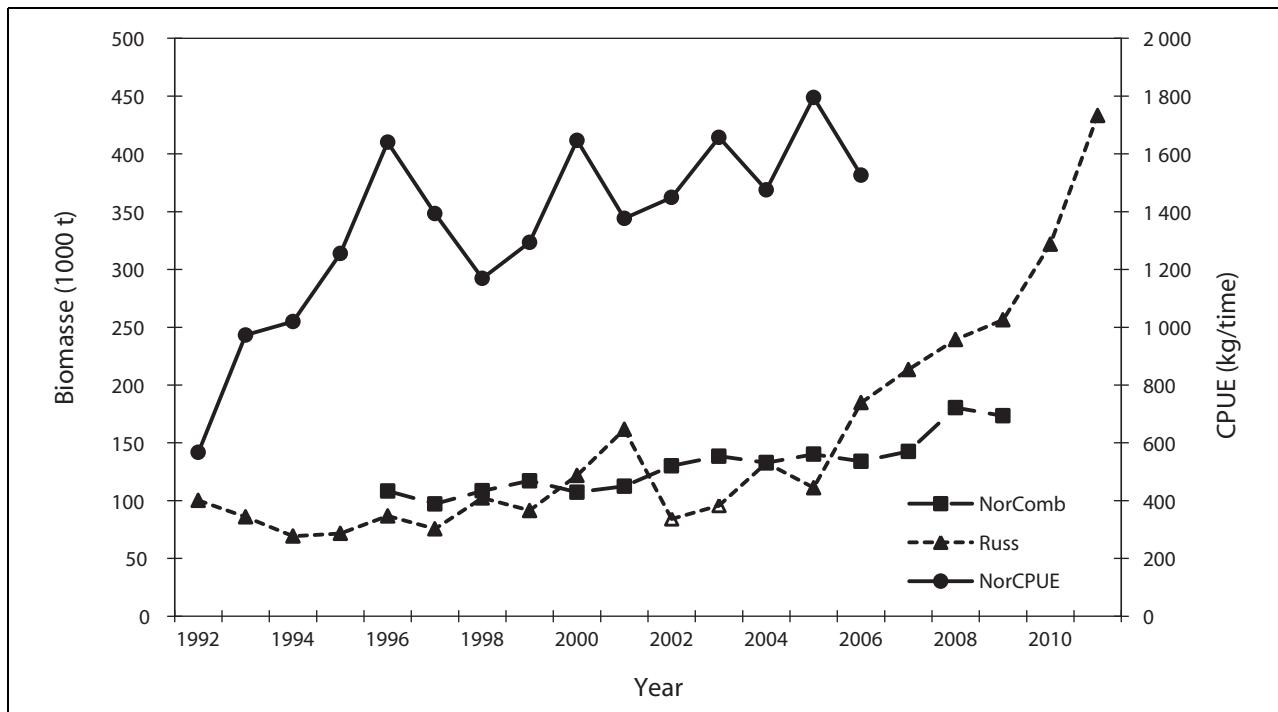
Figur 4.5 Utviklinga av den totale fangsten av blåkveite 1964 – 2009. Tal for 2011 er venta fangst.

XSA (eXtended Survivors Analysis) til å rekne ut bestandsnivået som indikasjon på bestandsutviklinga. Denne utrekninga er ikkje godkjend frå ICES grunna problem med alderslesinga. I denne utrekninga inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) og data frå tokt. Viktigaste grunnlag for rådgjevinga er tren-

dane i dei viktigaste tokta for denne bestanden (Figur 4.6).

Bestandsgrunnlaget

Både dei viktigaste tokta og den eksperimentelle bestandsutrekninga viser ein gradvis auke i gyte-

Figur 4.6 Biomasseestimat frå tre trålseriar for nordaust-arktisk blåkveite. NorComb – kombinasjon av tre norske tokt, Russ – eit russisk tokt om hausten, og NorCPUE – eit norsk tokt med leigebåtar (avslutta i 2006).

Tabell 4.5 Tiltrådd TAC, fastsett TAC og fangst (tusen tonn) av norsk-arktisk blåkveite sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1996	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	14	-
1997	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	10	-
1998	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	13	-
1999	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	19	-
2000	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	14	-
2001	Reduser fangst for å byggje opp att bestanden	<11	2,5 ¹	16	-
2002	Betydeleg reduksjon av F	<11	2,5 ¹	13	-
2003	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	13	-
2004	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2005	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2006	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	18	-
2007	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	15	-
2008	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	14	-
2009	Same råd som siste år	<13	2,5 ¹	13	-
2010	Same råd som siste år	<13	15 ²	16	-
2011	Same råd som siste år	<13	15 ²	15	-
2012	Same råd som siste år	<13	15 ²	-	-

¹ TAC sett av norske styresmakter for tradisjonelt fiske utan trål.

² TAC sett av Den blanda norsk – russiske fiskerikommisjonen for 2010-2012.

³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsbereking.

bestanden sidan 1992. I denne perioden har gjennomsnittsutaket vore like i underkant av 14 000 tonn kvart år og det vert tolka som at bestanden kan tolke eit slikt uttak og framleis ha ein moderat auke.

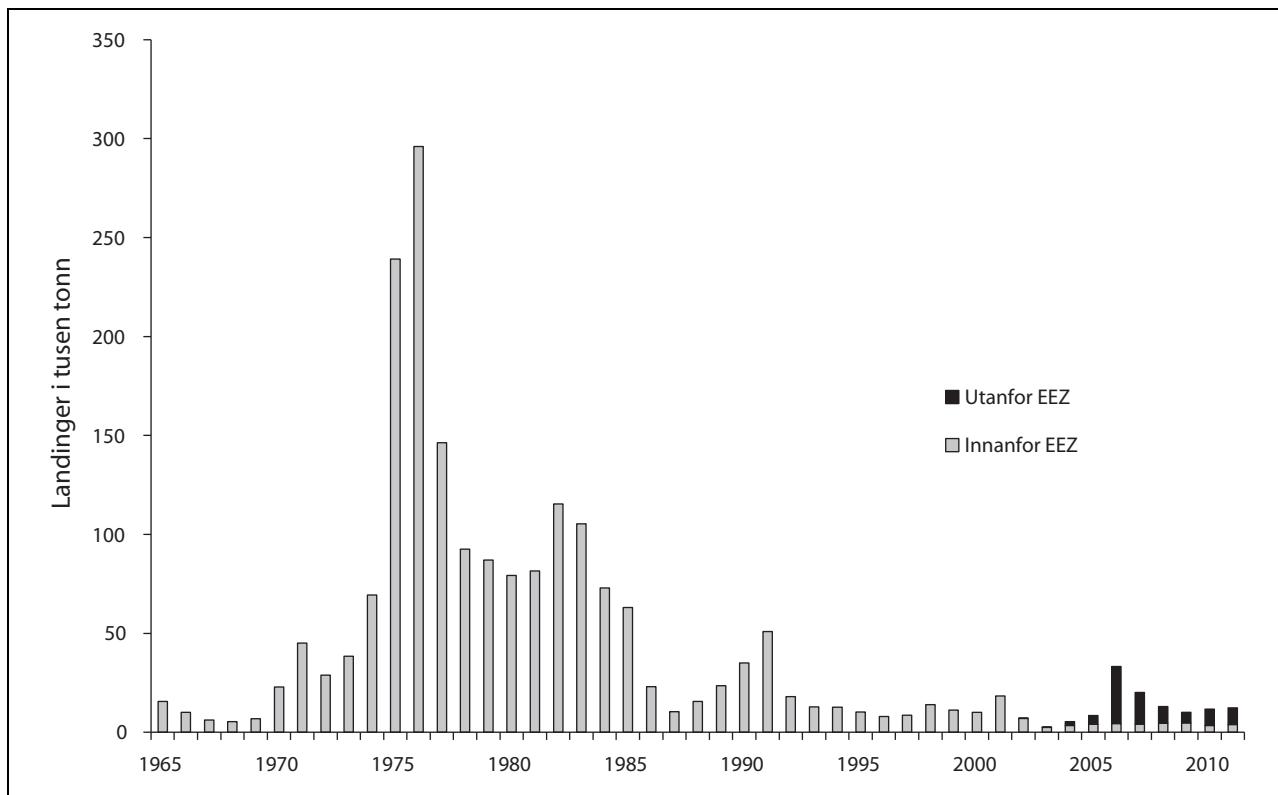
Tiltrådde reguleringar

Ingen referansepunkt er definerte for bestanden. Den sist gjennomgangen endra ikkje oppfatninga av tilstanden til denne bestanden og gav ikkje grunnlag for å endre rådet gjeve i 2009. Dermed vart rådet for fiske i 2012 det same som for 2010 og 2011. Bestanden har vore på eit relativt lågt nivå dei siste 25 åra med fangstar på 15 000 – 25 000 tonn. For å auke gytebestanden seier ICES at det er naudsynt å halde uttaket godt under dette nivået. Fangstane bør difor vere lågare enn 13 000 tonn, som har vore rådet sidan 2003 (Tabell 4.5). Eit slikt nivå har vist seg å gje auke i gytebestanden.

Den 38. sesjon av Den blanda norsk –russiske fiskerikommisjonen bestemte i 2009 å heve forbodet mot direkte fiske på nordaust-arktisk blåkveite og etablerte ein kvote på 15 000 tonn for dei neste tre åra (2010-2012). Denne fangsten vart fordelt mellom Noreg (51 prosent), Russland (45 prosent) og andre land (4 prosent).

4.2.5 Snabeluer i ICES-område I og II

Snabeluer er ein langliva art (høgaste dokumentert alder er på 75 år) som føder levande yngel, og som lever pelagisk og epibentisk (i nær kontakt med botnen) frå 300-1400 m i Nord-Atlanteren. Hannane og hoene parar seg fleire månader før hoene føder levande 4-6 mm yngel i mars-april. Larvane lever pelagisk og driv nordover langs kontinentalskråninga i overflatelaga. Yngelen er i første rekkje fordelt i Barentshavet og rundt Svalbard. Dei vaksne er vidt fordelt på sokkelen og i

Figur 4.7 Utviklinga av total fangst av snabeluer 1965 – 2011. Tal for 2011 er venta landing.

det opne havet. Gytande vaksne konsentrerer seg langs kontinentalskråninga.

Fisket

Eit pelagisk fiskeri etter snabeluer har utvikla seg i Norskehavet utanfor den økonomiske sona frå 2004. Fiskeriet her er forvalta av Den nord-aust-atlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC). Andre fangstar av snabeluer er tekne som bifangst i andre fiskeri, som botnfiske etter torsk, hyse og blåkveite, og som yngel i rekefiskeria. Snabelueren vert òg fanga tilfeldig i fiskeeria etter kolmule og sild i Norskehavet. Gjennomsnittsfangsten av snabeluer i ICES-område I og II har vore like i underkant av 13 000 tonn etter 2002 (Figur 4.7) med ein topp i 2006 på vel 32 000 tonn. Internasjonal fangststatistikk frå 2011 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 14 600 tonn, der 6 000 tonn er venta å verte teke som bifangst.

Utrekningsmetodar

Det kan enno ikkje utførast ei påliteleg vurdering av denne bestanden sjølv om det tidligare har vorte gjort forsøk på dette (seinast i 2003). Ei påliteleg vurdering av bestanden og rett forståing av

fiskeridynamikken er avhengig av at det vert levert komplette og detaljerte fangst- og landingsdata frå alle nasjonane som fiskar på denne ressursen, følgd av biologiske data, til ICES og arbeidsgruppa for arktiske fiskeri AFWG. Eit akustikk/trål-tokt vart gjort i 2008 og 2009 i Norskehavet og kan brukast som ein indeks, men denne tidsserien er framleis for kort.

Bestandsgrunnlaget

Bestandsvurdering og rådgjeving er basert på ulike tidsseriar frå tokt i Barentshavet og ved Svalbard. Bestanden har hatt sviktande rekruttering sidan 1991, og ICES vurderer det nødvendig å beskytte gytebestanden sidan svært få nye kjønnsmodne individ vil kome inn i bestanden dei neste 10-12 åra. I oppvekstområda i Barentshavet vert det likevel observert teikn på betre rekruttering dei siste åra bortsett frå ein svak 2008-årsklasse.

Tilrådde reguleringar

Ingen referansepunkt er definert for denne bestanden. Den siste gjennomgangen endra ikkje oppfatninga av tilstanden til bestanden og gav ikkje grunnlag for å endre rådet gjeve i 2010. Der-

Tabell 4.6 Tilrådd TAC, fastsett TAC og fangst (tusen tonn) av norsk-arktisk blåkveite sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1996	Fiske på lågast mogleg nivå	-	-	8	-
1997	Fiske på lågast mogleg nivå	-	-	9	-
1998	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	14	-
1999	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	11	-
2000	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	10	-
2001	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	18	-
2002	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	7	-
2003	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	3	-
2004	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	5 ²	-
2005	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	8 ²	-
2006	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	33 ²	-
2007	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	15,5 ¹	20 ²	-
2008	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	14,5 ¹	13 ²	-
2009	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	10,5 ¹	10 ²	-
2010	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	8,6 ¹	12 ²	-
2011	Same råd som siste år	-	7,9 ¹	-	-
2012	Same råd som siste år	-	7,5 ¹	-	-

¹ TAC sett av NEAFC for eit «olympisk» fiske i internasjonalt farvatn.² Inkluiderer pelagiske fangstar i Norskehavet utanfor EEZ.³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsbereking.

med vart rådet for fiske i 2012 det same som for 2011, dvs. forbod mot direkte trålfiske av snabeluer. Stenging av område må oppretthaldast, og tillatne bifangstgrenser bør setjast så låge som mogleg inntil ein klar auke i gytebestand og yngleførekomstar kan stadfestast.

NEAFC sette ein TAC på 8 600 tonn for det pelagiske fiskeriet i Norskehavet for 2010, på 7 900 tonn for 2011, og på 7 500 tonn for 2012 (Tabell 4.6). Denne kvoten skal takast i eit «olympisk» fiske (kappfiske) i internasjonalt farvatn i Norskehavet.

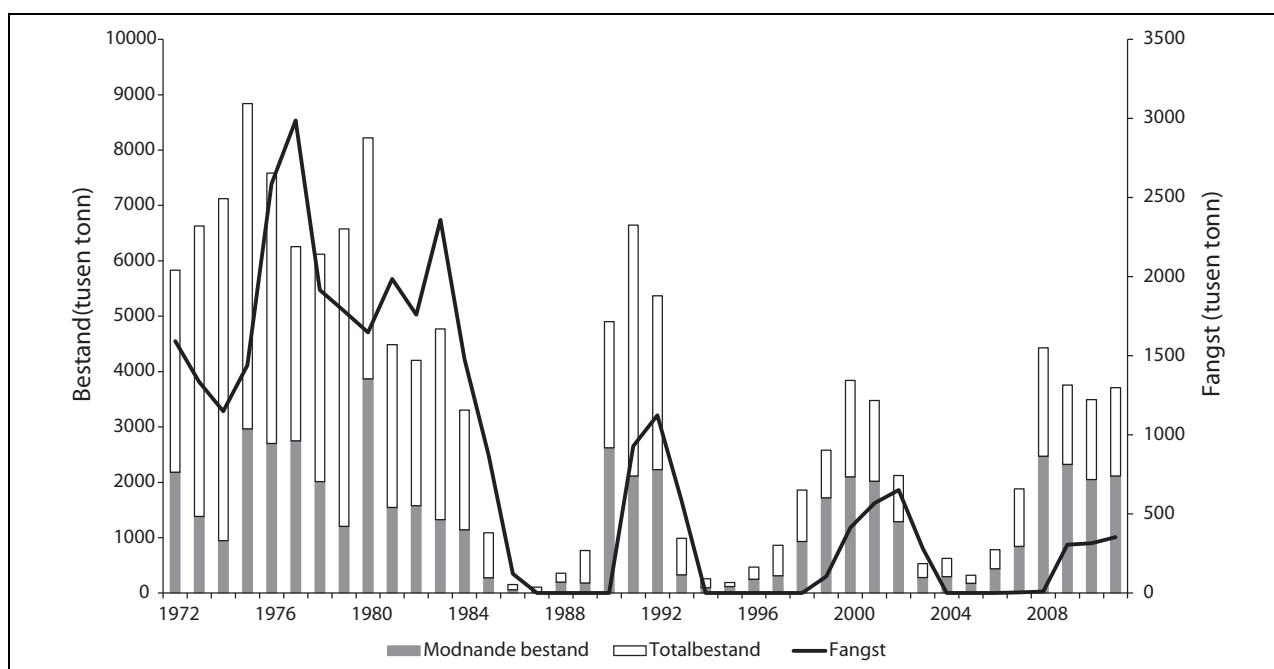
pisk» fiske (kappfiske) i internasjonalt farvatn i Norskehavet.

4.2.6 Lodde i Barentshavet

Utrekningsmetodar

Totalbestanden av lodde vert målt akustisk kvar haust. Toktet er eit samarbeid mellom Noreg og Russland. Desse undersøkingane gjev eit overslag

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

Figur 4.8 Utvikling i bestand og fangst av lodde fra 1973-2011.

Tabell 4.7 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og modnande bestand hausten før (tusen tonn) av lodde i Barentshavet sidan 1996.

År	Råd frå ICES SSB=gytebestand	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Modnande bestand
1996	Ikkje fiske	0	0	0	248
1997	Ikkje fiske	0	0	0	312
1998	Ikkje fiske	0	0	1	932
1999	SSB > 500 000 t	< 79	80	101	1718
2000	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 435	435	414	2019
2001	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 630	630	568	2019
2002	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 650	650	651	1290
2003	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 310	310	282	280
2004	Ikkje fiske	0	0	0	293
2005	Ikkje fiske	0	2 ¹	1 ¹	174
2006	Ikkje fiske	0	0	0	437
2007	Ikkje fiske	0	4 ¹	4 ¹	844
2008	Ikkje fiske	0	10 ¹	12 ¹	2468
2009	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	390 ²	390	307	2323
2010	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	360 ²	360	323	2051
2011	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	380 ²	380	354	2115
2012	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	320 ²	320		

¹ forskingskvote

² vinterfiske

over mengda av lodde som er eitt år og eldre. Undersøkingar av 0-gruppe under eit økosystemtak i august–september gjev tilleggsinformasjon om rekruttering.

Storleiken på loddebestanden og framlegg til kvote basert på haustingsregelen (max 5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 tonn) vert utarbeidde av norske og russiske forskrarar etter økosystemtak i august–september. Delingsforholdet mellom Noreg og Russland for denne kvoten er 60 prosent til Noreg. Frå og med 2005 har denne gruppa rapportert til ICES si arbeidsgruppe for arktiske fiskeri (Arctic Fisheries Working Group).

Bestandsestimatet frå økosystemtaket vert brukt direkte som mål for bestandsstorleiken, og prognosar og kvotetilrådingar vert rekna ut i spesielle modellar der òg modning, vekst og naturleg dødsrate inngår. Estimata for naturleg død tek omsyn til mellom anna mengda og storleikssamsetjinga av torsk i Barentshavet, og kor mykje av loddebestanden ein meiner at denne torsken kjem til å ete. I det reknestykket inngår òg temperaturen i dei områda torsken beitar på lodda, då dette påverkar kor fort torsken fordøyer lodda, og difor òg kor mykje han kan ete. I prognosane tek ein omsyn til uvisse i dei ulike målingane og i føre-setnadane som inngår.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.8 viser utviklinga i bestand og fangst frå 1973 til 2011. Biomassen til loddebestanden vart mykje redusert frå 2002 til 2003, og situasjonen må kallast eit bestandssamanbrot. I 2004 og 2005 held han seg på eit lågt nivå, men vaks igjen fram til 2008 og har sidan flata ut. Rekrutteringa har teke seg opp etter 2005.

Samanbrotet i bestanden etter 2002 skuldast først og fremst to faktorar: Svake rekrutterande årsklassar (trass i stor larveproduksjon kvart år) og auka naturleg død. Samanbrotet skuldast ikkje fisket. Det var store sildemengder (hovudsakleg 2002-årsklassen og 2004-årsklassen) i det sørlege og austlege Barentshavet og det er grunn til å tru at den därlege overlevinga av loddelarvar kan henge saman med dette. Auka naturleg dødsrate for eldre lodde kan, i alle fall langt på veg, skuldast at ein veksande torskebestand beita på ein sterkt minkande loddebestand. Silda er no på det nærmaste ute av Barentshavet.

Reguleringar

Den modne delen av bestanden vart hausten 2011 målt til 2,1 millionar tonn, og basert på det fast-

sette Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen ein totalkvote for vinteren 2012 på 320 000 tonn, i tråd med tilrådinga frå ICES.

4.2.7 Norsk vårgytande sild

Den vaksne bestanden av norsk vårgytande sild (nvg-sild) er på årlege vandringer som dekkjer store deler av det nordlege Atlanterhavet. Gyttinga i februar går føre seg på norskekysten i hovudsak frå Stad til Vesterålen. Beitevandringa frå mai til august er i havområda mellom Noreg, Færøyane, Island, Jan Mayen og Svalbard, medan overvinteringa frå september til januar i dei seinare år har foregått i havet nord og nordvest for Vesterålen. Det er Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland som fiskar på denne sildebestanden. Silda oppheld seg for det meste i norske farvatn, og Noreg er òg største fiskerinasjonen.

Bestandsgrunnlaget

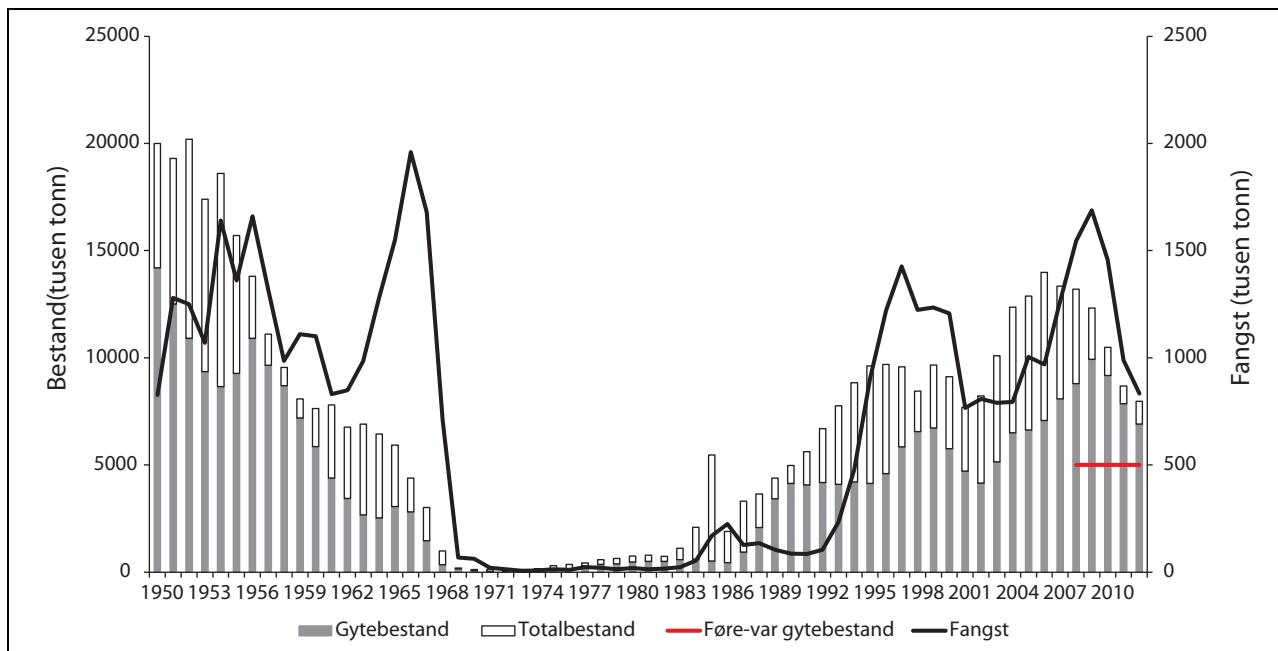
Etter det totale bestandssamanbrotet på slutten av 1960-talet vart bestanden bygd opp att til det som kan kallast historiske nivå (Figur 4.9). Oppbygginga gjekk sakte, og først rundt 1997 var fangsten tilbake på eit nivå som likna situasjonen før samanbrotet. I 2012 er gytebestanden rekna å vere om lag 7 millionar tonn, ein reduksjon samanlikna med året før.

Fisket

Dei norske fangstane (Tabell 4.8) vert tekne i overvintringsområda og på gytefeltet med varierande fordeling mellom dei to områda frå år til år. Russland fiskar det meste av sin kvote i norske farvatn, på gytefelta i februar og i havet mellom Svalbardsona og Troms i august–oktober. Etter 2008 fiska Island store deler av kvoten sin i islandsk og færøysk sone i mai-august og gradvis inn i internasjonal sone og seinare norsk sone i Norskehavet i løpet av hausten. EU og Færøyane har fiska på gytefelta og i Norskehavet. I år der det har vore sildeavtale har Island, Færøyane og EU òg fiska i Jan Mayensona og Svalbardsona.

Rådgjeving

ICES si tilråding for fisket i 2012 er 833 000 tonn. Bakgrunn for kvotetilrådinga er haustingsregelen som kyststatane (EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland) vart einige om i 1999 ($F = 0,125$).

Figur 4.9 Utviklinga av bestand og fangst av nvg-sild 1950 – 2012. Bestandsstorleiken i 2012 er usikker siden dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2011.

Tabell 4.8 Fangst (tusen tonn) av norsk vårgytande sild 1998-2010

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Færøyane	55,5	68,6	34,1	32,3	27,9	42,8	65,1	63,1	64,2	74,3	85,1	80,2
Island	203,4	186	77,7	127,2	117,9	102,8	156,5	159,3	176,6	217,6	265,5	205,9
Noreg	740,6	713,5	495	487,2	477,6	477,1	580,8	567,8	779,5	961,6	1016,7	871,1
Russland	157,3	163,3	109	113,8	122,8	115,9	132,1	120,8	162,4	193,2	210,1	199,5
EU	78,5	76	60	47,2	43,2	55,6	68,8	59,5	82,5	95,2	106,3	100,3
Total	1235,3	1207,4	775,8	807,7	789,4	794,2	1003,3	970,5	1271	1545,7	1687,4	1457,0
Fastsett kvote	1300	1250	850	850	- ¹	- ¹	- ¹	- ¹	1280	1518	1642	1483

¹ Ikke avtalt

4.2.8 Nordsjøsild

Fisket

Noreg og EU forvaltar nordsjøsilda i fellesskap. Det finst nordsjøsild i Nordsjøen og Skagerrak-Kattegat (ungfisk). Nordsjøsild vert fiska i eit direkte fiske med ringnotfartøy og trålarar og som bifangst i industritrålrfisket. Utviklinga i det internasjonale fisket frå 1960 er vist i figur 4.10. Fangsttala er henta frå sildearbeidsgruppa til ICES i 2011, og er ikkje heilt i samsvar med offisielle tal. Etter eit samanbrot i bestanden og stopp i fisket

på midten av 1970-talet, auka fangstane jamt utover 1980-talet og nådde ein topp på om lag 890 000 tonn i 1988. Tidleg på 1990-talet var årleg oppfiska kvantum på 600 000-700 000 tonn. Dette førte til ei negativ utvikling i bestanden, og det vart tilrådd å avgrense fisket. Kvoten vart difor redusert og holden på eit lågt nivå i 1996-1997. Etter dette auka fangstane til 664 000 tonn i 2005. Deretter gjekk fangstane ned til eit minimum på om lag 170 000 tonn i 2009, og har så stige att.

Noreg og EU har ein avtale om forvalting av nordsjøsilda frå 1998. Avtalen vart revidert i 2004.

Tabell 4.9 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og storleiken på gytebestanden (tusen tonn) av norsk vår-gytande sild sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	Ikkje avtalt	1217	4934
1997	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	1500	1420	6161
1998	Ikkje gå over haustringssregelen	²	1300	1223	6877
1999	Ikkje gå over haustringssregelen	1263	1300	1235	7079
2000	Ikkje gå over haustringssregelen	1500	1250	1207	6115
2001	Ikkje gå over haustringssregelen	753	850	776	5052
2002	Ikkje gå over haustringssregelen	853	850	808	4483
2003	Ikkje gå over haustringssregelen	710	Ikkje avtalt	789	5235
2004	Ikkje gå over haustringssregelen	825	Ikkje avtalt	794	6511
2005	Ikkje gå over haustringssregelen	890	Ikkje avtalt	1003	6524
2006	Ikkje gå over haustringssregelen	732	Ikkje avtalt	969	7022
2007	Ikkje gå over haustringssregelen	1280	1280	1267	8059
2008	Ikkje gå over haustringssregelen	1518	1518	1546	8833
2009	Ikkje gå over haustringssregelen	1643	1643	1687	9871
2010	Ikkje gå over haustringssregelen	1483	1483	1457	8967
2011	Sjå forskjellige opsjonar	988-1170	988		7990 ³
2012	Følg forvaltingsplanen	833	833		

¹ Gytebestanden må haldast større enn 2,5 millionar tonn.

² Må hauastast innafor haustringssregelen.

³ Framskrivning.

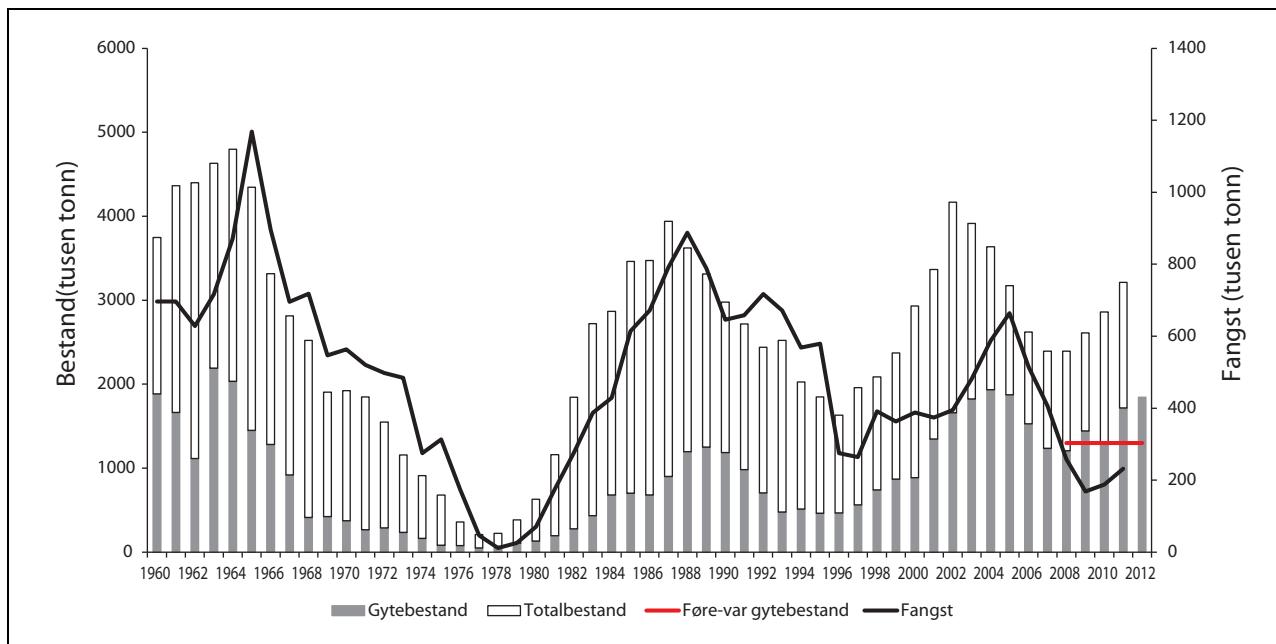
ICES åtvara etter dette mot ei negativ utvikling i bestanden, og sju år med dårlig rekruttering gav stor grunn til uro. Som følgje av dette, vart forvaltingsavtalen oppdatert i 2008. Den reviderte avtalen seier at fiskedørsraten ikkje skal overskride 0,05 og 0,25 per år, høvesvis for ungsild og vaksen sild når gytebiomassen er over 1,5 millionar tonn. Det er òg avtalt ein reduksjon av fiskedørsraten etter gjevne formular når gytebiomassen er under 1,5 millionar tonn, men over 800 000 tonn. Avtalen har fastsett årlege endringar av TAC på maksimum +/- 15 prosent når gytebiomassen er over 800 000 tonn.

Den avtalte kvoten for vaksen sild til konsum i Nordsjøen (Tabell 4.10) har lenge vore lågare enn kvantumet som vert fiska. Dei siste åra har dette kuantumet lege 10-15 prosent over kvoten. Overfisket kjem hovudsakleg av utstrekkt feirrapportering, det vil seie at det vert fiska nordsjøsild som vert rapportert som fangstar tekne i andre

område. Bifangstane av småsild var tidlegare på eit svært høgt nivå (100 000-200 000 tonn). Dette fisket var i prinsippet uregulert. Etter innføringa av forvaltingsplanen vart bifangstane av småsild reduserte til under 20 000 tonn årleg.

Bestandsgrunnlag

Hardt fiskepress gjennom fleire år førte til at gytebestanden av nordsjøsild vart kraftig redusert i perioden mellom 1989-1993: frå om lag 1,25 millionar tonn til om lag 475 000 tonn (Figur 4.10). Fiskepresset på den vaksne delen av bestanden auka kraftig utover i 1990-åra, og det vart fiska store mengder småsild i industrifisket. Kvotane låg på eit jamt nivå, samtidig som bestandsnivået gjekk kraftig nedover. Dette førte til ei vesentleg dårligare rekruttering til den vaksne bestanden enn det som skulle til for å halde storleiken på bestanden oppe med eit slikt fiskepress. Strenge regule-

Figur 4.10 Utviklinga av bestand og fangst av nordsjøsild 1960 – 2012. Fangst og bestand i 2011 og 2012 er prognosar.

ringar av både bifangstfisket og fangstar av voksen sild vart innførte i midten av 1990-åra (EU-Noreg-avtalen). Dette førte til ein auke i gytebestanden til om lag 880 000 tonn i 1999–2000. I dei neste åra steig gytebestanden til om lag 1,9 millionar tonn i 2004, men med ein reduksjon til ca 1,2 millionar tonn (føre-var-gytekjølmasse = 1,3 millionar tonn) i 2007/2008. Etter dette har gytebestanden auka litt igjen og i 2011 er han venta å overstige 1,7 millionar tonn.

Rådgjeving

Etter innføringa av eit strengt forvaltingsregime (Noreg-EU) i 1998 vart det god vekst i bestanden. I 2001 vart den estimerte gytebestanden (biomasen) klassifisert til å vere over føre-var-nivået. På grunn av låg middelvekt og sein modning av 2000-årsklassen, og därleg rekruttering, fekk vi ein nedgang i gytebestanden frå 2002 til 2008. Det har vore ein serie av svært låge rekrutteringar frå årsklassane 2001 til 2009. Førebels berekning av rekrutteringa i 2010 tyder på at 2009-årsklassen er på same lave nivå som årsklassane frå og med 2001. ICES sitt råd for 2012 baserer seg på haustingsregelen som gjev ein fangst i det direkte sildfisket på 230 000 tonn og eit kvotetak på 18 000 tonn bifangst for EU-flåten.

Forvaltingsstrategien Noreg og EU er samde om seier at F ikkje skal overstige 0,25 og 0,05 per år for høvesvis voksen sild og ungsild når gytebestanden er større enn 1,5 millionar tonn. Dei siste

åra har EU og Noreg halde seg til råda basert på forvaltingsplanen. Ein gjorde eit unntak for 2012 då det viste seg at forvaltningsplanen ikkje tek godt nok omsyn til dynamikken i bestanden. Ein gjekk bort frå 15 prosent-regelen i 2012. Kvoten er likevel i tråd med føre-var-prinsippet. I følgje avtalen har Noreg 29 prosent av totalkvoten for direkte fiske av sild. Eventuelle bifangstar i det norske industritrålafisket vert trekta frå denne kvoten. EU innførte i 1997 ein eigen bifangstkvote for industrifisket. Denne bifangstkvoten har ikkje vorte fiska opp.

4.2.9 Makrell

Den nordaustatlantiske makrellbestanden består av tre gytekomponentar: sørleg makrell, vestleg makrell og nordsjømakrell. Vestleg og sørleg makrell er på eit relativt høgt nivå, medan nordsjøkomponenten framleis er på eit lågt nivå. Gytebestanden har auka med over 60 prosent, frå 1,75 millionar tonn i 2002 til i underkant av 3,0 millionar tonn i 2010. Bestandsmålingar vert utførte kvart tredje år, og i 2008 vart nordsjøbestanden målt til å vere berre 5 prosent av nivået på 1960-talet.

Fisket

Fisket etter makrell føregår hovudsakleg i eit direkte fiskeri med snurpenot og trål. I Biscaya og utanfor Portugal vert makrellen stort sett teken som bifangst av trålarar. Det norske fisket føregår

Tabell 4.10 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordsjøsild fra 1996–2011.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Bifangst kvote	Fangstar ³ IV, VIIId	Gyte- bestand
1996	50 prosent reduksjon av avtalt TAC1	156 ¹	156 ²	44	207	464
1997	F = 0,2	159 ¹	159	24	175	563
1998	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk)< 0,1	254 ¹	254	22	268	738
1999	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk)< 0,1	265 ¹	265	30	290	867
2000	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk)< 0,1	265 ¹	265	36	284	879
2001	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk)< 0,2	Scenarier	265	36	296	1317
2002	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk)< 0,1	Scenarier	265	36	304	1605
2003	F(vaksen)= 0,25 F(ungfisk)=0,12	Scenarier	400	52	414	1745
2004	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,1	Scenarier	460	38	484	1814
2005	F(vaksen) = 0,25 F (ungfisk)=0,1	Scenarier	535	50	568	1710
2006	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk)=0,12	Scenarier	455	43	490	1332
2007	Få gytebestanden tilbake til Bpa innan 2008	Scenarier	341	32	361	1047
2008	F(vaksen)= 0,17 F(juv)=0,08 (forvaltingsplan)	Scenarier	201	19	228	1038
2009	Ny haustingsregel	Scenarier	171	16	167	1289
2010	F(vaksen) = 0,15 F(ungfisk)=0,05	Scenarier	164	14	175	1317 ⁴
2011	Sjå scenarier	Scenarier	200	16		1714 ⁴
2012	Sjå scenarier	Scenarier	405			

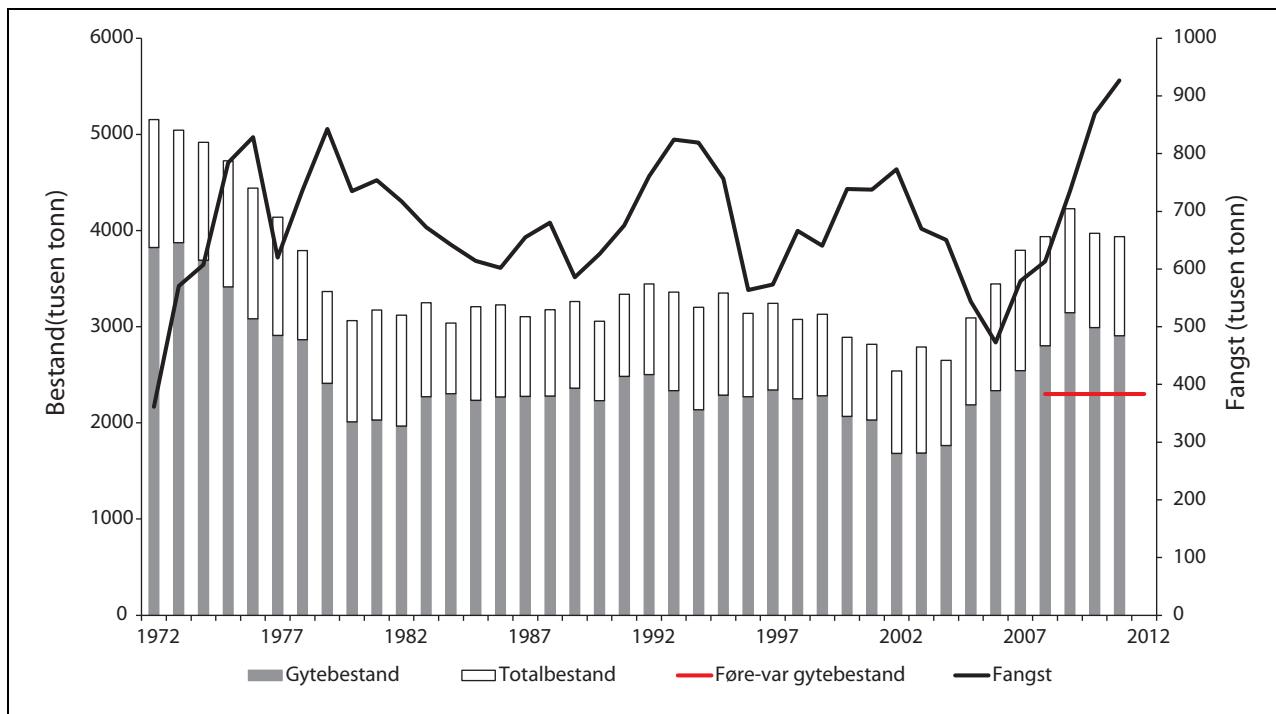
¹ Fangst i direkte fiske i IV og VIIId² Revidert i juni 1996, ned frå 263³ Landinger er gitt av arbeidsgruppa (HAWG) og vil ikkje i alle høve korrespondere med offisiell statistikk⁴ Framskrivning

for det meste med snurpenot, men trål og tradisjonelle reiskapar som garn og snøre vert òg brukt.

I byrjinga av 1990-åra auka dei internasjonale makrellfangstane frå ein stabil årsfangst på 600 000–650 000 tonn til over 800 000 tonn i 1993 og 1994. Dette førte til nedgang i bestanden, og fangstnivået måtte ned. Strenge reguleringar med lågare kvotar førte til at fangstane fall til høvesvis 563 000 og 573 000 tonn i 1996 og 1997, men har seinare auka igjen, og dei siste åra har fangstane vore rekordstore. I 2010 er fangsten berekna til 930 000 tonn (Figur 4.11). Dei viktigaste fangstområda er Nordsjøen (område IV), Norskehavet (område IIa) og vest av 4°V (områda VI og VII) (sjå Fig. 3.1).

I 2011 fiska Noreg om lag 208 000 tonn makrell. Fangstane gjennom året fordele seg med mindre enn 0,5 prosent første halvår, og størsteparten i tredje kvartal.

Uttaket frå bestanden er større enn det som vert landa, i og med at det vert dumpa og sleppt makrell på feltet. Det fører til auka dødsrate. I og med at det nesten ikkje finst data for dette, kan det ikkje gjevest gode overslag over kor stort utkastet er. Analysar viser at dette uttaket har vore så stort at totalfangsten sannsynlegvis har vore minst 60 prosent høgare enn oppgjeve. Innan pelagisk sektor tyder tilbakemeldingar frå norske og samarbeidande lands kontrollstyresmakter på at det urapporterte fisket av makrell er sterkt redusert, spesielt dei siste åra. Ein har med eksperimentelle

Figur 4.11 Utviklinga i bestand og fangst av nordaustatlantisk makrell. Fangst og bestand i 2011 er prognosar.

forsøk på fiskefeltet dei siste åra kvantifisert neddrepning grunna trenging av makrell før slepping. Denne dødsraten er potensielt mykje større enn tidligare rekna med. Frå norsk side vil det verte arbeidd grundig framover med problemstillinga for å redusere denne uønska dødsraten.

Bestandsgrunnlaget

Makrellen som vert fiska i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet stammar frå tre gyteområde:

- Nordsjøen
- Sør og vest av Irland
- Utanfor Portugal og Spania.

Makrell frå det sørlegaste gyteområdet vart fram til 1994 behandla som ei eiga eining. Norske og internasjonale merkeforsøk viser at makrell som gyt i dei sørlege og vestlege områda vandrar til Norskehavet og Nordsjøen for å beite etter gyttinga. Vandringane til makrellen er altså så omfattande at fisk frå alle tre gyteområda vert blanda og fiska på i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet i andre halvår. Det er uråd å skilje desse tre komponentane i fangstane. Difor vert makrellen forvalta som ein bestand, den nordaustatlantiske makrellbestanden. Utviklinga av bestanden og oppfiska kvantum sidan 1972 er vist i figur 4.11.

Gytbestanden vert målt ved eggtokt kvart tredje år, sist i 2010 i dei vestlege og sørlege gyteområda og i Nordsjøen i 2011. Desse gytebestandsmåla har til 2003 vore brukt som absolute verdiar i utrekningane, men ICES har no nytta dei som relative verdiar. Eggtokta viser at gytebestanden har lege på eit stabilt nivå, men med ein auke i 2010. Gytebestanden vert no berekna slik at ein nyttar trenden i gytebestanden frå eggtokta, slik at utrekningane passar med fangstane. Den vestlege komponenten utgjer om lag 85 prosent, og nordsjøkomponenten har vore låg (1-5 prosent) heilt sidan han vart fiska ned på byrjinga av 1970-talet. På grunn av problem med fangsttala vert utrekningane av gytebestanden svært usikre. Gytebestanden har auka kraftig frå 1,8 millionar tonn i 2002 til litt i underkant av 3,0 millionar tonn i 2010. Tilgjengeleg informasjon tyder på at utbreininga av gyteområdet for makrell har auka i dei siste åra og gyteområdet var rekordstort i 2010. Makrell vert fiska kommersielt i område som tidlegare ikkje har vore fangstområde, spesielt innanfor Islands territoriafarvatn.

Rådgjeving

Noreg, EU og Færøyane vart i 1999 einige om at uttaket av bestanden skal tilsvare ein fiskedødsrate på 0,15-0,2, som tilsvasar eit årleg uttak på 14-

Tabell 4.11 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaustatlantisk makrell sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Betydeleg reduksjon av F		452	564	2425
1997	Betydeleg reduksjon av F		470	570	2541
1998	F = 0,15-0,2 (Noreg-EU avtalen)	498	549	667	2458
1999	F = 0,15	437	562	640	2469
2000	F _{pa} = 0,17	642	612	738	2206
2001	F _{pa} = 0,17	665	670	737	2138
2002	F _{pa} = 0,17	694	683	773	1749
2003	F _{pa} = 0,17	542	583	670	1749
2004	F _{pa} = 0,17	545	532	650	1849
2005	F = 0,15 til 0,20	420	422	543	2291
2006	F = 0,15 til 0,20	487	444	473	2410
2007	F = 0,15 til 0,20	509	502	579	2541
2008	F = 0,15 til 0,20	456	458	611	2709
2009	F = 0,15 til 0,20	578	605 ¹	735	2978
2010	Haustingsregel	572	- ²	869	2928
2011	Haustingsregel	592-646	- ²	927	3007 ³
2012	Haustingsregel	586-639	- ²		

¹ Inkluderer ikkje unilateral avtalt TAC Norge/Færøyane eller Islandsk TAC

² Ingen internasjonal einigheit om TAC for 2010 –2012

³ Framskriving

18 prosent av gytebestanden. Avtalen mellom kyststatane vart revidert hausten 2008. Til grunn låg eit omfattande forskararbeid for å kartlegge moglege reglar for kvotebereking med tanke på fangstnivå, stabilitet og låg risiko for bestanden. Kyststatane er no einige om at dersom den samla fangsten ikkje fører til ein mindre gytebestand i kvoteåret enn 2,2 millionar tonn, skal fangsten svare til ein fiskedødsrate på mellom 0,20 og 0,22. Likevel skal ikkje kvoten endrast meir enn 20 prosent frå eitt år til det neste, sjølv om dødsraten då fell utanfor det vedtekne intervallet. Dersom slike fangstar fører til ein mindre gytebestand enn 2,2 millionar tonn skal mindre fiskedødsrate leggjast til grunn. Den reviderte forvaltingsplanen vart i 2009 evaluert av ICES og funnen å vere i samsvar med føre-var-prinsippet dersom TAC svarar til totalt uttak frå bestanden. ICES si tilråding for fisket i 2012 er å følgje haustingsregelen, dvs. eit fiske på mellom 586 000 tonn og 639 000 tonn.

For å verne makrellen i Nordsjøen vert det framleis tilrådd å stengje den sørlege delen for makrellfiske heile året, og den nordlege delen i perioden februar–juli.

Sidan det ikkje er inngått nokon kyststatsavtale på makrell per 1. april 2012 er det venta at det reelle uttaket vil kunne verte nærmere 1 million tonn, basert på makrellfangstar som dei ulike nasjonane har bestemt eller gitt tilsegn om å fange. Dette kan forverre bestandsutviklinga for makrellen kraftig, og det gjev grunn til djup uro på litt lengre sikt.

4.2.10 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland

Fisket

I dei siste åra har landingane i snitt lege rundt 110 000 tonn (Figur 4.12). Fangstane frå vest av Skottland har i dei seinare åra utgjort om lag 7-8

prosent av totalfangstane. Ein reknar med at landingane frå Nordsjøen for 2010 er 103 000 tonn. Det er avtalt TAC som er på 107 000 tonn. Den norske delen av totalfangsten dei siste ti åra har vore like over 50 prosent. Førerels oppgåver for 2010 tyder på at norsk fangst i Nordsjøen, inkludert bifangst til oppmaling, har vore om lag 53 000 tonn. Dette er litt mindre enn den norske kvoten på 56 613 tonn for 2010. Av det norske fisket er det trålarflåten som tek mesteparten (om lag 80 prosent). Notfisket inkluderer òg ungsei nær kysten. Noreg disponerer 52 prosent av totalkvoten i Nordsjøen.

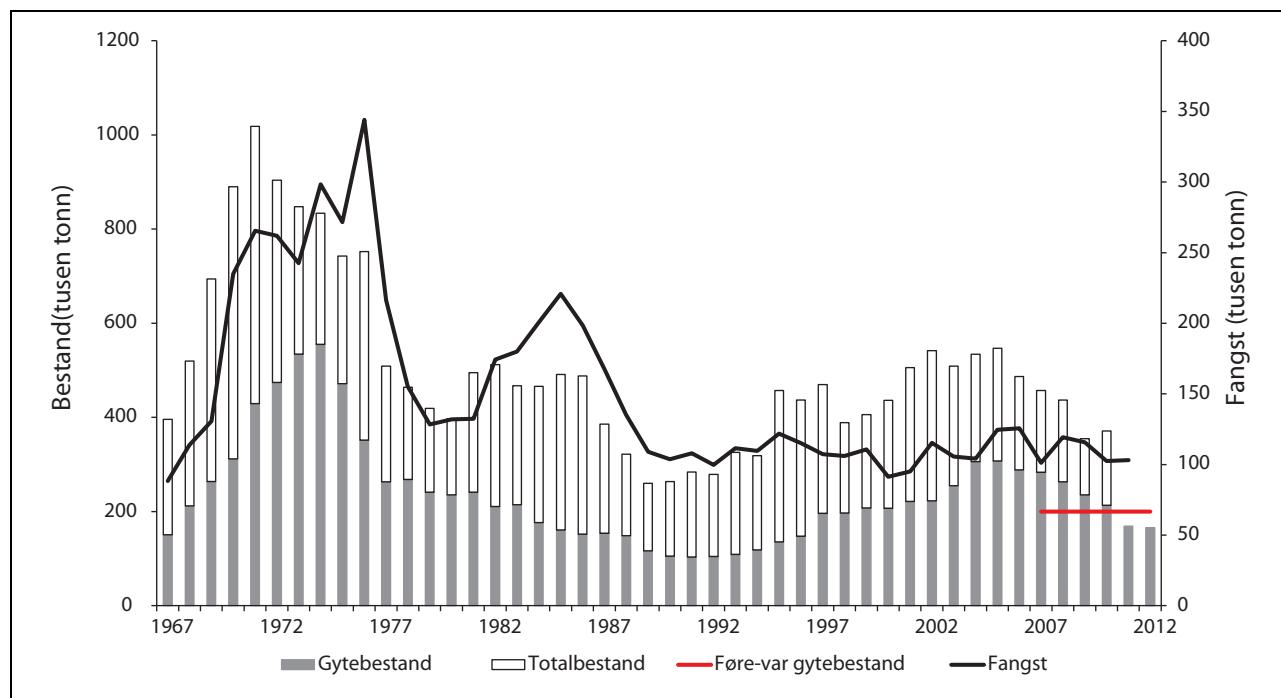
Frå og med 1999 er det laga ei felles utrekning for seibestandane i Nordsjøen og vest av Skottland. Nordsjøbestanden er svært stor samanlikna med bestanden vest av Skottland, så alle utrekningar vert styrte av data frå nordsjøbestanden. Eit av dei største problema med bestandsutrekninga er manglende rekrutteringsdata. Det vart sett i gang 0-gruppetokt på sei i 1999. Denne tidsserien viste seg å vere lite eigna og i 2006 vart det starta opp eit tokt på norskekysten sør for 62°N som skal undersøkje to- og treåringar. Toktet har vist god intern konsistens og er teke med som indeks for dei yngste årsklassane i berekningane frå 2011. Det er frå 2011 gjort endringar i beregningsmodellane for å legge meir vekt på tokteriene og

redusere vekta av kommersielle data (WKBENCH).

Bestandsgrunnlaget

I byrjinga av 1970-åra var totalbestanden av sei i Nordsjøen og vest av Skottland opptil ein million tonn. Han vart redusert til om lag 260 000 tonn kring 1990 (Figur 4.12), for så å auke til vel 500 000 tonn i 2005. Etter dette har den gått noko ned igjen til i underkant av 450 000 tonn i dei siste åra. Gytebestanden, som i 1974 var på 555 000 tonn, nådde eit minimum på 100 000 tonn i 1991, men er no utrekna til knapt 170 000 tonn i byrjinga av 2011. Fiskedørsraten gjekk ned i heile perioden frå 1986 til 2004, men har auka noko igjen fram til 2008 då den vart berekna til å vere 0,30. 2004-årsklassen av sei var om lag 40 prosent sterkeare enn tidlegare årsklasser, medan 2005 var svak. Gode mål for dei siste årsklassane finst enno ikkje, så for desse årsklassane er det brukt langtidsgjennomsnitt.

Det er gjort framlegg om at B_{pa} for sei i Nordsjøen og vest av Skottland skal vere 200 000 tonn (under dette nivået er det hovudsakleg produsert middels og dårlege årsklassar), og F_{pa} er sett til 0,40 (33 prosent). Gytebestanden har sidan 1997 hatt godt reproduksjonspotensial.

Figur 4.12 Utviklinga i bestand og fangst av sei i Nordsjøen og vest av Skottland. Tala for fangst og bestand i 2011 og 2012 er prognosar.

Tabell 4.12 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (1000 tonn) av sei i Nordsjøen/Skagerrak sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1996	Ingen auke i F	111	111	110	154
1997	Ingen auke i F	113	115	103	194
1998	Reduser F med 20 prosent	97	97	100	193
1999	Reduser F til F_{pa}	104	110	107	202
2000	Reduser F med 30 prosent	75	85	88	188
2001	Reduser F med 20 prosent	87	87	90	210
2002	$F < F_{pa}$	<135	135	116	203
2003	$F < F_{pa}$	< 176	165	102	233
2004	$F < F_{pa}$	< 211	190	100	276
2005	$F < F_{pa}$	< 150	145	112	279
2006	$F < F_{pa}$	< 123	123	117	277
2007	I samsvar med forvaltingsplan	< 123	123	94	264
2008	I samsvar med forvaltingsplan	< 137	136	112	261
2009	I samsvar med forvaltingsplan	< 126	126	106	263
2010	I samsvar med forvaltingsplan	< 107	107	83	235 ²
2011	I samsvar med forvaltingsplan	< 93	93		223 ²
2012	I samsvar med forvaltingsplan	< 79	79		

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og vest av Skottland.

² Framskrivning

Rådgjeving

Ei oppdatert bestandsbereking vart gjort i 2011. ICES si tilråding for fisket i 2012 i følgje haustingsregelen gjev eit fiske på 88 000 tonn.

4.2.11 Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen

Fisket

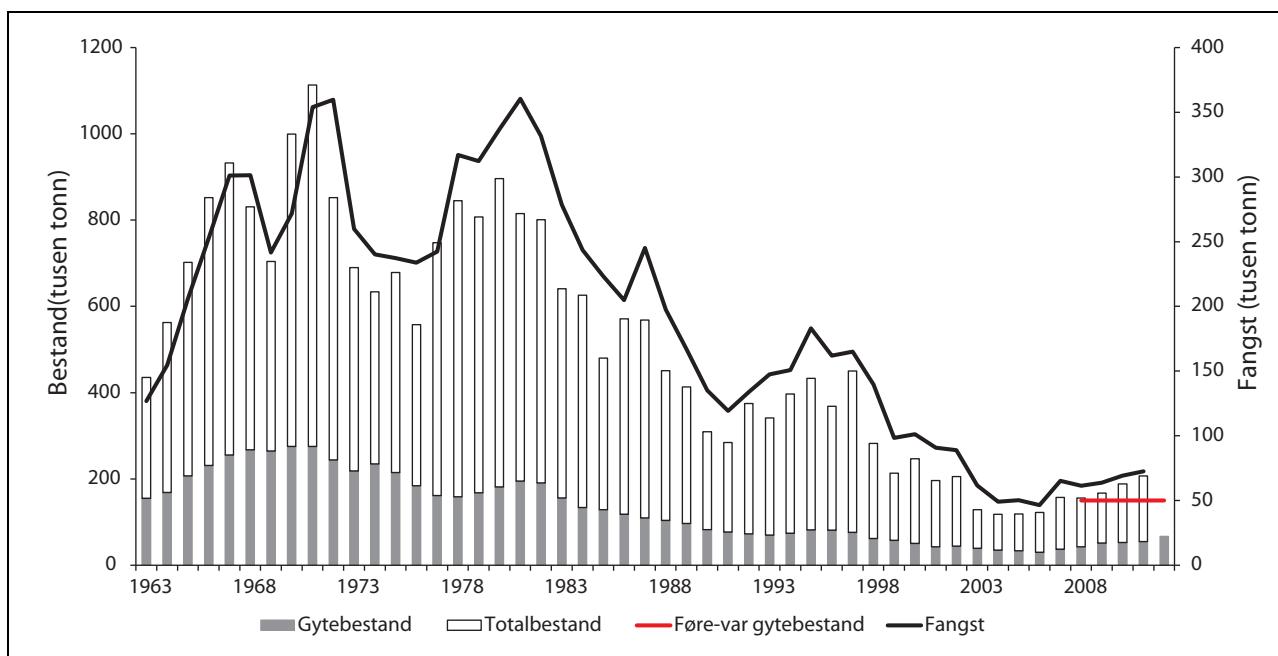
I botntrål- og snurrevadfisket til konsum tek ein ei blanding av torsk, hyse og kviting. Industritrål-fisket og bomtrål-fisket etter flatfisk fører til ein auke i fiskedødsraten for torskefisk, særleg for dei yngre årsklassane. Det er et stort utkast av undermåls fisk i alle fiskeria.

Torskelandingane fall frå 300 000 tonn i 1981 til om lag 24 000 tonn i 2007 og gjekk så litt opp att, og i 2009 var landingane 31 000 tonn. Ein skal vere merksam på at det i det berekna totale utta-

ket er medrekna utkast og «svarte landingar». Det var då om lag 66 000 tonn i 2007 og auka til om lag 91 000 tonn i 2009 som vart fanga totalt (Figur 4.13). Norsk fiske i 2010 var om lag 5 000 tonn. I 2007 og 2008 vart om lag halvparten (vel 20 000 tonn) av all torsk som vart fiska kasta ut att. Denne delen gjekk litt ned i 2009 og berekningane viser at om lag ein tredel av all torsk fanga vart kasta ut att. Vi reknar med at lite av dette overlevde.

Årsfangstane (inkludert utkast) av hyse låg på kring 220 000 tonn i åra 1980-1986 og fall gradvis til eit nivå på 100 – 170 000 tonn i tiårsperioden 1991 – 2002 (Figur 4.14). Etter dette vart fangstnivået gradvis ytterlegare redusert til vel 40 000 i 2009. Vel 10 000 tonn av dette vart kasta ut att. Noreg disponerer 21 prosent av total TAC.

Ubyttet av kviting har vore stabilt eller litt aukande dei siste ti åra (Figur 4.15), men er monaleg lågare enn i perioden 1960 – 1980. Storbritannia tek om lag 80 prosent av totalfangsten. Dei

Figur 4.13 Utviklinga i bestand og fangst av torsk i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2011 og 2012 er prognosar.

norske landingane er hovudsakleg bifangst i industritrålffisket.

Utbyttet av raudspette minka fram til 2007, men har etter det auka litt igjen (Figur 4.16). Noreg disponerer 6 prosent av total TAC.

Bestandsgrunnlaget

Gytebestanden av torsk vart redusert frå om lag 250 000 tonn i 1970 til langt under B_{lim} , som er 70 000 tonn, sidan 1999. ICES er ikkje i stand til å rekne ut storleiken på bestanden fordi fangsttala for dei seinare åra er svært usikre, men alle metodar tilseier at gytebestanden framleis er godt under B_{lim} . Grensa for god reproduksjonsevne (B_{pa}) er vurdert å vere 150 000 tonn. Dagens fiskemønster fører til høg fiskedød for eitt- og toåringer, slik at berre om lag 15 prosent av eittåringane overlever til dei er tre år. 1996-årsklassen har vore sterkt, men på grunn av stort fiskepress har det ikkje lukkast å få bygd opp att gytebestanden. Sidan 1997 har alle årsklassar vore svake eller middels, og årsklassane 1997, 2000, 2002, 2004 og 2006-2008 er dei svakaste som er registrert. Det er difor ikkje venta at gytebestanden vil auke over 150 000 tonn i nærmeste framtid, sjølv om fiskedødsraten vert kraftig redusert.

Etter dei gode årsklassane av hyse i 1999 og 2000 har det vorte lenger mellom dei gode, og berre 2005 og 2009-årsklassen kan reknast som middels gode årsklasser. Dei andre er til dels

svært svake. Gytebestanden er i 2010 vurdert til å vere omlag 194 000 tonn, og såleis over B_{pa} på 140 000 tonn. Fiskedødsraten i 2009 vart vurdert til å vere 0,23 og dette er mindre enn den F som er lagt til grunn i forvaltingsregelen mellom Noreg og EU ($F=0,3$).

Gytebestanden av kviting er litt høgare i 2009 enn i 2008, men er lågare enn gjennomsnittet. Fiskedøden var på sitt lågaste i 2005 og har sidan auka litt, men er framleis berre litt over 0,3. Bestandsberekinga er usikker.

Fiskedødsraten for raudspette har vorte kraftig redusert dei siste åra og gytebestanden aukar. Uttaket av bestanden er rekna som berekraftig og gytebestanden er over grensa for god reproduksjonsevne.

Rådgjeving

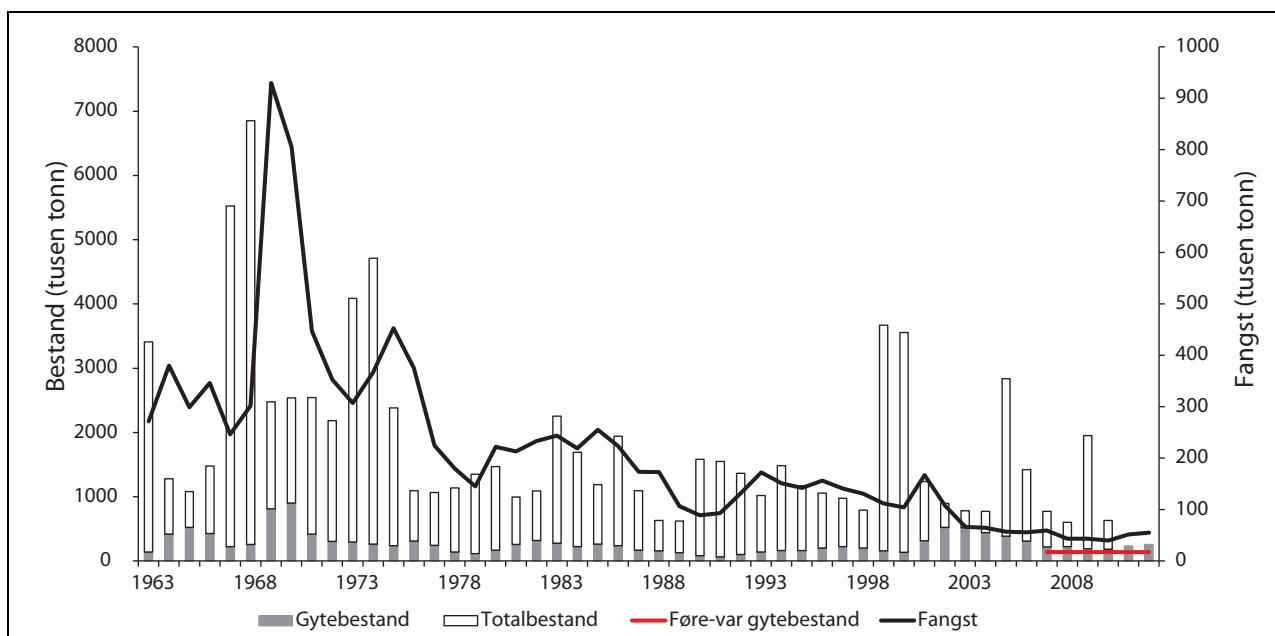
ICES si tilråding etter den vedtekne haustingsregelen gjev eit torskefiske på knapt 32 000 tonn. Med bakgrunn i den vesle bestanden og den dårlege rekrutteringa dei siste åra, vil det ikkje vere råd å bygge opp igjen gytebestande til over B_{pa} i starten av 2012, sjølv med null-fangst i 2011. For hyse er òg tilrådinga frå ICES å følgje haustingsregelen, noko som gjev eit fiske mindre enn 42 000 tonn. For kviting bør fangsten ikkje vere høgare enn 17 000 tonn. Tilrådinga frå ICES for raudspette for fiske i 2012 er å følgje første steget i den vedtekne forvaltingsplanen. Dette gjev eit uttak på < 84 400 tonn.

Tabell 4.13 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av torsk i Nordsjøen sidan 1996¹

År	Råd fra ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	80 prosent av F(94) = 0,7	141	130	198	104
1997	80 prosent av F(95) = 0,65	135	115	174	91
1998	F(98) burde ikke overstige F(96)	153	140	180	76
1999	F = 0,60 for å bygge opp att SSB	125	132	137	73
2000	F mindre enn 0,55	< 79	81	95	49
2001	Lågast mogleg fangst	0	48,6	76	39
2002	Lågast mogleg fangst	0	49,3	81	47
2003	Ikkje fiske	0	27,3	76	43
2004	Ikkje fiske	0	27,3	53	40
2005	Ikkje fiske	0	27,3	52	36
2006	Ikkje fiske	0	23,2	53	35
2007	Ikkje fiske	0	20	66	43
2008	Utnyttast i tilhøve til føre-var grenser	< 22	22,2	84	58
2009	Ikkje fiske	0	28,8	91	69
2010	Forvaltingsplan (F 65% av F ₂₀₀₈)	< 40,3	33,6		56
2011	Sjå scenarier	-	26,8		49 ²
2012	Forvaltingsplan (F 45% av F ₂₀₀₈)	31,8	26,4		

¹ Fangst inkluderer totalt estimert uttak, og gytebestand i ICES Subarea IV, Divisjon VIId og IIIa² Framskrivning

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

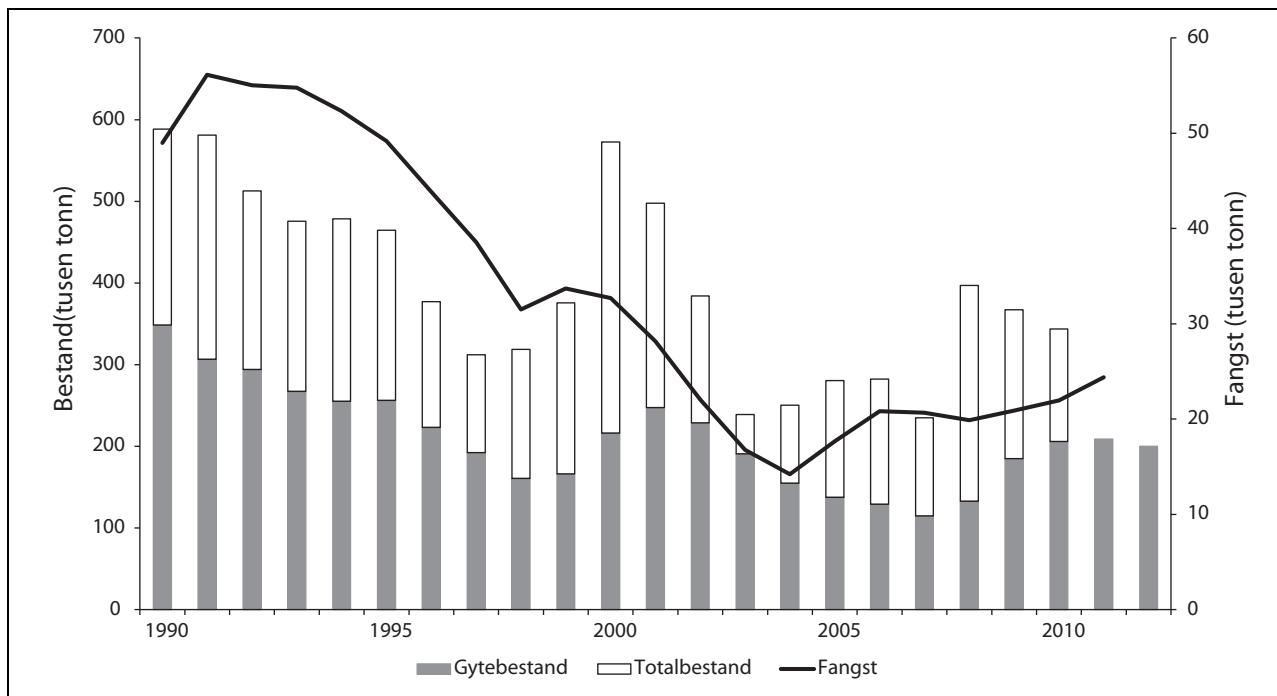
Figur 4.14 Utviklinga i bestand og fangst av hyse i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2011 og 2012 er prognosar.

Tabell 4.14 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av hyse i Nordsjøen (ICES Subarea IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1996	Må ta omsyn til blanda fiskeri		120	154	202
1997	Må ta omsyn til blanda fiskeri		114	138	226
1998	Ingen auke i F	100,3	115	128	203
1999	Reduser F(95–97)med 10prosent	72	88,6	111	157
2000	F mindre enn F_{pa}	< 51,7	73	100	135
2001	F mindre enn F_{pa}	< 58	61	165	311
2002	F mindre enn F_{pa}	< 94	104	101	512
2003	Ingen fangst av torsk	0 torsk	52	76	500
2004	Blandingsfiske vurderingar	0 torsk	85	65	429
2005	Blandingsfiske vurderingar	92	66	57	371
2006	Blandingsfiske vurderingar	39	52	55	296
2007	Blandingsfiske vurderingar	55,4	55	61	216
2008	Blandingsfiske vurderingar	49,3	46	42	210
2009	Blandingsfiske vurderingar	44,7	42	41	178
2010	Blandingsfiske vurderingar	38	36	38	194
2011	Sjå scenarier	-	34		212 ²
2012	EU-Noreg forvaltingsplan	<41,6	39,1		

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og Skagerrak.

² Framskrivning

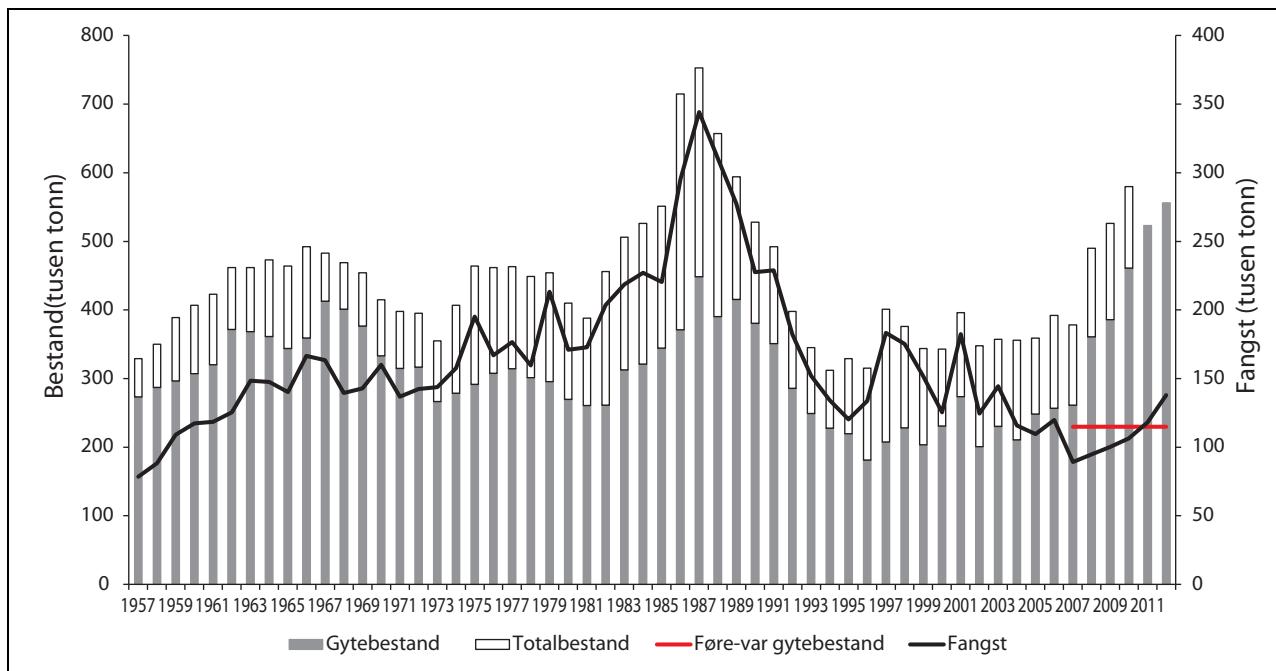
Figur 4.15 Utviklinga i bestand og fangst av kviting i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2011 og 2012 er prognosar. ICES har ikkje definert føre-var-grense for denne bestanden.

Tabell 4.15 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kviting i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		67	69	224
1997	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		74	54	193
1998	Ingen auke frå 1996 nivået	54	60	40	162
1999	Minst 20 prosent reduksjon av F(95–97)	40,4	44	55	169
2000	Lågast mogleg fangst	0	30	55	217
2001	60 prosent reduksjon av F(97–99)	19,4	30	43	247
2002	F ikkje større enn 0,37	< 33	32	40	228
2003	Ingen fangst av torsk		16	38	189
2004	Ingen fangst av torsk	Inga auke	16	25	153
2005	Ingen fangst av torsk	52	28,5	22	136
2006	Ingen fangst av torsk	< 17,3	23,8	27	126
2007	Ingen fangst av torsk	< 15,1	23,8	24	109
2008	Ingen fangst av torsk	< 15,1	17,9	22	121
2009	Ingen fangst av torsk	< 11	15,2	20	171
2010	Ingen fangst av torsk	< 6,8	12,9	22	180
2011	Ingen fangst av torsk	< 9,5	14,8		173 ¹
2012	Interim forvaltingsplan	<17.1	17,1		

¹ Framskrivning

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

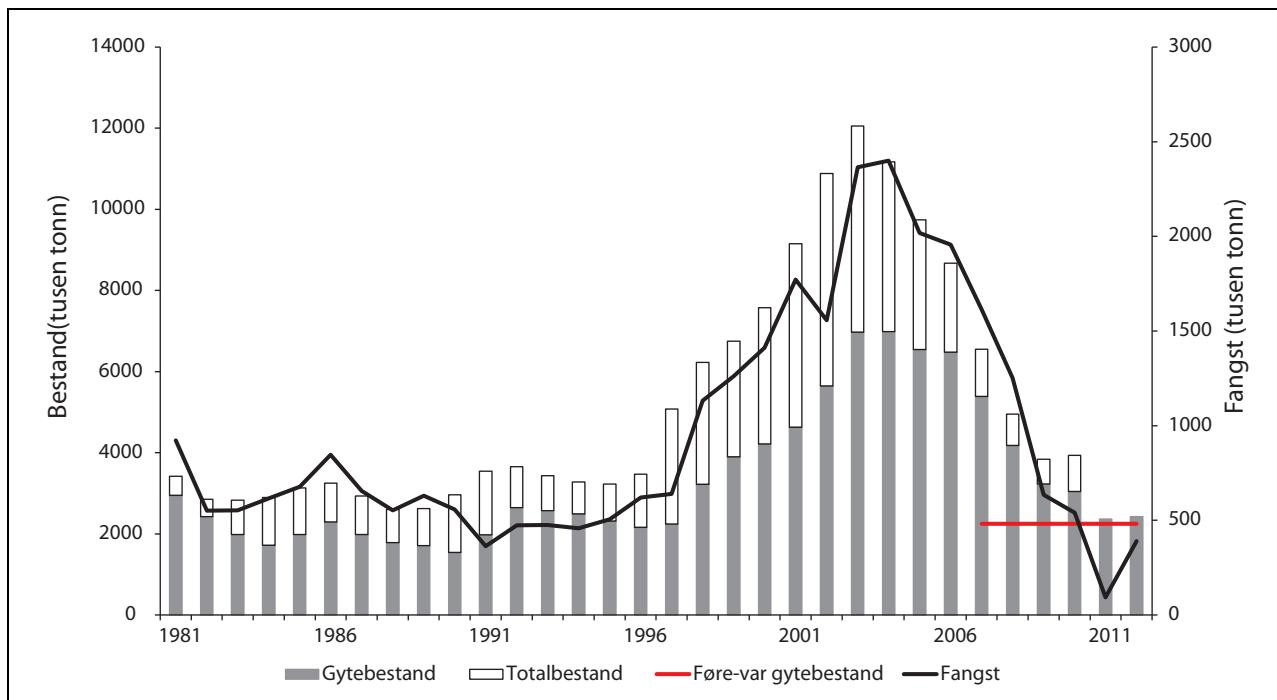

Figur 4.16 Utviklinga i bestand og fangst av raudspette i Nordsjøen. Tala for fangst og gytebestand i 2011 og 2012 er prognosar.

Tabell 4.16 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av raudspette i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Reduksjon i F på 40prosent	61	81	82	180
1997	Reduksjon i F på 20prosent	80	91	83	207
1998	F=0,3	82	87	72	227
1999	F=0,3	106	102	81	202
2000	F=0,3	95	97	81	229
2001	F=0,26	78	78	82	272
2002	F < F _{pa}	< 77	77	70	199
2003	F=0,23	60	73	67	229
2004	Gjenoppbyggingsplan		61	61	209
2005	Gjenoppbygg SSB > B _{pa} i 2006	35	59	56	246
2006	Gjenoppbygg SSB > B _{pa} i 2007	48	57	58	256
2007	Gjenoppbygg SSB > B _{pa} i 2008	< 32	50	50	260
2008	Gjenoppbygg SSB > B _{pa} i 2009	< 35	49	49	359
2009	Avgrens totale landingar til 55 500 tonn	< 55,5	55,5	55	380
2010	Avgrens totale landingar til 63 825 tonn	< 63,8	63,8	61	435
2011	Sjå scenarier	64,2	73,4		482 ¹
2012	Første steg i forvaltingsplan	84,4	84,4		

¹ Framskrivning

Figur 4.17 Utviklinga i bestand og fangst av kolmule. Tala for fangst og gytebestand i 2011 og 2012 er prognosar.

4.2.12 Kolmule

Kolmulebestanden i det nordaustlege Atlanterhavet består truleg av to hovudkomponentar; ein nordleg som har si utbreiing i Norskehavet og sør-over til sørvest av Irland, og ein sørleg som held til i Biscaya og vidare sørover mot Gibraltar og Nord-Afrika. Det er uklårt kor mykje desse komponentane blandar seg under gyting og beiting, difor vert all kolmule sett på som ein felles bestand i bestandsutrekningane og rådgjevinga i ICES.

Fisket

Hovudfisket føregår om våren på gytefelta langs eggakanten vest av Dei britiske øyane og ved Færøyane. Noreg opererer her med ringnotsnurparar utstyrt for flytetråling. Fangst av kolmule har og føregått på beiteområda i Norskehavet om sommaren, òg då med flytetrål. Dette fisket har dei seinare år praktisk talt falle bort. Elles tek industritrålflåten kolmule gjennom heile året i Norskerrenna.

Internasjonal fangststatistikk frå 2011 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 95 000 tonn (Figur 4.17).

Utrekningsmetodar

For kolmule vert det brukt ein SMS (Stochastic Multi-Species)-modell til å rekne ut bestandsni-

vået. I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) og aldersgrupper frå tre akustiske tokt. Denne modellen har vore brukt dei siste fem åra.

Bestandsgrunnlaget

Kolmulebestanden nådde toppen i 2003, og er no raskt på veg nedover (Figur 4.17). På midten av 1990-talet byrja kolmulebestanden å produsere ei rekke årsklasser som var fleire gonger sterke enn det som tidlegare var observert. Dette førte til ei mangedobling av bestandsstorleiken og ei tilsvarande auke i fangstkvantumet. Situasjonen med sterke årsklasser år etter år ser ut til å vere dramatisk endra og årsklassene som vart gytt i 2005 – 2009 ser ut til å vere blant dei svakaste som er observert. Gytebestanden var like over førevar-grensa på 2,25 millionar tonn i 2010 og er venta å vere på dette nivået i 2011.

Rådgjeving

Etter ein svært langvarig forhandlingsprosess vart kyststatane (Noreg, EU, Færøyane og Island) den 16. desember 2005 samde om forvaltinga og fordelinga av kolmule frå 2006 og framover. Denne sameinte planen vart revidert i 2008 og vurdert av ICES i 2009. Den reviderte forvaltingsplanen vart stadfesta av ICES å vere i samsvar

Tabell 4.17 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kolmule sidan 1996

År	Råd fra ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Føre-var TAC for kombinert bestand	500	650 ¹	646	2153
1997	Føre-var TAC for kombinert bestand	540		672	2237
1998	Føre-var TAC for kombinert bestand	650		1125	3207
1999	Fangstar over 650 000 t vil ikke vera berekraftig i det lange løp	650		1256	3877
2000	F må ikke overstige foreslått F_{pa}	800		1412	4168
2001	F må ikke overstige foreslått F_{pa}	628		1780	4551
2002	Gjenoppbyggingsplan	0		1556	5546
2003	$F < F_{pa}$	600		2321	6836
2004	Oppnå 50 prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	925		2378	6772
2005	Oppnå 50 prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	1075		2027	6210
2006	F gamal forvaltingsplan	1500	2100 ²	1966	5933
2007	$F < F_{pa}$	980	1847 ³	1612	4631
2008	$F < F_{pa}$	835	1250 ⁴	1246	3255
2009	Halde bestanden over B_{pa}	384	606 ⁵	636	2096
2010	Følg den avtalte forvaltingsplanen	540	548	539	1339
2011	Følg den avtalte forvaltingsplanen	40	40 ⁶		796 ⁷
2012	Følg den avtalte forvaltingsplanen	391	391		

¹ NEAFC forslag for NEAFC region 1 og 2² Avtalt TAC mellom kyststatane på 2 mill t og i tillegg tildeling til Russland i int.farvatn på 100 000 t³ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,7 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland på 147 000 t⁴ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,1 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland⁵ Avtalt TAC mellom kyststatane på 0,59 mill t og i tillegg tildeling til Russland 16 000 t⁶ Avtalt TAC mellom kyststatane på 40 000 tonn, i tillegg Russisk fangst som dei unilateralt fastsette på ca 20 000 tonn⁷ Framskrivning

med føre-var-prinsippet. Målet er at gytebestanden skal vere høgare enn føre-var-grensa (2,25 mill. tonn).

ICES gjev si tilråding for fisket i 2012 ut frå den vedtekne haustingsregelen, som gjev eit fiske på 391 000 tonn. Det er uråd å unngå nedgang i bestanden dersom rekrutteringa ikkje vert høgre.

Del IV
Fisket etter avtalane i 2010 og 2011

5 Fisket etter avtalane i 2010 og 2011

5.1 Den felles forvaltninga

I omtalen av fisket etter avtalane for 2010 og 2011 er hovudvekta lagt på i kva grad Noreg og dei partane som får tildelt kvotar i norske område, faktisk utnyttar desse kvotane. Først presenterer vi dei norske kvotane i sonene til andre statar og utnyttinga av desse, jf. pkt. 5.2 nedanfor. Deretter, i punkt 5.3, presenterer vi kvotane andre statar har i norske område og utnyttinga av desse. Kommentarane til kvoteutnyttinga omfattar berre åra 2010 og 2011.

I dei neste avsnitta vert omgrepet «felles forvaltning» nytta om ein del sentrale fiskebestandar. Felles forvaltning tyder at to eller fleire land/samanslutningar av land har avtala å forvalte ein bestand saman, fordi bestanden finst i sonene til fleire land. Dette inneber at det i dei årlege kvote-forhandlingane vert avtalt ein totalkvote for bestanden, som vert fordelt på dei aktuelle avtalepartane.

5.2 Norsk utnytting av kvotar

I avsnitt 5.2 og 5.3 er kvotane henta frå dei årlege kvoteavtalane, med eventuelle oppdateringar. Fangsttala er baserte på landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet eller på dei fartøya som har rapportert fiska frå dei ulike jurisdiksjonsområda. Dette er anten til Fiskeridirektoratet eller til ansvarlege i tredjeland, det vil seie styresmaktene i kyststaten. Rapporterte fangsttal frå fiskefelta kan avvike frå tala i landings- og sluttsetelstatistikken som viser utlossa kvanta. Symbolet (–) i tabellane tyder anten ingen fangst eller ingen kvote.

Noreg – Russland

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av artane torsk, hyse, blåkveite og lodde. Noreg sine kvotar (etter overføringer til tredjeland) og fangstar av desse bestandane går fram av tabell 5.1. Delar av

Tabell 5.1 Oversikt over norske kvotar (etter overføring til tredjeland) og fangst på fellesbestandane i Barentshavet

Art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ³ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	282 729	337 269	283 447 ²	338 463 ²
Hyse	122 859	155 470	123 385	158 293
Blåkveite	7650	7650	7700	8273
Lodde	245 000	275 000	245 529	271 331

¹ Kvotetala inneholder kvotar avsett til forsking. For åra 2010 & 2011 vart det avsett 7 000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål. Avtalen for 2010 og 2011 opna vidare for å avsetje 4000 tonn hyse til forskings- og forvaltningsformål. Noreg avsette 2000 tonn hyse og 2000 tonn gjekk såleis inn i disponibel kvote for norske fartøy. I 2010 og 2011 vart det overført 30 000 tonn og 48 000 tonn lodde frå Russland til Noreg i byte mot 10 000 tonn og 15 000 tonn norsk vårgytande sild.

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjer i 2010 og 2011 høvesvis 1241 tonn og 1393 tonn, men ein reknar med at heile avsetninga på 7000 tonn vart teken.

³ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 06.03.2012 og inneholder forskingsfangst.

dei norske kvotane for desse bestandane kan fiskast i russisk økonomisk sone, sjå tabell 5.2.

Torskekvoten nord om 62°N vart så vidt overfiska i 2010 og 2011. Den uregistrerte delen av rekreasjonsfisket er lagt til tala og ein legg vidare til grunn at heile avsetninga på 7 000 tonn vert teken og dermed enda utnyttingsgraden på 100,2 og 100,3 prosent. Utnyttingsgraden for hyse var på om lag 101,4 prosent i 2010, medan den i 2011 var på 101,8 prosent. Kvoten vart altså noko overfiska. Bakgrunnen for dette er samansett. Mellom anna vart hysa lettare tilgjengeleg enn venta, og trålarane og dei konvensjonelle havfiskefartøya kunne i større grad enn tidlegare gå på eit reint hysefiske. Loddekvote vart godt nytta i 2010, og det stod igjen om lag 3 700 tonn i 2011.

Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen vart i 2009 einige om ein totalkvote på 15 000 tonn blåkveite i tre år framover, og ein fordelings-

Tabell 5.2 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	140 000	140 000	151	565
Hyse	30 000	30 000	82	663
Blåkveite	7650	7650	-	1
Reker	2500	2500	16	-
Grønlandssel	7000	7000	160	200
Lodde	245 000	270 000	408	67 741
Steinbit	2200	2200	1	6
Flyndre	500	500	-	-
Bifangstkvote	500	500	6	2

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 15.03.2012

nøkkelen som gav Noreg ein kvote på 7650 tonn blåkveite. Denne kvoten vart overfiske med 7 og 8 prosent i 2010 og 2011.

Generelt har trålarane og andre havfiskefartøy fastsette kvotar praktisk talt utan overregulering, og dei held seg stort sett innanfor desse kvotane. Kystfiskeflåten består av mange fartøy som stadig vert meir effektive. Varierande grad av deltaking i fisket i kystflåten gjer det nødvendig å regulere fisket med såkalla overregulering. Overregulering er differansen mellom summen av maksimal-/fartøykvotane og gruppekvoten. Overreguleringa vert uttrykt i prosent av gruppekvoten, differansen vert omtalt som overregulering. Dersom summen av maksimal-/fartøykvotane er 13 000 tonn og gruppekvoten er 10 000 tonn, er overreguleringa 30 prosent. Tilgangen på fisk kan variere frå år til år, mellom anna på grunn av værforhold langs kysten. Dersom fiskeristyresmaktene bommar med graden av overregulering for kystfiskeflåten og ikkje greier å korrigere dette i tide, kan det føre til at dei fastsette kvotane vert overfiska. Ulike forhold kan òg føre til at kvotane ikkje vert fiska eller utnytta fullt ut.

Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 26.03.2012. Fangstala for lodde og sel inneheld forskingsfangst.

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone (RØS) går fram av tabell 5.2. Med unntak av

Tabell 5.3 Norske kvotar (etter overføringer til EU og tredjeland) og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen¹

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	5607	4729	4495	4886
Hyse	7366	6918	1026	1210
Sei	55 733	48 596	52 717	47 077
Kviting	450	1293	151	28
Raudspette	4168	4538	1090	1223
Makrell	180 424	182 827	233 957 ³	208 080 ⁴
Nordsjösild	50 954	57 154	50 117	60 858

¹ Norsk totalkvote og fangst inklusive forskingsfangst.

² Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25.03.2012. Fangstala for sei og sild er både frå ICES-område IIIa og IV, medan makrelltala er frå ICES-område IIa, IIIa ,IV og VIa.

³ Ufisika kvantum i 2009 vart overført til 2010.

⁴ Inkludert overføring frå 2010

lodde nytta Noreg lite av sonetilgangen i RØS i 2010 og 2011. Noreg kunne fiska heile loddekvoten i RØS.

Ingen fartøy er registrert med rekefangst i 2011. Når det gjeld grønlandssel var det eitt norsk fartøy som gjekk til Austisen for å fangste i 2010 og 2011.

Noreg – EU

Fellesbestandane

Noreg og EU har felles forvaltning av artane torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell i Nordsjøen, sjå tabell 5.3. Delar av dei norske kvotane for konsumfiskbestandane kan fiskast i EU si sone av Nordsjøen, sjå tabell 5.4.

I 2011 vart kyststatane ikkje einige om forvalting av makrell. Noreg og EU vart difor einige om ein bilateral avtale om forvaltning av makrell. Norsk kvote etter overføring vart 182 827 tonn makrell i 2011. Frå og med 2011 er det innført kvo-tefleksibilitet over årsskiftet i fisket etter makrell.

Makrell- og sildekvitane vert fordele mellom ringnotfartøya, trålarane og kystfartøya. Fangsttala inneheld ikkje norsk bifangst frå industritrål-fisket. Bifangstane varierer frå år til år i storleik og art.

Tabell 5.4 Oversikt over Noreg sine kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar i EU sitt farvatn, og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
EU¹:				
Makrell	115 000	182 827	113 757	112 604
Sild ²	47 647	50 000	36 530	46 430
Augepål	6000	0	6907	19
Kolmule	148 602	6847	139 831	6949
Tobis	27 500	20 000	27 542	19 383
Brisling	10 000	10 000	11 121	10 036
Hestmakrell	3600	3550	625	3863
Torsk ²	5704	4563	1304	1680
Hyse ²	8073	7625	454	365
Sei ²	56 613	49 476	26 230	18 148
Blålange	150	150	146	100
Lange ²	6140	6140	5433	3856
Brosme ²	2923	2923	2762	2149
Kviting ²	790	1483	38	8
Raudspette ²	4268	4538	987	1259
Sjøtunge	50	50	2	2
Blåkveite	350	350	131	492
Kombinert kvote	140	140	201	247
Andre artar	2720	2720	500	605
EUGRL, Vest-Grønland:³				
Blåkveite	800	800	842	588
Kveite	75	75	5	-
Skolest/Isgalt o.a. ⁴	120	120	24	20
Torsk ⁵	500	-	-	-
EUGRL, Aust-Grønland:³				
Reker	3100	3100	721	33
Blåkveite	824	824	191	-
Kveite	75	75	-	-
Uer ⁶	1500	-	1500	-
Lodde	-	7965	-	7965

¹ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 23.03.2012. Alle artar er fangst i EU-sona bortsett frå makrell i ICES-område IIa, IIIa & IV, og sei og sild ICES-område IIIa & IV.

² For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene. Av den samla kvoten for lange og brosme kan inntil 25 prosent vere bifangst (maksimalt 3 000 tonn).

³ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 26.03.2012, og Grønlands Fiskerilicenskontrol per 27.12.2011

⁴ For begge åra har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 120 tonn skolest/ismalt.

⁵ For 2010 har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 500 tonn torsk. Ingen kvote i 2011.

⁶ Kvoten på uer ved Aust-Grønland kan òg fiskast i internasjonalt farvatn og EU-sona.

Norske kvotar i EU sitt farvatn og tildelte kvotar fra EU i grønlandske farvatn (EUGRL), med tilhøyrande fangstar

Noreg fekk i 2010 og 2011 tildelt kvotar av blåkveite, kveite og uer for fiske i grønlandsk sone både av EU og Grønland. Noreg fekk i tillegg tildelt kvotar av torsk fra EU og Grønland for fiske i grønlandsk sone i 2010. Grønlandske reguleringar skapte vanskar for norske fartøy å nytte kvoten fra EU, Noreg har difor dette kvantumet til gode for bruk ved eit seinare høve.

For desse artane er det i denne meldinga berekna at kvoten fra Grønland vert utnytta først (sjå tabell 5.6). Eventuelle fangstar ut over grønlandkvotane vert avrekna mot Noreg sine kvotar tildelte av EU (sjå tabell 5.4).

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar i EU-farvatn og tildelte kvotar fra EU i grønlandske farvatn, med tilhøyrande fangstar, går fram av tabell 5.4. På grunn av tilstanden til bestanden kunne norske fartøy i 2010 berre fiske 6000 tonn augepål, og i 2011 har Noreg ikkje hatt kvote på augepål. Sidan 2009 har Noreg fiska tobis i EU-sona i byte mot torskekvote i Barentshavet.

Etter at kyststatane vart samde om forvaltning av kolmule i desember 2005, fekk Noreg auka tilgang i EU-farvatn. I tillegg til fiske i EU-sona, fiska norske fartøy desse åra kolmule i internasjonalt farvatn vest av Dei britiske øyane, i færøysk sone og i NØS sør om 62°N. I følgje norske sluttsetelta fiska dei norske fartøya totalt 194 308 tonn kolmule i 2010 og 20 540 tonn i 2011 i desse områda.

Den norske makrellkvoten i EU-farvatn vart därleg utnytta i 2009. Dette hadde samanheng med at norske fartøy som fiska makrell vart bedne om å forlate EU-farvatn 1. oktober 2009. På den bakgrunn har forvaltninga lagt til rette for at det resterande kvantumet kunne fiskast i 2010. På bakgrunn av konflikten mellom Noreg og EU om norske fartøy sin tilgang til å fiske i EU-sona forhandla partane seg fram til eit nytt tilgangsregime for makrell. I følgje denne avtalen kan norske fartøy i 2010 fiske inntil 115 000 tonn i EU-sona i ICES statistikkområde IVa, derav inntil 11 626 tonn kan fiskast i EU-sona i ICES statistikkområde IIa, VIa (nord for 56°30'N) og VII d, e, f og h. Noreg sin kvote i EU-farvatn vart i 2010 tilnærma oppfiska. I 2011 fekk Noreg høve til å fiske heile sin kvote i EU-sona.

Blålange, lange, brosme, pigghå, brugde og håbrann kunne òg fiskast i Nordsjøen. Kombinert-kvoten gjaldt linefiske etter havmus, mora, skjelbrosme, isgalt og skolest.

Kvoten «andre artar» omfattar fiske på artar det ikkje er fastsett kvotar for til Noreg i EU-sona.

Når det gjeld dei tildelte kvotane i grønlandske farvatn, vert desse slått saman med kvotane som Noreg får tildelt av Grønland. I denne meldinga vert den norske fangsten kvoteavrekna kvoten tildelt frå EU sist, men det er ingen avtale som seier at det er slik det skal gjerast.

Inntil 2005 har eit element i den årlege kvoteavtalen mellom Norge og EU vore ei overføring av lodde i den grønlandske fiskerisona til Noreg. Kvoten måtte fiskast innan kalenderåret, og vart i 2004 fastsett til 15 000 tonn. Dette loddekvantumet har referanse til Grønland sin del i «trepartsavtalen». På grunn av den spesielle biologiske situasjonen i 2004 var det vanskeleg å beregne bestanden og TAC vart sett til 335 000 tonn lodde. Dermed vart det ikkje samsvar mellom loddekvoten til Grønland på 36 850 tonn og kvantum overført til EU. EU hadde dermed ikkje stor nok loddevote for å oppfylle si plikt overfor Noreg. Dette førte til at Noreg og EU vart einig om ei løysing der overføringa av lodde i den grønlandske fiskerisona vart redusert til 7 035 tonn i 2004. Noreg har sidan då hatt 7 965 tonn lodde til gode. I 2011 vart det igjen opna for eit sommarloddefiske, og Noreg fekk då overført 7965 tonn lodde frå EU.

Noreg – Færøyane

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i færøysk sone går fram av tabell 5.5.

Grunna usemjø i makrellforvaltninga vart det ikkje inngått ein bilaterale avtale mellom Noreg

Tabell 5.5 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i færøysk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Lange/ blålange	2425	-	823	-
Brosme	1774	-	1169	-
Sei	101	-	27	-
Makrell	2000	-	-	-
Hestmakrell	50	-	-	-
Kolmule	12 995	1672	1735	-
Andre artar	855	-	58	-

¹ Vaktar- og Bjargingartænastan på Færøyane per 10.01.2012.

og Færøyane i 2011. Det vart inngått kyststatsavtale om forvaltning av kolmule. Noreg fikk høve til å fiske 1672 tonn kolmule i færøysk sone i 2011.

I 2010 kunne fisket etter botnfisk drivast med garn og line, men sei kunne også fiskast med trål. Kvoten av andre artar kunne berre fiskast som bifangst. Samla vart det fiska 2077 tonn botnfisk i færøysk sone i 2010. Dette gjev ein utnyttingsgrad på om lag 40 prosent i 2010.

Noreg hadde ei relativt låg utnytting av kvotane i færøysk sone i 2010. Dette kan mellom anna sjåast i samanheng med høge torske- og hysekvotar i norsk sone og at kvoteavtalen ikkje vart inngått før i januar 2010 slik at lineflåten allereie hadde valt andre alternativ.

Norske ringnotfartøy brukar å fiske kolmule i færøysk sone mot slutten av kolmulesesongen, det vil seie i april/mai. Norske fartøy fiska 1735 tonn i 2010. Det vart ikkje fiska kolmule i færøyske sone i 2011.

Noreg – Grønland

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandske sone i 2010 og 2011 går fram av tabell 5.6. I tillegg kan norske fartøy fiske i grønlandske sone på kvote tildelt av EU (sjå tabell 5.4). Det deltok tre trålarar i fisket både i 2010 og 2011. I fisket etter blåkveite

Tabell 5.6 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandske sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Vest-Grønland:				
Blåkveite	900	900	900	900
Aust-Grønland:				
Blåkveite	275	275	275	145
Kveite	235	235	51	66
Uer	700	700	787	700
Vest- og Aust-Grønland:				
Torsk	750	750	310	800

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 15.02.2012

ved Aust-Grønland deltok eitt linefartøy og to trålarar i 2010, medan to linefartøy og to trålarar deltok i 2011.

I 2010 var det 15 fartøy som tilfredsstilte krava til deltaking i rekefisket ved Aust-Grønland, medan det i 2011 var 13 (kvoten er tildelt av EU, sjå tabell 5.4). Totalt fire fartøy deltok i rekefisket i 2010, medan eit fartøy deltok i 2011.

Noreg fekk ikkje uer- og torskekvote frå EU i 2011. Heile kvoten frå Grønland og EU kunne fiskast i internasjonalt farvatn.

I fisket etter kveite ved Aust-Grønland er det berre høve til å fiske med line. I 2010 deltok berre eit fartøy, medan to deltok i 2011. I begge åra var det fritt fiske innanfor totalkvoten.

Før 2003 har det ikkje vore mogleg å utnytte torskekvoten som følgje av den dårlige bestandsituasjonen for torsk ved Grønland. I 2010 vart utnyttingsgraden berre 41 prosent, medan kvoten i 2011 vart overfiska med 50 tonn.

Noreg – Island, om fisket etter botnfisk og lodde i islandsk sone

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone går fram av tabell 5.7. I tillegg til kvoten på 500 tonn botnfisk hadde norske fartøy også høve til å ha inntil 25 prosent bifangst av andre artar. Noreg utnytta botnfiskkvotane ved Island godt i både 2010 og 2011.

Tabell 5.7 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Brosme, lange, blå- lange			500	500
Kveite		-		4
Uer		-		10
Anna		-		56
Lodde ²	30 671	49 926	30 805	46 171

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 23.03.2012.

² Sesongen 2010/2011 og 2011/2012

Tabell 5.8 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2010/2011 og 2011/2012

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012
Totalt	48 611	105 276	30 805	104 664
derav Grønland	27 600	69 165	-	58 493
derav Jan Mayen	27 600	80 865	-	-
derav Island	30 671	49 926	30 805	46 171

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 23.03.2012.

Noreg – Grønland – Island: lodde ved Jan Mayen, Grønland og Island

I følgje den gjeldande trepartsavtalen (fiskeriavtalen) for lodde varer sesongen for loddefisket fra 20. juni til 30. april. Det er likevel ikkje tilleit for norske fartøy å drive fiske etter 15. februar i islandsk sone.

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2010/2011 og 2011/2012 går fram av tabell 5.8.

For sesongen 2010/2011 vart førebels TAC fastsett til 200 000 tonn 25. november 2010. Norsk kvote var samansett av 16 000 tonn frå trepartsavtalen, der 5600 tonn kunne fiskast i IØS, og 21 011 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet. Sidan endeleg TAC for sesongen 2009/2010 vart sett høgare enn førebels TAC, fekk Noreg ein tilleggskvote på 1600 tonn, der 560 tonn kunne fiskast i IØS.

27. januar 2011 vart TAC auka frå 201 100 tonn til 325 000 tonn. Den norske totalkvoten vart då auka med 10 000 tonn der 3500 tonn kunne fiskast i IØS.

Til saman vart det fiska 30 805 tonn av totalt 33 ringnotfartøy. Norsk kvote vart sesongen 2010/2011 totalt 48 611 tonn lodde, der 30 671 tonn kunne fiskast i IØS.

For sesongen 2011/2012 vart førebels TAC fastsett til 732 000 tonn juli 2011. Norsk kvote var samansett av 58 560 tonn frå trepartsavtalen, der 20 496 tonn kunne fiskast i IØS og 24 411 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet. I tillegg fikk Noreg eit kompensasjonstillegg på 11 700 tonn frå førre sesong, der 4095 tonn kunne fiskast i IØS. Noreg hadde og eit

kvantum på 7 965 tonn lodde til gode frå EU frå loddesesongen 2004 som utelukkande kunne fiskast i Grønlands fiskerisone og fiskerisona ved Jan Mayen. Til saman kunne Noreg fiske 102 636 tonn lodde, der 49 002 kunne fiskast i IØS.

Loddefisket ved Grønland og Jan Mayen starta 8. juli medan loddefisket ved Island opna 1. oktober. 26. januar 2012 vart TAC auka frå 732 000 tonn til 765 000 tonn lodde. Norsk kvote auka då med totalt med 2 640 tonn der 924 tonn kunne fiskast i IØS.

43 fartøy deltok i fisket i Grønland si sone sommaren 2011, medan 61 fartøy deltok i fisket i IØS i januar og februar 2012. Det vart fiska totalt 104 664 tonn lodde sesongen 2011/2012.

Tabell 5.9 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	155	124	65	78
Hyse	93	88	81	125
Kviting	19	19	10	8
Raudspette	187	159	49	215
Sild ²	4515	4001	3282	116
Makrell	3000	3000	1236	674
Brisling	3900	3900	914	709
Reker	4567	3882	2601	2701

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25.03.2012

² Inntil 20 prosent av sildekvoten i Skagerrak i 2010 kan fiskast i Nordsjøen. I 2011 kan inntil 50 prosent av sildekvoten i Skagerrak fiskast i Nordsjøen.

Noreg – EU (Sverige – Danmark), om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan fiskast i Skagerrak. Dei andre artane i Skagerrakavtalen kan fiskast både i Skagerrak og Kattegat.

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.9. Dei viktigaste fiskeria for Noreg i Skagerrak er fisket etter reker og sild. Fangstane av torsk i tabellen omfattar berre fisket utanfor grunnlinja. I 2010 vart det fiska 310 tonn torsk innanfor grunnlinja, medan det tilsvarande talet for 2011 var 342 tonn.

Desse kvotane vart fastsette i den bilaterale kvoteavtalen mellom Noreg og EU. I 2010 og 2011 var det høve for norske fartøy til å fiske inntil 3000 tonn makrell i Skagerrak.

I 2010 og 2011 vart sildekvoten delt med 1000 tonn til kystgruppa og det resterande kvantumet til ringnotgruppa. Kystbrislingflåten fiska om lag 23 prosent i 2010 og 18 prosent i 2011 av brislingkvoten på 3900 tonn. Kystreketrålarane utnytta 57 prosent av kvoten i 2010, og 70 prosent i 2011.

Norsk fiske i det nordvestlege Atlanterhavet

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet går fram av tabell 5.10. Det har ikkje vore fastsett loddekvote i NAFO-underområde 3NO sidan 1992. Då hadde Noreg ein loddekvote på 9000 tonn. Dei seinaste åra har det òg vore forbod mot torskefiske, men i 2010 vart det opna for eitt torskefiske i underområde 3M etter elleve års moratorium. Den norske kvoten utgjorde 509 tonn. I 2011 vart torskekvoten sett til 925 tonn. I 2000 fiska norske fartøy for første gong uer i NAFO-underområde 1F. Det er ikkje fastsett uerkvote i dette området. Noreg har òg høve til å fiske mellom anna blåkveite i NAFO-underområde 3LMNO under «others-kvoten».

Rekefisket i NAFO tok til våren 1993, då norske reketrålarar saman med reketrålarar frå Færøyane og Grønland starta fiske på rekefelta ved Flemish Cap. Rekefisket ved Flemish Cap utvikla seg på 1990-talet til å verte eit viktig driftsalternativ for rekeflåten ved sida av fisket ved Grønland. Rekefisket vart innsatsregulert i 1996. Omfanget av dette fisket har vorte mindre då tal på norske trålarar med reketråling som einaste driftsalternativ i mellomtida har gått sterkt attende. Norske

Tabell 5.10 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	509	925	519	1117
Lodde	-	-	-	-
Uer	-	-	-	-
Reker 3M	-	-	-	-
Reker 3L	334	214	325	-

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25.03.2012.

fartøy hadde i NAFO-underområde 3M høve til å fiske reker i 992 døgn i 2010. Fisket kunne utøvast med opptil 32 fartøy. På grunnlag av bestandssituasjonen vart det i 2011 innført forbod mot å fiske reker i NAFO-underområde 3M. I 2010 vart den norske rekekvoten i 3L på 334 tonn, i 2011 vart rekekvoten redusert til 214 tonn.

I 2010 fiska ein reketrålar 325 tonn reker i 3L, ingen fartøy deltok i 2011. Ingen norske fartøy fiska etter reker i underområde 3M i 2010.

Norsk fiske i Irmingerhavet

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet går fram av tabell 5.11. Tala inkluderer ikkje norsk fiske i Smothavet (internasjonalt farvatn i ICES-område IIa). Fisket etter uer i Irmingerhavet var ikkje kvoteregulert før i 1996. Ved berekning av fangsttak på uer i Irmingerhavet nyttar norske fiskarar i 2007 norske omrekningsfaktorar som låg noko høgre enn det andre land i NEAFC nyttar. For 2008 vedtok NEAFC ein felles faktor på 1,7.

Norske fangstar auka drastisk frå ingen fangst i 2009 til 4568 tonn i 2010. Årsaka til dette var og at

Tabell 5.11 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn) ¹	
	2010	2011	2010	2011
Uer	3491	1613	4772	1934

¹ Inkluderer òg fangstar under kvote tildelt av EU og Grønland, jf. tabell 5.4 og 5.6. Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 26.03.2012/ERS ved Fiskeridirektoratet per 26.03.2012.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

Tabell 5.12 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringer i 2010

STAT	Kvote	Balanse 2010	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangst 2010	Balanse 2011
EU	96 543	-4498	-	92 045	87 371	4674
Færøyane ²	76 523	-580	-3600	72 343	72 703	-360
Island	215 183	-9611	-	205 572	201 743	3829
Noreg	904 630	-59 257	-10 000	835 373	877 586	-42 213
Russland	190 121	3477	10 000	203 598	198 987	4611
Totalt	1 483 000	-70 469		1 408 931	1 438 390	-29 459

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte fra deltagende land, kvotekontrolldata per 25. mars 2012 og dels fra landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25. mars 2012.

² Overført 3600 tonn til Grønland, Grønland fisket 3600 tonn i NØS.

det vart funne lite uer i 2009, medan tilgangen på uer var god i 2010.

Det har utvikla seg eit større fiske etter sna- beluer i internasjonalt farvatn i ICES statistikkområde I og II (Smotthavet), og fartøy fra Noreg har òg delteke i dette fisket. I 2010 rapporterte norske fartøy 493 tonn og 582 tonn frå dette området i 2011.

Norsk vårgytande sild

Noreg sine kvotar og fangstar av norsk vårgytande sild går fram av tabell 5.12 og 5.13.

Kommentarar til oversikta (tabellane 5.12, 5.13, 5.14 og 5.15)

12. november 2008 vart kyststatsavtalen mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvaltning av norsk vårgytande sild for 2009 underteikna. Partane vart einige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet for 2008. Det vart høve til å føre over inntil 10 prosent av ubrukt kvote til neste år. Det vart òg høve til å forskottere inntil 10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skulle trekkjast frå kvoten neste år. Denne ordninga har seinare vorte ført vidare.

For EU er tala for 2011 særsmangelfulle og består berre av opplysningar frå Fiskeridirektoratets kvotekontrollsysteem per 25. mars 2012. For Færøyane og Russland består tabellane av tal rap-

Tabell 5.13 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringer i 2011

STAT	Kvote	Balanse 2011	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangst	Balanse 2012
EU	64 319	4674	-	68 993	33 861	35 132
Færøyane ²	50 981	-360	-3000	47 621	49 956	-2335
Island	143 359	3829	1483	148 671	148 120	551
Noreg	602 680	-42 213	-16 483	543 984	572 642	-28 658
Russland	126 661	4611	15 000	146 272	145 189	1083
Totalt	988 000	-29 459		955 541	949 768	5773

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte fra NEAFC per desember 2011, kvotekontrolldata per 25. mars 2012 og dels fra landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25. mars 2012.

² Overført 3000 tonn til Grønland, Grønland fisket 2730 tonn i NØS og 230 tonn i INT.

Tabell 5.14 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2010

STAT	Kvote etter overføringar og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)								
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	Totalt
EU	92 045	928	110	-	-	66 835	2932	16 566	-	87 371
Færøyane ²	72 343	1430	-	4397	3040	63 186	650	-	-	72 703
Island	205 572	3580	-	7701	162 420	28 002	40	-	-	201 743
Noreg	835 373	12 122	2	-	3131	861 681	650	-	-	877 586
Russland	203 598	27 464	-	-	-	118 055	3531	49 937	-	198 987
Totalt	1 408 931	45 524	112	12 098	168 591	1 137 759	7803	66 503	-	1 438 390

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte frå deltakande land, kvotekontrolldata per 25. mars 2012 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25. mars 2012.

² Overført 3600 tonn til Grønland, Grønland fisket 3600 tonn i NØS.

portert til NEAFC per desember 2011 og opplysningsar frå Fiskeridirektoratets kvotekontrollsysteem per 25. mars 2012.

Færøyane fiska i 2011 eit vesentleg høgre kvantum i si eiga sone enn i 2010. Islendingane fiska i 2010 og 2011 heile 162 420 tonn og 129 500 tonn sild i si eiga sone. I 2010 og 2011 vart sonetilgangen til NØS ikkje fullt nytta.

Noreg fiska i 2010 heile 42 213 tonn meir enn den norske kvoten på 835 373 tonn (etter overføring og fleksibilitet). Dette kquantumet vart trekt frå norsk kvote for 2011. Både i 2010 og 2011 vart

kvoten fiska i NØS, i internasjonalt farvatn og ved Jan Mayen. I 2010 vart det òg fiska 3131 tonn sild til agn i IØS. I 2011 fiska Noreg heile 47 314 tonn sild i internasjonalt farvatn, mot 12 122 tonn i 2010.

I 2010 og 2011 fiska russarane eit betydeleg kquantum norsk vårgytande sild i internasjonalt farvatn og i vernesona rundt Svalbard. Det russiske hovudfisket føregjekk i NØS nord for 62.

EU, Island og Russland har overført unytta kvote til 2011, medan Færøyane og Noreg fiska på forskot på 2011-kvoten. Det same gjeld for 2011.

Tabell 5.15 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2011

STAT	Kvote etter overføringar og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)								
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	Totalt
EU	68 993	-	-	-	-	33 861	-	-	-	33 861
Færøyane ²	47 621	4592	-	33 492	415	11 457	-	-	-	49 956
Island	148 671	-	-	10 801	129 500	7 603	216	-	-	148 120
Noreg	543 984	47 314	1	-	-	523 817	1510	-	-	572 642
Russland	146 272	29 286	-	18	-	78 528	2159	35 198	-	145 189
Totalt	955 541	81 192	1	44 311	129 915	655 266	3885	35 198	-	949 768

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte frå NEAFC per desember 2011, kvotekontrolldata per 25. mars 2012 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 25. mars 2012.

² Overført 3000 tonn til Grønland, Grønland fisket 2730 tonn i NØS og 230 tonn i INT.

5.3 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2010 og 2011

Russland – Noreg

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av torsk, hyse, blåkveite og lodde i Barentshavet. Oversikta for 2010 og 2011 viser Russland sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring fra Russland til Noreg, men før kvotetildeling fra Russland til tredjeland (sjå tabell 5.16).

Tala i tabell 5.16 inneholder murmansktorsk, kvote disponibel for forskings- og forvaltningsformål og overført tredjelandskvote. For åra 2010 og 2011 vart det avsett ein kvote på 21 000 tonn murmansktorsk og 7000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål. I tillegg overførte Russland i 2011 4113 tonn torsk og 882 tonn hyse fra avsett tredjelandskvote til nasjonal kvote. Fangsttala er førebelse og rapporterte fra russiske styresmakter til norske styresmakter. Blåkveitebestanden vart fordelt i 2010, her manglar fangsttal for 2010 og 2011.

Kommentarar til oversikta

Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.17. Av torskekvoten i NØS i 2010 og 2011 vart høvesvis 45 prosent og 64 prosent fiska. I 2010 fiska Russland 69 prosent av hysekvoten sin, medan dei i 2011 hadde ei utnytting på 88 prosent. Hysekvoten vart auka frå 30 000 tonn til 35 000 tonn den 4. juli 2011.

Kvoten for snabeluer og uer kunne berre nytast til bifangst i 2010 og 2011, medan steinbitkvoten skulle dekkje både direktefiske og bifangst. Av totalkvoten på 15 000 tonn sei kunne inntil

Tabell 5.16 Russiske kvotar og fangstar på fellesbestandane i Barentshavet etter overføring til Noreg og før overføring til tredjeland.

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	266 045	307 253	267 822	309 670
Hyse	111 400	139 750	111 361	139 836
Blåkveite	6750	6750	- ¹	- ¹
Lodde	115 000	105 000	77 236	86 531

¹ Tal ikkje rapportert

Tabell 5.17 Oversikt over Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
NØS N 62°N:				
Torsk	140 000	140 000	63 645	89 217
Hyse	30 000	35 000	20 695	30 657
Sei	15 000	15 000	12 919	8894
Blåkveite	6750	6750	4313	3489
Steinbit	4000	4500	980	1814
Uer	1500	1750	766	867
Snabeluer	1500	1750	411	532
Kolmule	9398	698	2175	371
Norsk vårgytande				
sild	201 290	141 661	117 428	78 528
Lodde	110 000	100 000	18 125	20 764
Andre artar	3 000	3 000	199	703

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	-	-	3455	2159
Makrell	-	-	18	-
Kolmule	-	-	282	27

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 21 mars 2012.

8000 tonn fiskast i eit direktefiske i 2010 og 2011. Russland hadde i 2011 høve til å fiske 126 661 tonn sild i NØS nord for 62°N. I tillegg kom 15 000 tonn i kvotebytte mellom Noreg og Russland. Kolmulekvoten og sildekvoten i NØS nord for 62°N kunne òg fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen.

Kvoten av andre artar for 2010 og 2011 er ikkje spesifisert.

EU – Noreg

Fellesbestandane

I Nordsjøen har Noreg og EU felles forvaltning av torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell. Delar av EU sine kvotar på konsumartane kan fiskast i NØS, sjå tabell 5.19. EU sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring fra Noreg til EU, men før kvotetildeling frå

Tabell 5.18 EU sine kvotar og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen etter overføring fra Noreg til EU, og før overføring til tredjeland.

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	27 848	22 278	26 672	14 912
Hyse	27 711	26 432	26 733	20 157
Sei	50 431	43 843	42 074	31 158
Kviting	12 107	13 349	11 422	9 981
Raudspette	59 557	68 862	58 521	53 050
Makrell	21 392	25 002	16 565	28 693
Nordsjøsild	116 653	142 000	113 778	113 182

¹ Fangsttala for heile 2010 og 2011 per 31. oktober 2011 vart utarbeidd i førebuinga til forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2011. Fangsttala for makrell i 2011 er per 31. oktober 2011.

EU til tredjeland i 2010 og 2011, går fram av tabell 5.18.

Kvoten for sild og makrell omfattar Nordsjøen og Skagerrak.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjsområde går fram av tabell 5.19. I åra 2010 og 2011 har EU nytta torske-, sei- og hysekvoteane nord for 62°N godt. Torskekveten vart overfiska med 10,5 prosent i 2011. Forklaringa på dette er samansett. I 2011 var det ein del problem knytt til at enkelte EU-fartøy gav opp feil sone ved fangst. I fangsttala ovanfor er difor fangsten plassert på den kalkulerte sona til fartøyet ved fisket. Det er òg observert tilfelle av dobbelrapportering av fangst frå nokre av EU-fartøya. Det reelle fangsttalet for EU-fartøy kan difor vere noko lågare enn det som kjem fram i tabellen ovanfor, men det må likevel leggast til grunn at EU overfiska torskekveten i 2011.

EU sin sildekvote nord for 62°N kunne fiskast i område under norsk jurisdiksjon nord for 62°N.

EU sin makrellkvote nord for 62°N kunne òg fiskast sør for 62°N i ICES-område IVa i Nordsjøen i 2011. EU sine kvotar av uer, blåkveite og samlekvoten for andre artar nord for 62°N er bifangstkvotar.

I 2010 bestod EU sin kolmulekvote av kvantum gjennom EU-avtalen og kolmuleavtalen. EU kunne då fiske 2000 tonn gjennom EU-avtalen og

Tabell 5.19 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjsområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011

NØS, N 62°N:

Torsk	20 571	14 127	22 419	15 616
Hyse	2050	1350	2031	1702
Sei	3000	2550	2351	2574
Blåkveite	50	50	11	36
Uer	750	750	111	49
Snabeluer	750	750	56	18
Kolmule	103 393	7529	14	92
Makrell	11 626	14 050	245	225
Sild	86 889	57 887	65 585	51 884
Andre artar	350	350	73	806

NØS, Nordsjøen²:

Torsk ³	24 586	19 745	8665	5340
Hyse ³	21 320	20 369	6247	3448
Sei ³	51 311	44 723	22 068	16 560
Kviting ³	8543	9234	812	451
Raudspette ³	24 539	28 257	2214	2582
Makrell ³	21 392	25 002	648	1522
Nordsjøsild ³	50 846	50 846	3820	500
Augepål	1000	-	4	2
Kolmule	104 193	8329	3	0
Tobis	-	-	645	570
Reker	558	480	248	359
Andre artar	8760	8720	7608	2327

Fiskerisona ved Jan Mayen

Sild	-	-	2932
Kolmule	-	-	-

¹ Kvotekontrollen/Elektronisk fangstrappering i Fiskeridirektoratet per 26. mars 2012. Tala er basert på fartøya sine kalkulerte soner ved fiske.

² EU sine kvotar i NØS i Nordsjøen er både i 2010 og 2011 sett saman av tre kvoteavtalar: avtalen mellom EU og Noreg, avtalen mellom Sverige og Noreg og «kolmuleavtalen». Avtalen mellom Sverige og Noreg er presentert i tabell 5.24.

³ For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebytte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

101 393 tonn gjennom kolmuleavtalen. I 2011 kunne EU fiske 7529 tonn kolmule i NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen gjennom kolmuleavtalen. I tillegg kunne EU (Sverige) fiske 800 tonn industriefisk sør for 62°N.

EU sine fangstar i NØS sør for 62°N som del av deira samla fangstar i høve til kvote, utgjer i 2010 og 2011 desse prosentane: for torsk 35 og 27 prosent, for hyse 29 og 17 prosent, for sei 43 og 37 prosent, for kviting 10 og 5 prosent og for raudspette 9 og 9 prosent.

EU utnytta høvesvis 87 prosent og 27 prosent av kvoten på andre artar i Nordsjøen i 2010 og 2011.

Færøyane – Noreg

Kommentarar til oversikta

Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.20. På grunn av usemjø om makrell vart det ikkje inngått ein kvoteavtale mellom Færøyane og Noreg for 2011. Færøyane har like fullt høve til å fiske kolmule og sild gjennom fempartsavtalen og «kolmuleavtalen».

Færøyane sine kvotar på torsk, hyse, sei og uer nord for 62°N for 2010 er samansett av kvotane frå Noreg og tildelingar frå Russland.

Etter avtale med Noreg kunne delar av Færøyane sine kvotar i russisk økonomisk sone (RØS) fiskast i NØS. I 2010 vart kvotane frå Noreg på 2244 tonn torsk, 1581 tonn hyse, 1125 tonn sei og 100 tonn andre artar. Det vart overført 318 tonn sei frå kvoten nord for 62°N til sør for 62°N den 17. november 2010. Torske-, hyse- og seikvoten nord for 62°N vart godt utnytta i 2010.

Differansen mellom kvotane i oversikta i tabell 5.20 og kvotane frå Noreg i 2010 syner altså det kvarntum Færøyane fekk fiske i NØS av kvotane dei hadde i russisk økonomisk sone.

Færøyane kunne fiske totalt 45 185 tonn norsk vårgytande sild i norske havområde i 2010, av desse kunne 33 599 tonn fiskast i NØS nord for 62°N. I tillegg fekk Færøyane gjennom kolmuleavtalen og kyststatsavtalen for norsk vårgytande sild 13. januar 2010 lov til å fiske ytterlegare 30 000 tonn sild i NØS. I 2011 kunne Færøyane gjennom fempartsavtalen fiske totalt 30 103 tonn i norske havområde. Av desse kunne maksimalt 22 384 tonn fiskast nord for 62°N.

I 2010 kunne 11 258 tonn av kolmulekvoten fiskast nord for 62°N og i fiskerisona ved Jan Mayen. Gjennom «kolmuleavtalen» kunne Færøyane i 2011 fiske 836 tonn i heile NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen.

Tabell 5.20 Oversikt over Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
NØS, N 62°N:				
Torsk	4244	-	4245	-
Hyse	1580	-	1542	-
Sei	807	-	817	-
Blåkveite	-	-	17	-
Sild	63 599	22 384	63 361	11 137
Kolmule	11 258	836	31	-
Makrell	2000	-	185	-
Andre artar ³	450	-	111	5
NØS, Nordsjøen:				
Sei	368	-	140	-
Nordsjøsild	712	-	712	-
Kolmule	11 258	836	-	-
Brisling	500	-	-	-
Makrell	2000	-	-	-
Hestmakrell	200	-	-	-
Håbrann/ pigghå	-	-	-	-
Andre artar	100	-	53	-
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Makrell	-	-	-	-
Kolmule	11 258	836	-	-
Sild	75 185	30 103	650	-

¹ Kvotar etter overføringer frå RØS til NØS.

² Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 21. mars 2012.

³ Inkludert kvote på snabeluer.

Færøyane hadde i 2010 ein kvote på 2000 tonn makrell, kvoten kunne fiskast i heile NØS med unntak av Skagerrak.

I 2010 inkluderte Færøyane sin seikvote sør for 62°N bifangst av sei i andre fiskeri. Det same gjaldt for sildekvoten. I 2010 vart det overført 318

Tabell 5.21 Oversikt over Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
NØS, N 62°N:				
Torsk	6600	7150	6584	6584
Hyse	1980	2130	1969	2076
Sei	1000	1000	956	440
Sild	3600	3000	3600	2730
Andre artar	260	260	114	63

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 21. mars 2012

tonn sei fra kvoten nord for 62°N til sør for 62°N. Færøyane nyttet 38 prosent av seikvoten i 2010.

Kvoten på hestmakrell kunne i 2010 også fiskast nord for 62°N.

Grønland – Noreg

Kommentarar til oversikta

Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.21. Grønland nyttet kvote sine godt i 2010 og 2011.

Grønland overførte torske- og hysekvote tildelede fra Russland til NØS tilsvarende høvesvis 4450 tonn og 1350 tonn i 2010. I 2011 overførte Grønland 5000 tonn torsk og 1500 tonn hyse fra Russland til NØS. Grønland fikk høve til å fiske 3000 tonn sild nord for 62°N i 2011 etter å ha fått kvote overført fra Færøyane.

Island – Noreg

Island fekk ein torskekvote i NØS nord for 62°N på 5500 tonn i 2010 og 6388 tonn i 2011 som eit resultat av Smothholsavtalen. Sjå tabell 5.22.

Kommentarar til oversikta

Island kunne fiske til saman 215 183 tonn og 143 359 tonn sild i 2010 og 2011 i fiskerisona ved Jan Mayen. Av desse kunne 40 041 tonn og 28 159 tonn fiskast i NØS nord for 62°N. I samhøve med den bilaterale avtalen mellom Island og Noreg for 2011 skulle Noreg overføre 1483 tonn til Island i 2011 dersom Island fiska mindre enn 29 660 tonn i NØS nord for 62°N i 2010. Ifølgje tal frå norsk kvotekontroll fiska Island 25 957 tonn i NØS nord

Tabell 5.22 Oversikt over Island sine kvotar og fangstar i 2010 og 2011 i NØS nord for 62°N

Art	Kvoter (tonn)		Fangst ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
NØS, N 62°N:				
Torsk	5500	6388	5809	6354
Hyse ²	–	–	749	1125
Sei ²	–	–	109	107
Sild	40 041	28 159	25 957	10 005
Anna ²	1650	1916	60	18

Fiskerisona ved Jan Mayen:

Sild	215 183	143 359	43	215
Kolmule	–	–	–	–
Annet	–	–	–	–

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 21. mars 2012

² Bifangst inntil 30 prosent.

for 62°N i 2010. Med bakgrunn i dette overførte Noreg den 16. september 2011, ein kvote på 1483 tonn sild til Island.

Island overfiska torskekvote sin med 6 prosent i 2010. I 2011 nytta Island 99 prosent av torskekvote i NØS. Bifangst av hyse er auka noko i 2011 samanlikna med 2010.

Av sildekvoten i NØS i 2010 og 2011 vart høvesvis 65 prosent og 36 prosent nytta.

EU (Sverige – Danmark) – Noreg, om fisket i Skagerrak/ Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan berre fiskast i Skagerrak. For dei andre artane gjeld kvotane både i Skagerrak og den nordlege delen av Kattegat.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.23. Det er i hovudsak Danmark og Sverige som fiskar på desse kvotane, men for enkelte artar har også andre EU-land mindre kvotar.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011

Tabell 5.23 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
Torsk	4638	3711	3836	2944
Hyse	2108	2007	1335	0
Kviting	1031	1031	74	52
Raudspette	9163	7791	8383	7123
Nordsjøsild	28 890	25 999	25 750	18 825
Brisling	48 100	48 100	9057	6375
Reker	5233	4448	2689	2292

¹ Fangsttala for heile 2010 og 2011 per 31. oktober 2011 vart utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2011.

Tabell 5.23 syner at EU nytter kvotane på torsk, nordsjøsild og raudspette best. På autonomt grunnlag kvoteregulerer EU òg andre bestandar enn dei det er fastsett kvotar på gjennom avtalen om regulering av fiskebestandane i Skagerrak/Kattegat.

Tabell 5.24 Oversikt over Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2010	2011	2010	2011
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	382	382	322	288
Hyse	707	707	82	109
Sei	880	880	779	771
Kviting	190	190	38	38
Industrifisk	800	800	724	671
Makrell	242	242	242	242
Nordsjøsild	846	846	846	728
Reker	138	123	138	123
Andre artar	-	-	71	104

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå Det Svenske Fiskeriverket.

Sverige – Noreg

Kommentarar til oversikta

Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.24. Industrifiskkvoten til Sverige omfatta kolmule, augepål, tobis, brisling og hestmakrell. Av dette kunne det fiskast maksimalt 400 tonn hestmakrell. I tabellen er fangstane av augepål, kolmule, tobis og hestmakrell samla under industrifisk. I 2010 fiska svenske fartøy 724 tonn industrifisk, medan dei i 2011 fiska 671 tonn.

I samband med at Sverige vart medlem i EU frå 1. januar 1995, fekk svenske fartøy høve til å fiske i NØS i Nordsjøen på EU sine kvotar av torsk, hyse, sei, kviting, makrell og sild i medhald av avtalen mellom EU og Sverige.

I hovudsak er det svenske fisket retta mot kvoteane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

5.3.1 Rekefisket ved Svalbard

I 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert ved å setje grenser for innsatsen i fisket. Etter forskriften kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg og Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa òg regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

Tabell 5.25 Oversikt over fangst av reker ved Svalbard

Land	Fangstar ¹ (tonn)		Maksimalt tilletne fiskedøgn	
	2010	2011	2010	2011
EU	1141	829	1080	1080
Færøyane	588	3626	922	922
Grønland	-	-	450	450
Noreg ²	7669	6700	5795	5795
Island	-	-	70	70
Russland	-	-	3256	3256
Canada	-	-	108	108

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 21. mars 2011

² For norske fartøy er fangsten basert på elektronisk rapportering fra fartøyene

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet 1. juni 2012 om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011 vert send Stortinget.

Offentlege institusjonar kan tinge fleire eksemplar frå:
Servicesenteret for departementa
Post- og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
www.publikasjoner.dep.no

Opplysningar om abonnement, laussal og pris får ein hjå:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengeleg på
www.regjeringa.no

Omslagsfoto: Havforskningsinstituttet

Trykk: 07 Oslo AS – 06/2012

